Ἔργα Μεγάλων Συνθετῶν τῆς Μεσογείου

Works of Great Mediterranean Composers

Darvish Khân

Αὐτό τό ἔντυπο ἔχει παραχθεῖ μέ τή χρηματοδότηση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας. Οἱ ἀπόψεις πού ἐκφράζονται ἐδῶ εἶναι τῶν ἐκδοτῶν καί σέ καμία περίπτωση δέν ἀντανακλοῦν τήν ἐπίσημη ἄποψη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς.

This document has been produced with the financial assistance of the European Community. The views expressed herein are those of the publishers and can therefore in no way be taken to reflect the official opinion of the European Commission.

Ἔργα
Μεγάλων
Συνθετῶν τῆς
Μεσογείου

Works
of Great
Mediterranean
Composers

Darvish Khân

ἐπιμέλεια - edited by
Kiya Tabassian
Χρῆστος Καρράς

ΕΝ ΧΟΡΔΑΙΣ

euromed HERITAGE

medimuses PROJECT

THIS PROGRAMME
IS FUNDED BY THE
EUROPEAN UNION

Εὐρωπαϊκή Ἕνωση
Πρόγραμμα Εὐρωμεσογειακή Κληρονομιά ΙΙ
Ἔργο MediMuses
Δράση γιά τήν Ἱστορία τῆς Μουσικῆς στή Μεσόγειο
Σειρά βιβλίων με ἔργα Μεγάλων Συνθετῶν τῆς Μεσογείου

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: Κυριάκος Καλαϊτζίδης

Ὑπό τήν ἐποπτεία τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας γιά τήν Ἱστορία τῆς Μουσικῆς:
Θωμᾶς Ἀποστολόπουλος, Walter Feldman, Mahmoud Guettat, Κυριάκος Καλαϊτζίδης, Toufic Kerbage, Kiya Tabassian

Νταρβίς Κχάν (1872 – 1926)

Ἐπιμέλεια: Kiya Tabassian, Χρῆστος Καρράς

Κείμενα: Kiya Tabassian
Μεταφράσεις στά ἑλληνικά: Ἀπόστολος Καρούλιας
Μεταφράσεις στά ἀγγλικά: Κώστας Λυμπέρης
Ἐπιμέλεια κειμένου στά ἑλληνικά: Δέσποινα Σαραφείδου
Ἐπιμέλεια κειμένου στά ἀγγλικά: David Edmonds

Ἠλεκτρονική ἐπεξεργασία μουσικῶν κειμένων: Ἠλίας Ἀνδρεουλάκης
Γραφιστική ἐπιμέλεια: Hy Brazil
Φίλμ/Εκτύπωση: «Σχῆμα & Χρῶμα»

Σχεδιασμός ἔκδοσης: Κυριάκος Καλαϊτζίδης
Ἐπιμέλεια παραγωγῆς: Νίκος Τερψιάδης
Βοηθός παραγωγῆς: Μελίνα Πανταζίδου
Παραγωγή: «ΕΝ ΧΟΡΔΑΙΣ», Ἰούλιος 2005

ΕΝ ΧΟΡΔΑΙΣ
Μουσικές Παραδόσεις τῆς Μεσογείου
Παύλου Μελᾶ 21
54622 Θεσσαλονίκη
tel.: +30 2310253285/6
fax: +30 2310257485
e-mail: info@enmusic.gr
www.medimuses.gr

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευση ἤ ἀναπαραγωγή μέ ὁποιονδήποτε τρόπο μέρους ἤ ὅλου τῆς ἔκδοσης, χωρίς τήν ἔγγραφη ἄδεια τοῦ ἐκδότη.

European Union
Programme Euromed Heritage II
MediMuses Project
Action for the History of Music of the Mediterranean
Anthologies with works of Great Mediterranean Composers

Artistic Director: Kyriakos Kalaitzides

Under the guidance of the Workgroup for the History of Music: Thomas Apostolopoulos, Walter Feldman, Mahmoud Guettat, Kyriakos Kalaitzides, Toufic Kerbage, Kiya Tabassian

Darvish Khân (1872 – 1926)

Coordination: Kiya Tabassian, Christos Carras

Texts: Kiya Tabassian
Translation into English: Kostas Liberis
Translation into Greek: Apostolos Karoulias
Editing of the English text: David Edmonds
Editing of the Greek text: Despoina Sarafeidou

Digital editing of scores: Elias Andreoulakis
Graphic Design: Hy Brazil
Film/Printing: «Schema & Chroma»

Concept: Kyriakos Kalaitzides
Production coordination: Nikos Terpsiades
Production assistant: Melina Pantazidou
Production: «En Chordais», July 2005

EN CHORDAIS
Musical Traditions of the Mediterranean
21 Pavlou Mela Street,
54622 Thessaloniki, Greece
tel.: +30 2310253285/6
fax: +30 2310257485
e-mail: info@enmusic.gr
www.medimuses.gr

Unauthorized republication or reproduction of the content of this publication in any medium is forbidden.

Πρόλογος

Στήν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή ἔδρασαν καί δημιούργησαν πολλοί καί σημαντικοί συνθέτες. Τό ἔργο τους συχνά ξεπέρασε τά ὅρια τῆς πόλης ἤ τῆς χώρας ὅπου ἔζησαν καί ἀπλώθηκε σέ ὅλη τή Μεσόγειο. Στίς μέρες μας ὡστόσο, γίνεται ὁλοένα καί πιό αἰσθητή ἡ ἀπουσία μιᾶς πλήρους καί τεκμηριωμένης συλλογῆς αὐτῆς τῆς κοινῆς πολιτιστικῆς κληρονομιᾶς. Μιᾶς συλλογῆς ἰδιαίτερου ἐπιστημονικοῦ καί ἐκπαιδευτικοῦ ἐνδιαφέροντος γιά καθηγητές καί σπουδαστές μουσικῶν σχολῶν καί ἀκαδημιῶν, ἐρευνητές καί μουσικολόγους, ἡ ὁποία δημιουργεῖ παράλληλα τίς προϋποθέσεις ἔμπνευσης γιά νέα μουσική δημιουργία ἀπό τούς σύγχρονους συνθέτες.

Μέ τήν παρούσα ἐκδοτική σειρά ἐκτελεστές, μουσικά σχήματα, ἀλλά καί ὀρχῆστρες καί χορωδίες ἀνά τόν κόσμο ἔχουν πιά τήν εὐκαιρία νά μελετήσουν σφαιρικά τίς ἰδιαίτερες ἀποχρώσεις τῶν μουσικῶν ἰδιωμάτων μεγάλων πολιτισμῶν, ὅπως αὐτά ἐκφράστηκαν ἀπό ἐξέχοντες δημιουργούς στό διάβα τῆς ἱστορίας. Ταυτόχρονα, δίνεται ἡ δυνατότητα παρουσίασής τους στό εὐρύ κοινό τό ὁποῖο μπορεῖ νά γνωρίσει καί νά ἀπολαύσει ἔργα ὑψηλῆς αἰσθητικῆς καί μοναδικῆς σπουδαιότητας.

Στόν ἀντίποδα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς πού ὁ ἀνταγωνισμός μεταξύ ἐθνῶν τρέφεται ἀπό ἰδεολογίες περί πολιτισμικῆς ἀνωτερότητας ἤ κατωτερότητας, ἡ σειρά φιλοδοξεῖ νά συμβάλει στήν ἐπαναπροσέγγιση καί στήν εἰρηνική συνύπαρξη τῶν λαῶν τῆς Μεσογείου μέ συνεκτικό ἄξονα τήν κοινή μουσική κληρονομιά τους.

Τό ξεκίνημα αὐτῆς τῆς ἐκδοτικῆς προσπάθειας ὑλοποιεῖται στό πλαίσιο τοῦ ἔργου MediMuses πού ἐντάσσεται στό χρηματοδοτικό πρωτόκολλο «Εὐρωμεσογειακή Κληρονομιά ΙΙ» τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἕνωσης καί ἔχει καί τήν οἰκονομική στήριξη τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ. Γιά τό σχεδιασμό τῆς σειρᾶς ἐργάστηκε ἡ «Ὁμάδα Ἐργασίας γιά τήν Ἱστορία τῆς Μουσικῆς στή Μεσόγειο» τοῦ ἔργου MediMuses καί σέ πρώτη φάση ἐκδίδονται ἕξι βιβλία - μουσικές συλλογές. Σέ κάθε βιβλίο περιλαμβάνονται τό σύνολο τῶν ἔργων τοῦ συνθέτη, μικρό βιογραφικό σημείωμα, ἑρμηνευτικές σημειώσεις καί ἄλλο συναφές ὑλικό πού καταρτίστηκαν μέ τήν ἐπιμέλεια καταξιωμένων μουσικῶν καί μουσικολόγων τῆς Μεσογείου.

Κυριάκος Καλαϊτζίδης
Καλλιτεχνικός Διευθυντής *MediMuses*

Prologue

Many significant masters have been creatively active in the Near East. Often the impact of their work has reached beyond the boundaries of the city or country where they lived and spread throughout the Mediterranean. Nonetheless, the lack of a complete and documented presentation of this common cultural heritage is today making itself more and more acutely felt; a presentation of particular scientific and educational interest to teachers and students of music schools and academies, researchers and musicologists that would also create an inspiring backdrop for new musical creation by contemporary musicians.

Thanks to this series, interpreters, musical ensembles, orchestras and choirs around the world will have the opportunity to globally study the particular musical idioms of great civilizations, as these have been expressed by great composers through the ages. At the same time, the presentation to the general public of these works of great aesthetic value and importance will be made possible.

In opposition to the contemporary trend towards conflict between nations, fed by ideologies of cultural superiority or inferiority, the series hopes to contribute to the reconciliation and the peaceful coexistence of the Mediterranean peoples, with their common musical heritage acting as an axis of cohesion.

The beginning of this effort is taking place as part of the MediMuses project that is funded by European Union in the context of the Euromed Heritage II program and has also received financial support from the Hellenic Ministry of Culture. The MediMuses "Workgroup for the History of Mediterranean Music" worked on the planning of the series and in the first phase six collections of works will be published. Each collection contains the complete works of the composer, a brief biography, interpretational notes and other related material which was collected and edited by established musicians and musicologists of the Mediterranean.

Kyriakos Kalaitzides
Artistic Director *MediMuses*

Ἔργο MediMuses

42 μῆνες (Φεβρουάριος 2002 – Ἰούλιος 2005)
Ἔρευνα, μελέτη, ἀνασύνθεση καί ἀνάδειξη τῶν στοιχείων τῆς κοινῆς μουσικῆς κληρονομιᾶς τῆς Μεσογείου

11 Συναυλίες
7 Διεθνεῖς Μουσικές Συναντήσεις
75 Ἐπισκέπτες Καθηγητές
6 Ψηφιακοί δίσκοι (CD) στή σειρά *Μεγάλοι Δεξιοτέχνες τῆς Μεσογείου*
6 Ψηφιακοί δίσκοι (CD) στή σειρά *Μεγάλοι Συνθέτες τῆς Μεσογείου*
6 Βιβλία-Συλλογές μέ ἔργα Μεγάλων Συνθετῶν τῆς Μεσογείου
2 Ὁμάδες Ἐργασίας / 10 Συναντήσεις-Συνεδριάσεις / 3 Συμπόσια / 2 Τόμοι γιά τήν Ἱστορία καί τή Θεωρία τῆς Μουσικῆς τῆς Μεσογείου

MediMuses project

42 months (February 2002 – July 2005)
Research, study, re-composition and promotion of the elements of the common Mediterranean musical heritage

11 Concerts
7 International Music Meetings
75 Visiting Lecturers
6 CDs in the *Great Mediterranean Masters* series
6 CDs in the *Great Mediterranean Composers* series
6 Anthologies with works of Great Mediterranean Composers
2 Workgroups / 10 Workshops / 3 Symposia / 2 Volumes for the History and Theory of Mediterranean Music

LEADER

EN CHORDAIS, *Musical Traditions of the Mediterranean*
Thessaloniki, GREECE

PARTNERS

- THE NATIONAL MUSIC CONSERVATORY OF THE NOOR AL HUSSEIN FOUNDATION
Amman, JORDAN

- THE LEBANESE NATIONAL HIGHER CONSERVATORY OF MUSIC
Beirut, LEBANON

- EL HEFNY CENTER FOR MUSIC STUDIES
Cairo, EGYPT

- ASSOCIAZIONE CULTURALE SCUOLA DI MUSICA ANTICA VENEZIA
Venice, ITALY

- THE BYZANTINE FESTIVAL IN LONDON
London, UNITED KINGDOM

- ECUME, *Echanges Culturels en Méditerranée*
Marseilles, FRANCE

- CENTRO FLAMENCO PACO PEÑA
Cordoba, SPAIN

- ST. LAZARUS SCHOOL OF BYZANTINE MUSIC
Larnaca, CYPRUS

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ
BIOGRAPHY

Βιογραφικά στοιχεῖα

Ὁ Γκολάμ Χοσσεΐν (Gholâm Hossein) γεννήθηκε τό 1872 στήν Τεχεράνη, σέ μιά οἰκογένεια μέσης τάξεως. Ὁ πατέρας του, Hâji Bashir Tâleghâni, ἀγαποῦσε τήν τέχνη καί ἔπαιζε ἐρασιτεχνικά τό σετάρ. Στήν ἡλικία τῶν ἕντεκα ἐτῶν, ὁ πατέρας τοῦ τόν ἔγραψε στή σχολή μουσικῆς Dârolfonoun ὅπου διδασκόταν κυρίως ἡ δυτική μουσική. Μαθαίνει πρῶτα τό τύμπανο καί τήν τρομπέτα καί μετά τίς βάσεις τῆς θεωρίας καί τῆς σημαντικῆς της δυτικῆς μουσικῆς. Ἐνῶ ἦταν ἀκόμη πολύ νέος, τόν διάλεξαν γιά συμμετοχή στό σύνολο «Aziz-ol Soltân», ἕνα εἶδος στρατιωτικῆς μπάντας πού διηύθυνε ὁ Aziz-ol Soltân, προστατευόμενος τοῦ Nâsereddin Shâh, βασιλιά τῆς ἐποχῆς.

Συχνάζοντας στήν αὐλή καί τίς δεξιώσεις της, συνάντησε μουσικούς πού ἔπαιζαν ὄργανα τῆς ἰρανικῆς μουσικῆς καί ἀνακοίνωσε στόν πατέρα τοῦ τήν ἐπιθυμία του νά μάθει νά παίζει ἕνα ἰρανικό ὄργανο. Ἀρχίζει τήν ἰρανική μουσική μέ τό σετάρ τοῦ πατέρα του, καί μετά ἀπό λίγο βρίσκεται στήν τάξη τῶν δυό μεγαλυτέρων δασκάλων τῆς ἐποχῆς: τοῦ Mirzâ Abdollâh καί Aghâ Hossein Gholi.

Ὁ Hâji Bashir Tâleghani εἶχε τή συνήθεια νά δίνει στούς φίλους καί οἰκείους τό ἐπώνυμο «Νταρβίς» (Darvish). Αὐτό δόθηκε καί στόν γιό τοῦ Γκολάμ Χοσσεΐν, πού τόν ἔλεγαν ὡς τό τέλος τῆς ζωῆς τοῦ Νταρβίς ἤ Νταρβίς Κχάν.

Μαθαίνοντας ἀρκετά γρήγορα τό σετάρ καί τό τάρ, ὁ Νταρβίς Κχάν ἔγινε ὁ καλύτερος μαθητής τοῦ Ἀγά Χοσσεΐν Γκόλι. Μιά βραδιά ὅπου εἶχαν συγκεντρωθεῖ πολλοί μουσικοί, τόν ἄκουσε ὁ πρίγκηπας Shoâ' Saltaneh–γιος τοῦ Mozafareddin Shâh–καί τόν προσέλαβε ἀμέσως ὡς μουσικό της αὐλῆς του. Μερικούς μῆνες ἀργότερα, ὁ Shoâ' Saltaneh μετέφερε τήν αὐλή ἀπό τήν Τεχεράνη στό Σιράζ. Ὁ Νταρβίς Κχάν συναντᾶ ἐκεῖ τή Badr-ol Saltaneh καί τήν παντρεύεται. Ἀποκτοῦν μά κόρη ὀνόματι Γκαμάρ.

Μήν ἔχοντας τό δικαίωμα νά παίξει μουσική ἔξω ἀπό τήν αὐλή, ὁ Νταρβίς Κχάν αἰσθάνεται φυλακισμένος καί τό ἐλεύθερο πνεῦμα τοῦ τοῦ δημιουργεῖ στεναχώριες. Παρά τήν ἀπαγόρευση πού ὑπάρχει, δέχεται τήν πρόσκληση καί ἄλλων πριγκίπων. Ὁ Shoâ' Saltaneh θυμώνει τόσο πού δίνει ἐντολή νά τοῦ κόψουν τά δάκτυλα. Μέ τή μεσολάβηση τοῦ φίλου του Kamâl-ol Saltaneh (πατέρα τοῦ Ἀμπολχασσάν Σαμπά), πού εἶχε ἐπιρροή στήν αὐλή, ὁ μουσικός μας γλιτώνει αὐτή τή σκληρή τιμωρία.

Biography

Gholâm Hossein was born in Tehran in 1872 into a middle-class family. His father, Hâji Bashir Tâleghâni, was an art lover and an amateur setâr-player. When Gholâm Hossein reached the age of eleven, his father registered him at the Dârolfonoun music school, where Western music was mainly taught. There he initially studied snare drum and trumpet, followed by introductory courses in musical theory and Western notation. While still quite young he was chosen to become member of the "Aziz-ol Soltân" music group, a kind of military brass band directed by Aziz-ol Soltân, one of the protégés of Nâsereddin Shâh, who was king at the time.

Attending the court and its gatherings, he gradually became acquainted with musicians playing Iranian musical instruments, and informed his father of his desire to learn to play an Iranian instrument. He was initiated into Iranian music and the setâr by his father, and subsequently attended the classes of the two great masters of the time, Mirzâ Abdollâh and Aghâ Hossein Gholi.

Hâji Bashir Tâleghani used to call his friends and his close relations by the nickname "Darvish". This nickname was also given to his son Gholâm Hossein, who, until the end of his life, was known by the names "Darvish" or "Darvish Khân".

Mastering the setâr and the târ quite quickly, Darvish Khân was soon regarded as Aghâ Hossein Gholi's best pupil. During a musical event at which a number of musicians participated, Prince Shoâ' Saltaneh (son of Mozafareddin Shâh) heard him play and immediately engaged him as a court musician. A few months later, Shoâ' Saltaneh moved his court from Tehran to Shiraz, where Darvish Khân met Badr-ol Saltaneh; they married and had a daughter named Ghamar.

Not permitted to participate in musical activities outside the court, Darvish Khân felt increasingly under constraint, and his desire for freedom got him into trouble: he accepted invitations from other princes, although this was forbidden. Shoâ' Saltaneh was so enraged that he ordered the amputation of his fingers: but thanks to the intervention of his friend Kamâl-ol Saltaneh (Abolhassan Sabâ's father), who was an influential man at the court, the musician escaped this cruel punishment.

A few months later, Darvish Khân opened a private school of târ and setâr at his home. As soon as Shoâ' Saltaneh found

Μερικούς μῆνες ἀργότερα, ὁ Νταρβίς Κχάν ἀνοίγει ἰδιωτική σχολή τάρ καί σετάρ στό σπίτι του. Αὐτό τό μαθαίνει ἀμέσως ὁ Shoâ' Saltaneh καί στέλνει ἕναν ἄνθρωπο νά τόν ἀναζητήσει. Ὁ Νταρβίς Κχάν καταλαβαίνει τήν παγίδα καί καταφεύγει στήν πρεσβεία τῆς Ἀγγλίας, τῆς ὁποίας γνωρίζει ἕναν ὑπάλληλο. Συναντᾶ τόν πρεσβευτή καί τοῦ ἐξηγεῖ τήν κατάσταση. Κατά παράκληση τοῦ πρεσβευτῆ, παίζει μερικές συνθέσεις του καί ἀκόμη μερικά κομμάτια κλασικῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, ὅπου τόν συνοδεύει στό πιάνο ἡ σύζυγος τοῦ πρεσβευτῆ. Γοητευμένο ἀπό τήν τέχνη τοῦ Νταρβίς Κχάν, τό ζεῦγος ἐπεμβαίνει στόν Shoâ' Saltaneh, ὁ ὁποῖος δέχεται νά «ἐλευθερώσει» ὁριστικά τόν Νταρβίς Κχάν ἀπό τίς ὑποχρεώσεις του στήν αὐλή.

Ἐλεύθερος ἐπιτέλους, ὁ Νταρβίς Κχάν δίνει ὅλο τόν χρόνο του στήν διδασκαλία, τήν σύνθεση, τό παίξιμο καί τήν ἐγγραφή δίσκων. Μέ τούς συναδέλφους τοῦ ἱδρύει τό σύνολο *Akhavân-é Safâ'i* τό ὁποῖο διευθύνει καί στό ὁποῖο παίζει τακτικά σέ μιά σειρά κονσέρτων *Anjoman Akhavvat*. Μέ τά χρόνια συνθέτει πολλά κομμάτια γι' αὐτό τό σύνολο. Τά *πισνταραμάντ*, τά *ρένγκ* καί τά *σαχάρ-μεζράμπ*, ἔχουν μεγάλη ἐπιτυχία στούς μουσικούς καί τό κοινό. Γιά πρώτη φορᾶ τό κοινό ἀκούει ἔργα πού ἔχουν συντεθεῖ καί παίζονται ἀπό ἕνα σύνολο εἴκοσι μουσικῶν.

Ὁ Νταρβίς Κχάν συχνάζει ἐπίσης στό σπίτι τοῦ Safâ Ali Zahir-al Doleh, πνευματικοῦ ὁδηγοῦ τῆς τάξεως σούφι τῶν δερβίσηδων Safâ'i ἤ Ne'matollâhi καί ἱδρυτού τοῦ *Anjoman-é Akhavvat*. Ἐκεῖ γνωρίζει μία μέρα τόν Tâher Zâdeh, ἕναν ἀπό τούς μεγάλους τραγουδιστές τῆς ἐποχῆς. Οἱ δυό ἄνδρες συνδέονται μέ φιλία πού καταλήγει σέ πολυάριθμες καλλιτεχνικές συνεργασίες μέ πολλά κονσέρτα καί ἠχογραφήσεις.

Τό 1910, μέ πρόσκληση τῆς ἀγγλικῆς ἑταιρείας "His Master's Voice", ὁ Νταρβίς Κχάν πηγαίνει στό Λονδίνο γιά τρεῖς μῆνες καί κάνει πολλές ἐγγραφές μαζί μέ τόν Tâher Zâdeh, τόν Bâgher Khân (κεμαντζέ), τόν Habibollâh Shardâr (πιάνο), τόν Reza Gholi Khân (τραγούδι), τόν Hossein Hang Afarin (βιολί), τόν Asadollâh Khân (σαντούρι καί τάρ) καί τόν Akbar Khân (φλάουτο). Πρόκειται κυρίως γιά σύντομα κομμάτια μέ τραγούδι συνοδευόμενα ἀπό ἕνα ὄργανο (*sâz-o âvâz*).

Ἕνα χρόνο ἀργότερα φεύγει γιά τήν Τιφλίδα πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας, μέ τούς Tâher Zâdeh, Bâgher Khân, Eghbâl Soltan (τραγούδι) καί Abdollâh Davâmi (τραγούδι καί

out about it, he sent a man to search for him. Darvish Khân sensed the trap and took refuge in the British Embassy, where he knew a member of the staff: there he met the ambassador and explained his problem. At the request of the ambassador, he performed some of his compositions and also interpreted a few pieces of European classical music, accompanied on the piano by the ambassador's wife. Charmed by the art of Darvish Khân, the British couple intervened with Shoâ' Saltaneh, gaining his agreement to definitively "release" Darvish Khân from his engagement at the court.

A free man at last, Darvish Khân devoted his time to teaching, composing, playing and recording. With his colleagues he co-founded the *Akhavân-é Safâ'i* ensemble, becoming its musical director and playing regularly in a series of *Anjoman Akhavvat* concerts. In the following years he composed several pieces for this Iranian music ensemble. His *pishdarâmad*, *reng* and *chahâr-mezrâb* were a great success both with musicians and the public. For the first time, the public heard works composed and played by an ensemble of twenty musicians.

Darvish Khân regularly frequented the house of Safâ Ali Zahir-al Doleh, the spiritual leader of the Sufi order of the dervishes Safâ'i or Ne'matollâhi and the founder of *Anjoman-é Akhavvat*. It was at this house that he became acquainted with Tâher Zâdeh, one of the great singers of the time. A bond of friendship developed between the two men which fostered much artistic collaboration, including several concerts and recordings.

In 1910, after receiving an invitation from the British company "His Master's Voice", Darvish Khân went to London for three months and recorded several pieces accompanied by Tâher Zâdeh, Bâgher Khân (kamâncheh), Habibollâh Shardâr (piano), Reza Gholi Khân (vocals), Hossein Hang Afarin (violin), Asadollâh Khân (santur and târ) and Akbar Khân (traverse flute); these were mainly short songs with single-instrument accompaniment (*sâz-o âvâz*).

A year later he left for Tiflis, the capital of Georgia, with Tâher Zâdeh, Bâgher Khân, Eghbâl Soltan (vocals) and Abdollâh Davâmi (vocals and tombak) to record new instrumental and vocal pieces. This time, they recorded the *tasnif* of Aref Ghazvivi "*Az kafam rahâ shod gharâr-é dél*". During their stay the group also gave two concerts at the Georgian National Theatre.

τομπάκ) γιά τήν ἐγγραφή νέων ἔργων μέ ὄργανα καί φωνή. Αὐτή τή φορά ἐγγράφουν τό *τασνίφ* τοῦ Aref Ghazvivi "*Az kafam rahâ shod gharâr-é dél*". Κατά τήν παραμονή του, τό σύνολο δίνει ἐπίσης δυό κονσέρτα στό Ἐθνικό Θέατρο τῆς Γεωργίας.

Δέν εἶναι γνωστό γιατί οἱ συνθέσεις τοῦ Νταρβίς Κχάν δέν καταγράφηκαν κατά τίς ἐγγραφές αὐτές. Ἀντιθέτως, πολλά ἔργα τοῦ ἔχουν ἐγγραφεῖ ἀργότερα σε δίσκους 78 στροφῶν (H.M.V., Columbia καί Polyphone) ἀπό τούς μαθητές του καί ἄλλους μουσικούς.

Ὁ Νταρβίς Κχάν ἀναγνωρίστηκε ἀπό τό περιβάλλον του σάν σύμβολο τῆς γενναιοδωρίας. Ἔδωσε πολλά κονσέρτα γιά φιλανθρωπικούς σκοπούς, ἰδιαίτερα πολλά κονσέρτα στήν αἴθουσα τοῦ Grand Hotel τῆς Τεχεράνης γιά ἐνίσχυση τῶν παθόντων στή μεγάλη πυρκαγιά τοῦ μπαζάρ τῆς Τεχεράνης, τῆς πυρκαγιᾶς τοῦ Amole καί τῆς μεγάλης κλοπῆς στό Oroumiyeh.

Ἄνθρωπος ἁπλός καί καταδεκτικός, ὁ Νταρβίς Κχάν εἶχε πολλούς μαθητές ἀπό τούς ὁποίους πολλοί ἔγιναν μεγάλοι δάσκαλοι τῆς ἰρανικῆς μουσικῆς. Μποροῦμε νά ἀναφέρουμε, μεταξύ ἄλλων τούς Saeed Hormozi, Hussein Sanjari, Hussein Ali Ghafâri, Ali Mohammad Safâyi, Abdollâh Dâdvar, Mousa Maroufi, Morteza Ney-Davoud, Abolhassan Sabâ καί Arsalân Dargâhi.

Ὅταν οἱ μαθητές τοῦ ἔφταναν ἕνα ὑψηλό ἐπίπεδο, ὁ Νταρβίς Κχάν, γιά νά τούς ἐνθαρρύνει, τούς πρόσφερε ἕνα μενταγιόν χρυσό μέ τό σχῆμα τοῦ *tabarzin* (διπλός πέλεκυς, σύμβολο τῶν δερβίσηδων). Ὁ ἴδιος ἔλαβε πολλές φορές διακρίσεις καί μετάλλια ἀπό τό Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καί ἀπό ἕνα γάλλο ὑπουργό πού ἐπισκέφθηκε τήν Τεχεράνη καί παρευρέθηκε στά κονσέρτα στό Grand Hotel.

Στίς 23 Νοεμβρίου τοῦ 1926, τό ὄχημα μέ τό ὁποῖο ἔκανε τίς μετακινήσεις τοῦ ὁ Νταρβίς Κχάν στήν Τεχεράνη χτυπήθηκε ἀπό ἕνα αὐτοκίνητο. Σοβαρά πληγωμένος, ὁ Νταρβίς Κχάν μεταφέρθηκε στό νοσοκομεῖο, ὅπου πέθανε μετά ἀπό μερικές ὧρες ἀπό ἐγκεφαλικό. Ἡ ταφή τοῦ ἔγινε στό νεκροταφεῖο Zahiroddole, ὅπου ἀναπαύονται πολλές καλλιτεχνικές φυσιογνωμίες τῶν δυό τελευταίων αἰώνων. Πέντε ἡμέρες ἀργότερα, ὁ Ali Naghi Vaziri, διευθυντής τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Μουσικῆς, ὀργάνωσε μία τελετή πρός τιμήν τοῦ Νταρβίς Κχάν. Πολλοί συμμετέχοντες ἔπλεξαν τό ἐγκώμιο τῆς τέχνης καί τῆς ὑποδειγματικῆς ἀνθρωπιᾶς του καί ἔκλαψαν

It is unclear why the compositions of Darvish Khân found no place in these recording sessions. On the other hand, several of his works were later put onto disk (H.M.V., Columbia and Polyphone) in performances by his pupils and other musicians.

His entourage and society in general considered Darvish Khân a symbol of generosity. He gave many benefit concerts, in particular several concerts in the great hall of the Tehran Grand Hotel for the victims of the bazaar fire in Tehran, of the fire in Amole and for those involved in the great flight to Oroumiyeh.

A humble and unpretentious man, Darvish Khân had many pupils, several of whom subsequently became great masters of Iranian music; amongst others we may mention Saeed Hormozi, Hussein Sanjari, Hussein Ali Ghafâri, Ali Mohammad Safâyi, Abdollâh Dâdvar, Mousa Maroufi, Morteza Ney-Davoud, Abolhassan Sabâ and Arsalân Dargâhi.

When his pupils reached an advanced level, to encourage them Darvish Khân gave them a gold medallion shaped as a *tabarzin* (a two-headed axe, symbol of the dervishes). On several occasions, he himself received various distinctions and medals from the Ministry of Culture, and also from a French Minister visiting Tehran who attended one of his concerts at the Grand Hotel.

On 23 November 1926 the carriage which carried Darvish Khân around Tehran was hit by a car. Seriously wounded, Darvish Khân was immediately taken to the Nazmiyeh hospital, where he died, after a few hours, following a cerebral stroke. He was buried at the Zahiroddoleh cemetery, in Tehran, resting-place of several eminent artists of the last two centuries. Five days later, Ali Naghi Vaziri, the principal of the Music Academy, organised a memorial ceremony in Darvish Khân's honour. Several participants spoke in praise of his genius and his exemplary compassion, and mourned the loss of one of the pioneers of Iranian music. An ensemble played Darvish Khân's "*Bâd-é Khazân, vazân shod*" *tasnif* and Vaziri himself finished the evening with a târ solo dedicated to Darvish Khân.

The work of Darvish Khân

In Iran, after the constitutional revolution of 1906 (*Engelâb-é mashroutiyat*), public gatherings were once again permitted, and soon after this the concert series "*Anjoman-é akhavvat*" was inaugurated. Darvish Khân took on the direction of the

τήν ἀπώλεια ἑνός πρωτεργάτη τῆς ἰρανικῆς μουσικῆς. Κατά τή συγκέντρωση μία ὁμάδα ἔπαιξε τό *τασνίφ* "*Bâd-é Khazân, vazân shod*" τοῦ Νταρβίς Κχάν καί ὁ Vaziri ἔκλεισε τή βραδιά μέ ἕνα σόλο τάρ ἀφιερωμένο στόν Νταρβίς Κχάν.

Τό ἔργο τοῦ Νταρβίς Κχάν

Στό Ἰράν, μετά τή συνταγματική ἐπανάσταση τοῦ 1906 οἱ συγκεντρώσεις ἐπετράπησαν καί πάλι καί σύντομα μιά σειρά κονσέρτων "*Anjoman-é akhavvat*" ὁλοκληρώθηκε. Ὁ Νταρβίς Κχάν εἶχε τή διεύθυνση καί ἔδωσε πολλά κονσέρτα στή σειρά αὐτή. Παρουσίασε γιά πρώτη φορᾶ στό κοινό τό *πισνταραμάντ μαχούρ* πού εἶχε συνθέσει καί ἑτοιμάσει γι' αὐτό τό μεγάλο σύνολο. Ἦταν ἡ πρώτη φορᾶ, μετά ἀπό δυό τουλάχιστον αἰῶνες, πού ἕνα ἔργο συντέθηκε μέ τό τροπικό σύστημα *ντασγκιάχ* γιά νά παιχτεῖ ἀπό ἕνα μεγάλο σύνολο. Ἔτσι ἄρχισε μία κίνηση ἀναγεννήσεως πού ἀφοροῦσε ὄχι μόνο τή σύνθεση καί ἐκτέλεση τῆς μουσικῆς *ντασγκιάχ* καί τῆς περιοχῆς της, ἀλλά καί τήν ἰρανική μουσική στό σύνολό της.

Τό κίνημα αὐτό ἔδωσε ἀφορμή γιά τή γέννηση ἑνός μεγάλου ρεπερτορίου ἔργων μέ τίς ἀκόλουθες τέσσερις μορφές: *πισνταραμάντ*, *σαχάρ-μεζράμπ*, *τασνίφ* καί *ρένγκ*. Ἐκτός ἀπό τήν πράξη τῆς συνθέσεως πού ἔπαιρνε ξανά σπουδαία ὄψη, ἡ ἐξέλιξη αὐτή χαρακτηρίζεται ἀπό δημιουργία πιό μεγάλων μουσικῶν σχημάτων. Ἡ παρουσίαση τῆς περσικῆς μουσικῆς παίρνει ὅλο καί περισσότερο τή μορφή μίας συνεχόμενης σειρᾶς κομματιῶν πού παίζονται σέ σύνολο καί μεταξύ τῶν ὁποίων παρεμβάλλονται σόλο μέ ὄργανο ἤ μέ φωνή συνοδευόμενη ἀπό ὄργανο (*sâz-o âvâz*).

Ἡ ἐξέλιξη τῆς μορφῆς στόν Νταρβίς Κχάν ἀκολουθεῖ στενά τήν ἐξέλιξη ὅλου τοῦ συστήματος τῆς ἰρανικῆς μουσικῆς. Τά *πισνταραμάντ*, τά *σαχάρ-μεζράμπ* καί *ρένγκ* ἀρθρώνονται πάνω στά κύρια *γκουσέ* (τμήμα κλίμακας) κάθε *ντασγκιάχ* (κλίμακα) ἤ *ἀβάζ*, στά ὁποῖα ἔχει συνθέσει τά ἔργα του. Τά κομμάτια του διαιροῦνται λοιπόν σέ πολλά μέρη, ὅπου τό καθένα βασίζεται στή μορφή καί τό πνεῦμα ἑνός ἰδιαίτερου *γκουσέ*.

Γιά νά παρουσιάσουν τά διάφορα μέρη κάθε ἔργου, οἱ μουσικοί ἀναφέρονται στό ὄνομα τῶν *γκουσέ*. Ἰδού μερικά παραδείγματά τοῦ πώς σχηματίζεται τό *πισνταραμάντ μαχούρ*:

ensemble and gave several concerts in this series, giving the premiere of the *pishdarâmad-é mâhour* he had composed and arranged for this large ensemble. It was the first time in more than two centuries that a work composed in the *dastgâhi* modal system had been performed by a large ensemble. Thus a revival movement began that influenced not only the composition and performance of *dastgâhi* music and its status, but also of Iranian music as a whole.

This movement gave rise to a broad repertory of pieces in the four following forms: *pishdarâmad*, *chahâr-mezrâb*, *tasnif* and *reng*. In addition to the act of composition which reaffirmed its significance, this development is characterized by the creation of big bands and ensemble performances. The presentation of Persian music increasingly took the form of a sequence of pieces performed by an ensemble, with instrumental or vocal solos accompanied by an instrument (*sâz-o âvâz*) inserted.

The formal evolution of the works of Darvish Khân closely mirrors the systemic evolution of Iranian music. His *pishdarâmad*, *chahâr-mezrâb*, *tasnif* and *reng* are built on the principal *gusheh* (part of a scale) of each *dastgâh* (scale) or *âvâz* (subscale) in which he composed his works. These pieces are thus divided into several parts, each of which is based on the modality and the spirit of a particular *gusheh*.

To indicate the various parts of each piece, musicians refer to the names of the *gusheh*. The following table displays the constituent parts of the *Pishdarâmad-é Mâhour*:

PISHDARAMAD-E MAHOUR

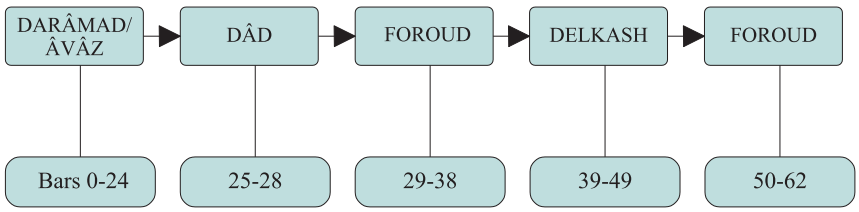

The unfolding of the *chahâr-mezrâb-é mâhour* mode and form follows the same principle except that it incorporates other *gusheh*:

CHÂHÂR-MEZRÂB-É MÂHOUR

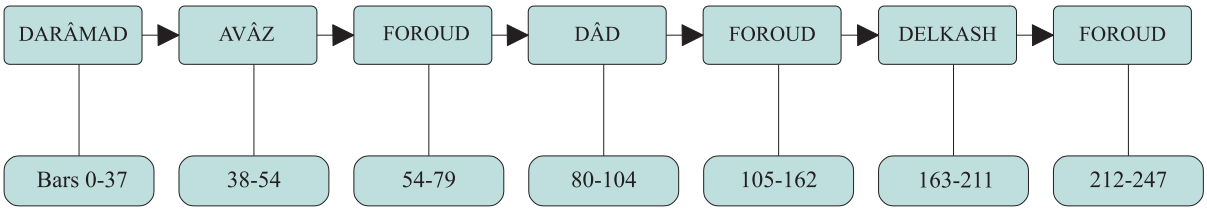

PISHDARAMAD-E MAHOUR

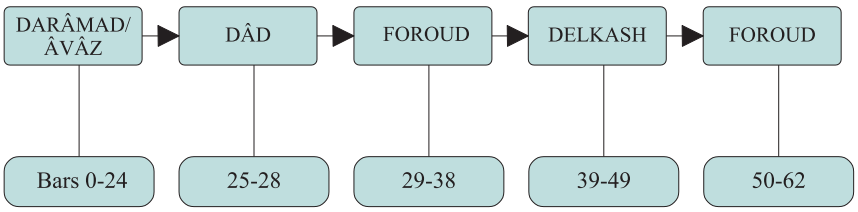

Ἡ ἐξέλιξη μορφῆς τοῦ *σαχάρ-μεζράμπ μαχούρ* ἀκολουθεῖ τήν ἴδια ἀρχή μέ μόνη διαφορά ὅτι περνᾶ καί ἀπό ἄλλα *γκουσέ*:

CHÂHÂR-MEZRÂB-É MÂHOUR

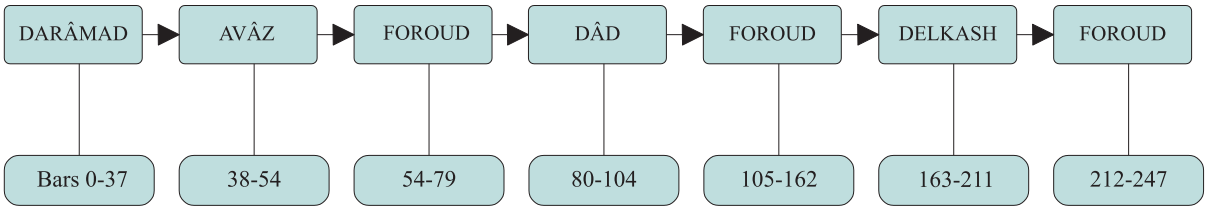

Τά *τασνίφ* τοῦ Νταρβίς Κχάν εἶναι ἔργα πού ἔχουν συντεθεῖ ἐπάνω σέ ποιήματα ἄμεσου χρονικοῦ χαρακτήρα γιά τήν ἐποχή καί μποροῦν νά χαρακτηρισθοῦν ὡς «προπαγανδιστικά». Ἀπό τά ἕξη *τασνίφ*, τά πέντε ἔχουν συντεθεῖ πάνω σέ ποιήματα τοῦ Malek-o Shoarâ Bahâr, σύγχρονου τοῦ Νταρβίς Κχάν.

Τά ἔργα τοῦ Νταρβίς Κχάν ἔχουν συντεθεῖ γιά τάρ καί σετάρ ἀλλά μποροῦν πολύ καλά νά παιχθοῦν μέ κάθε ὄργανο τῆς ἰρανικῆς μουσικῆς ἤ καί ἄλλων τῆς ἴδιας οἰκογένειας. Στήν περσική μουσική ἡ μεταγραφή γίνεται συχνά. Εἶναι λοιπόν δυνατόν νά παιχτοῦν αὐτά τά κομμάτια μέ μεταγραφές σέ διάφορα ὄργανα. Ἀκόμη, παίζονται τόσο σέ σόλο ὅσο καί μέ μεγάλα μουσικά σχήματα. Αὐτό εἶναι κάτι πού ἐξασφαλίζει διαχρονικότητα στά ἔργα αὐτά πού ἀποτελοῦν μέρος τῆς ἰρανικῆς μουσικῆς κληρονομιᾶς.

Kiya Tabassian

The *tasnifs* of Darvish Khân are pieces composed on poems very much attuned to their time, which can be described as "involved". Five of the six *tasnifs* were composed on poems of Malek-o Shoarâ Bahâr, a contemporary of Darvish Khân.

The works of Darvish Khân are written for the târ and the setâr, but they lend themselves perfectly to any Iranian musical instrument, and to others of the same family. In Persian music, transposition is frequent. It is thus possible to play these pieces in transposition, facilitating their performance on various instruments. Moreover, they may play as solos as well as by small or big ensembles: this characteristic should ensure longevity of Darvish Khân's works, which constitute an integral part of the Iranian musical heritage.

Kiya Tabassian

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ
ERGOGRAPHY

1. Pish-darâmad-é Mâhour
2. Châhâr-mezrâb-é Mâhour
3. Tasnif-é Zé man négâram, Ze man negâram habibam xabar nadarad, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr
4. Pish-darâmad-é Râk
5. Tasnif-é Bé shab-é vaslat, Be shabe vaslat botâ divâne shodam, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr
6. Reng-é Qahr-o âshti
7. Reng-é dovom-é Mâhour
8. Reng-é sévom-é Mâhour
9. Polka (Mâhour & Châhâr-gâh)
10. Pish-darâmad-é Abou-atâ
11. Tasnif-é Bahâr-é Delkash, Bahâre delkash resido del be jâ nabâshad, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr
12. Reng-é Abou-atâ
13. Pish-daramâd-é Afshâri
14. Tasnif-é Khazân, Bâde xazân vazân shod, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr
15. Reng-é Afshâri
16. Reng-é dovom-é Afshâri
17. Pish-darâmad-é Ségâh
18. Tasnif-é Sobhdam, Sobhedam ze mashreq tolui dar jahan kon, lyrics by: Hajeb
19. Tasnif-é Arous-é gol, Aruse gol az bâde sabâ, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr
20. Reng-é Ségâh
21. Reng-é Homâyoun
22. Pish-darâmad-é Shoushtari
23. Reng-é Shoushtari
24. Tasnif-é Iran
25. Reng-é Parichehr-o Parizâd
26. Reng-é Qani-o Faqir
27. Reng-é sévom-é Esfehân

ΕΡΓΑ
WORKS

opus 1

Pish-darâmad-é Mâhour

Darvishe - Khân

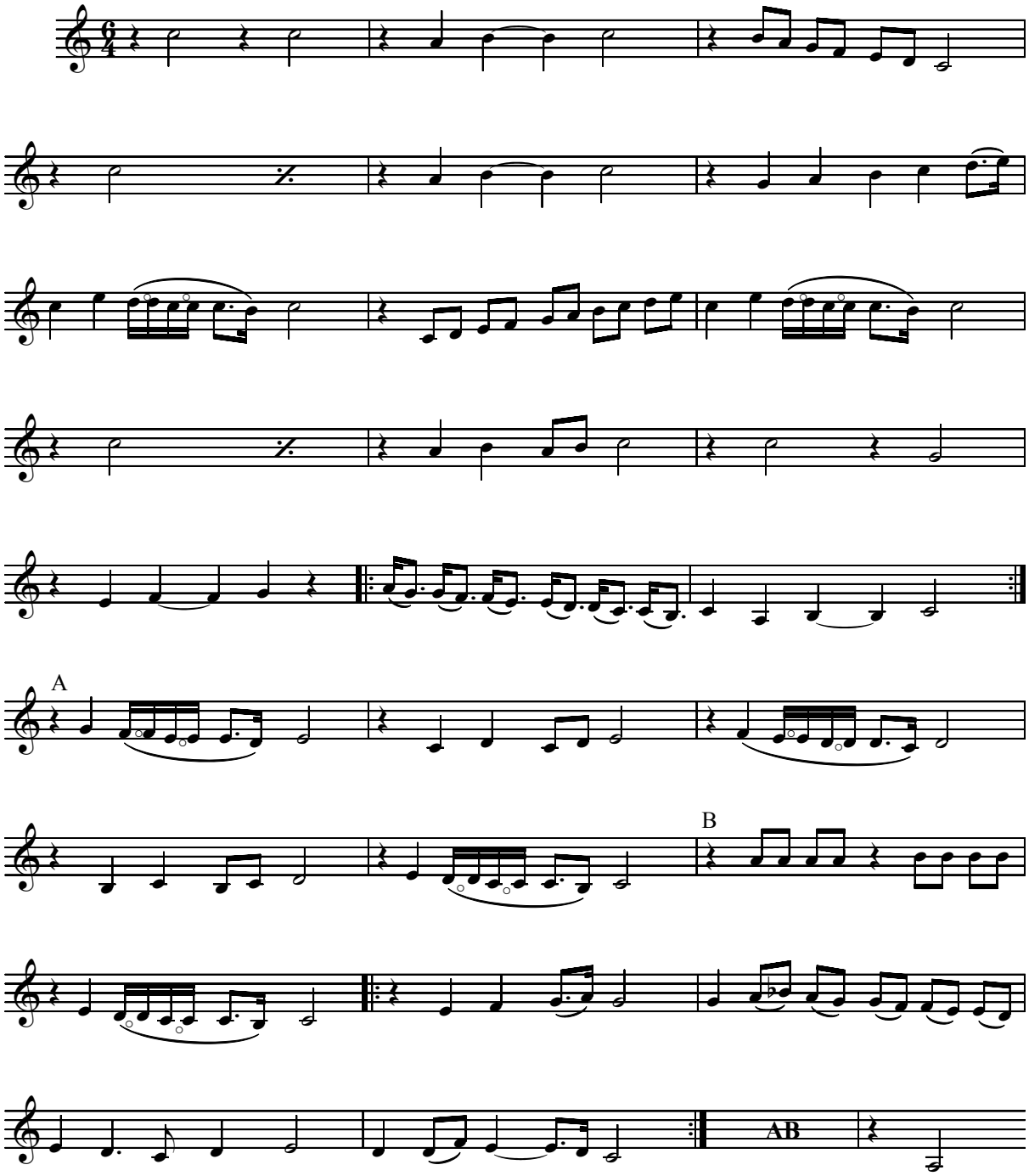

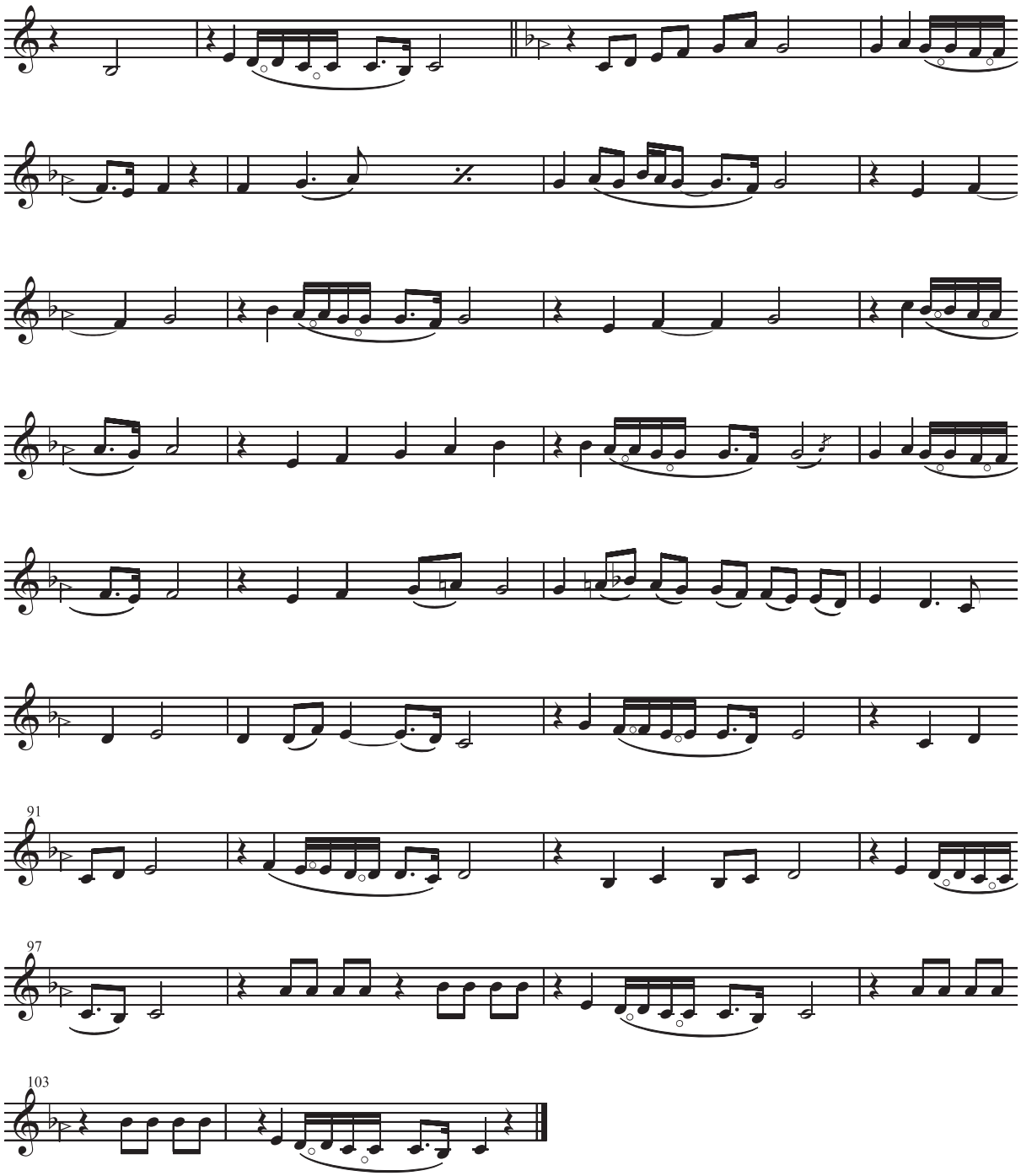
91
97
103

opus 2

Châhâr-mezrâb-é Mâhour

Darvishe - Khân

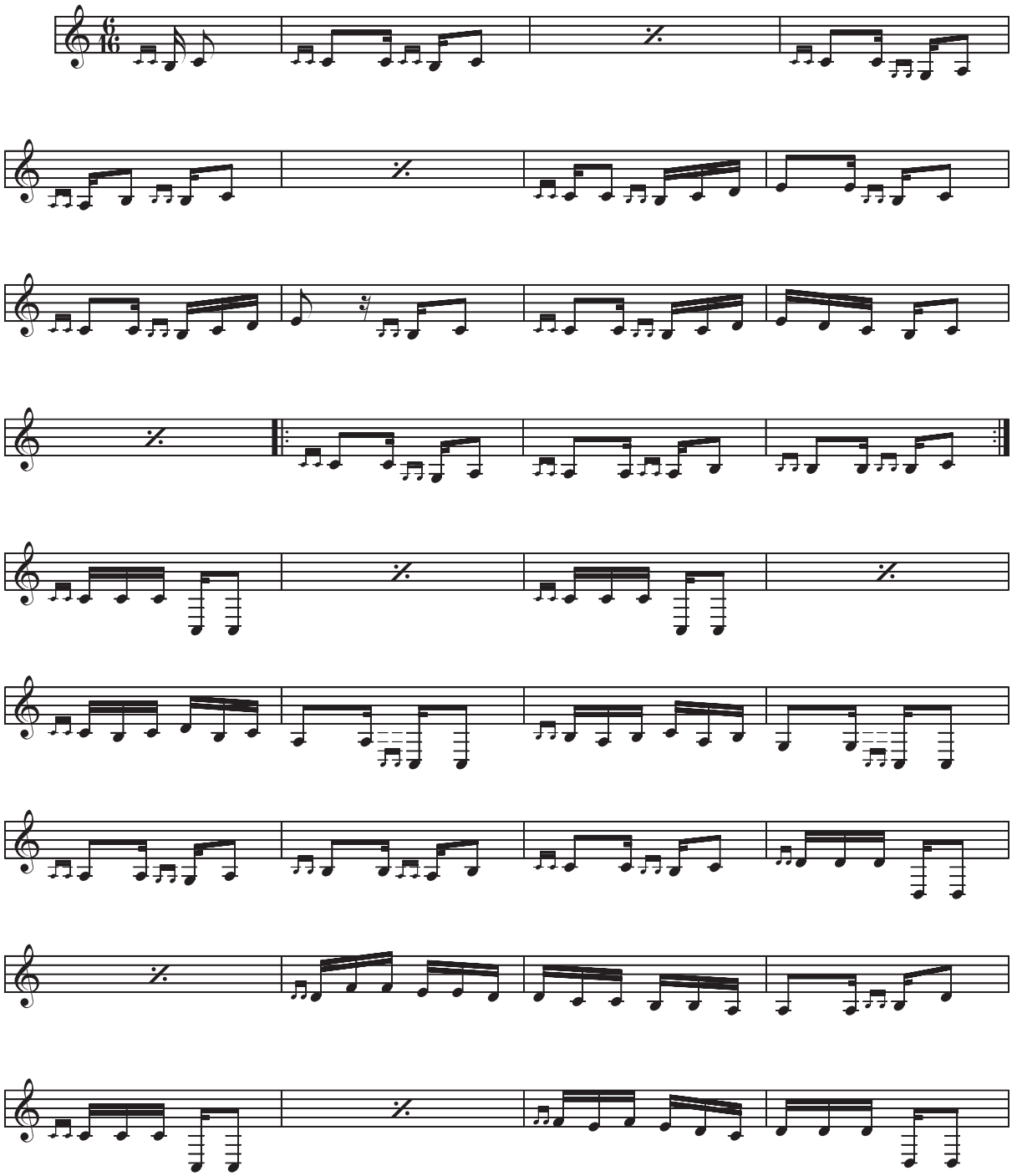

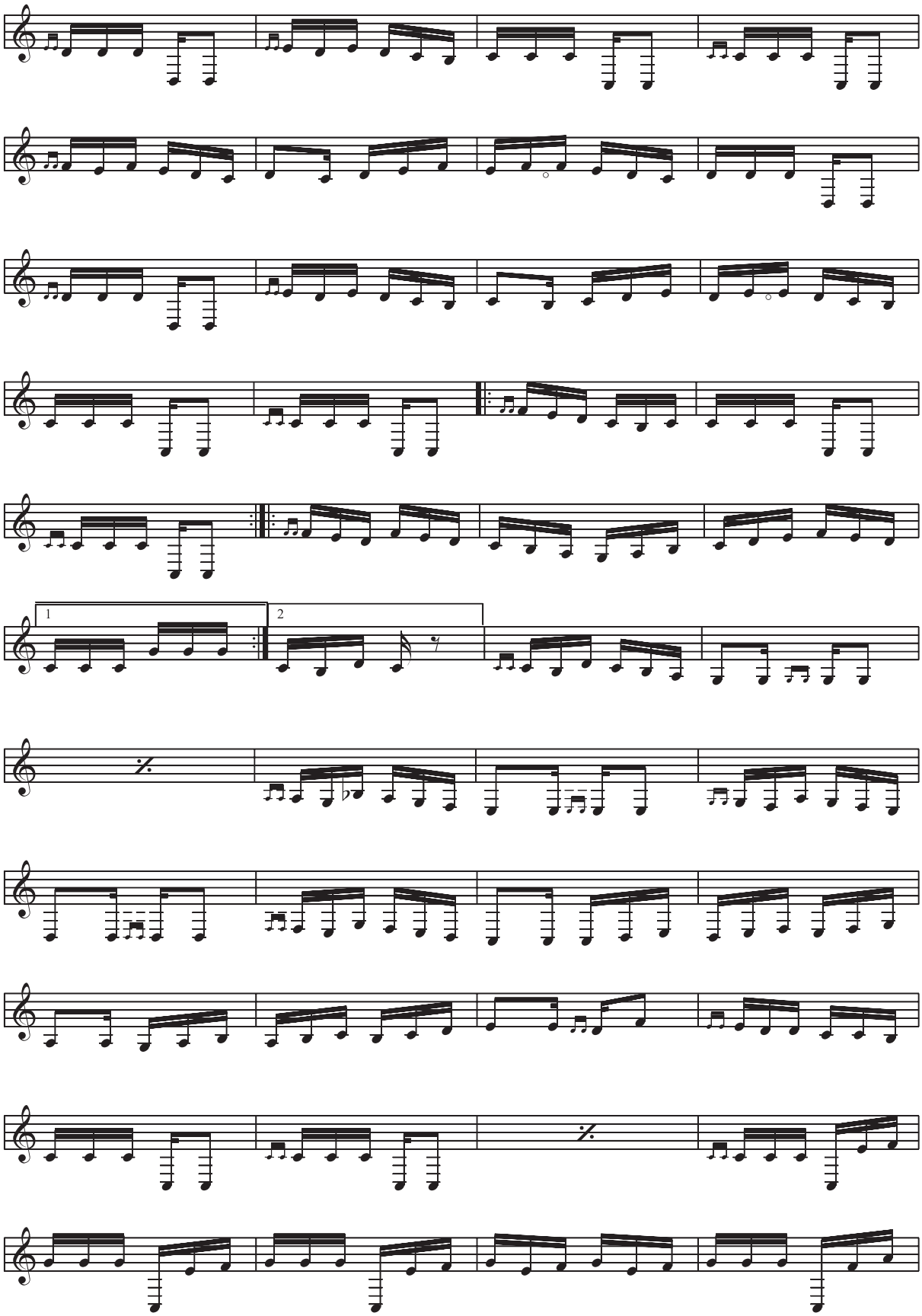
1
2

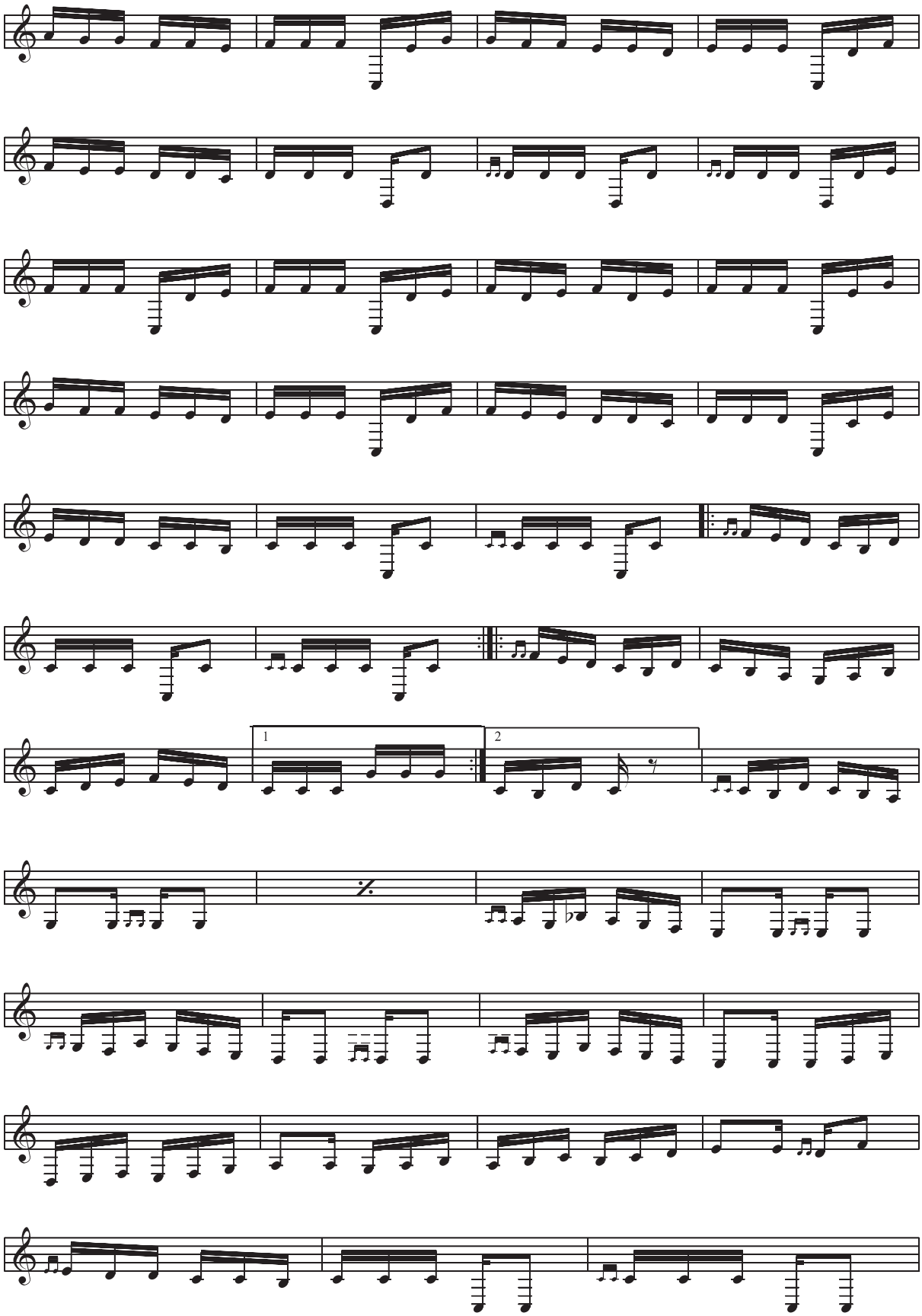
1
2

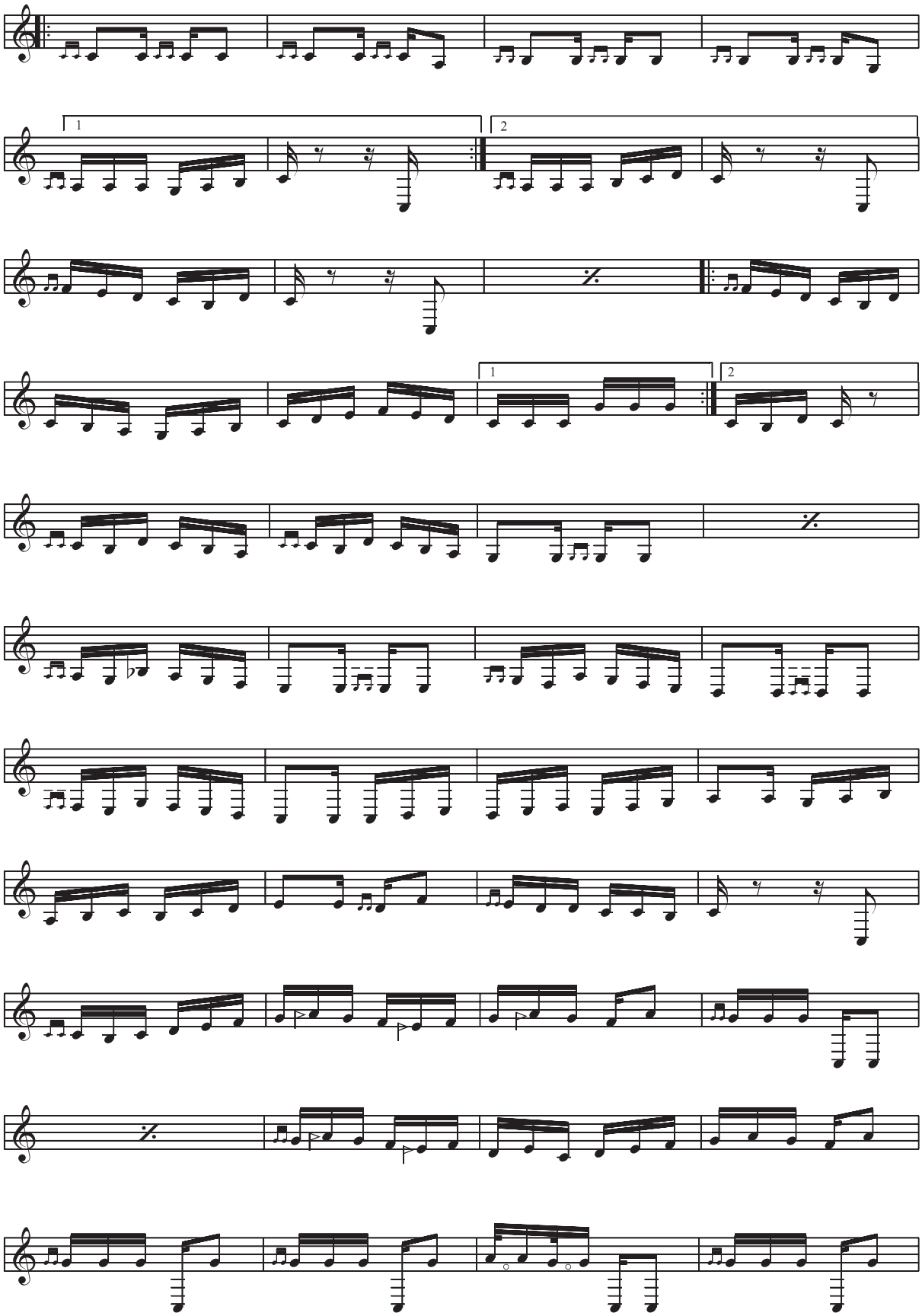
1
2
1
2

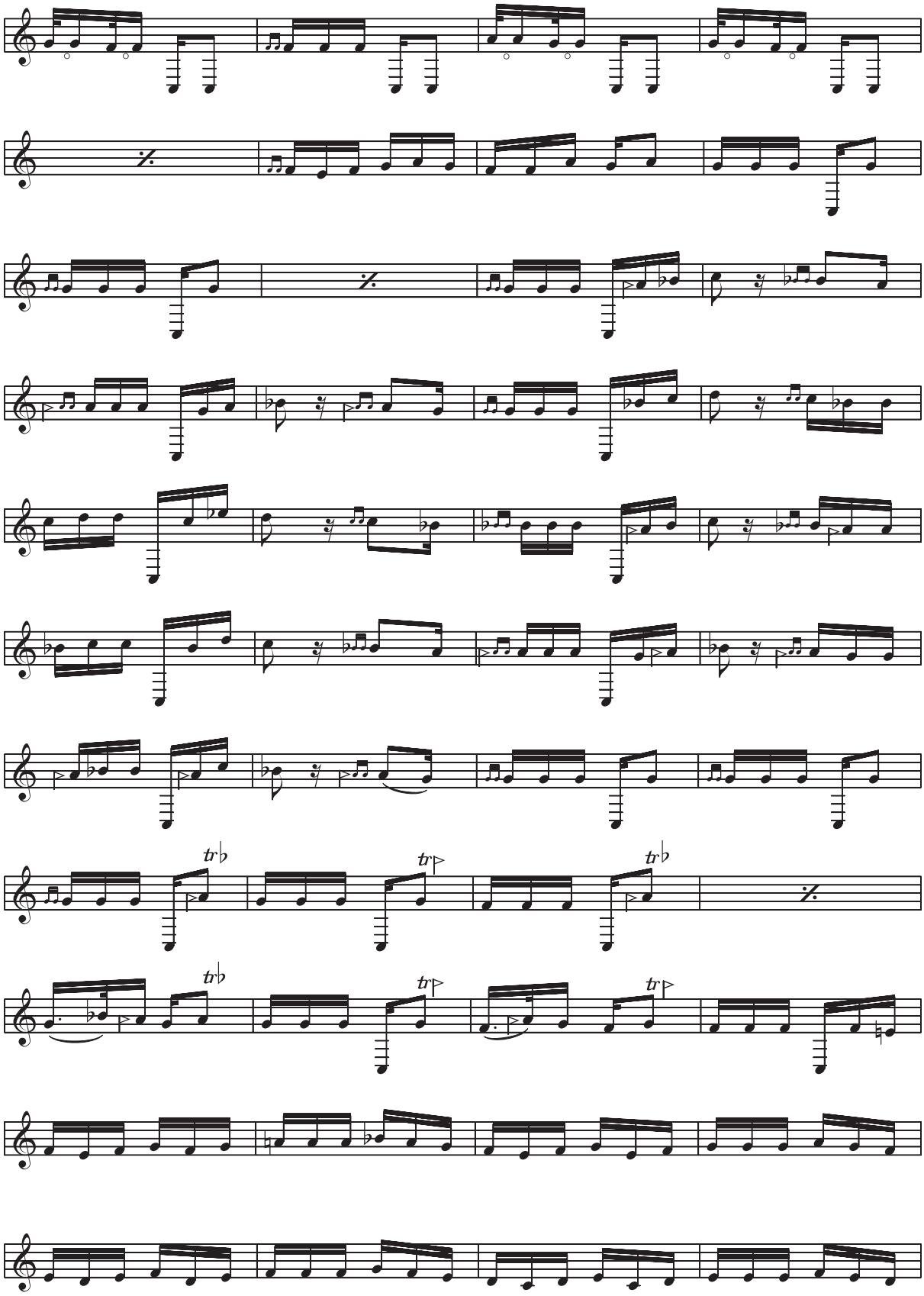
tr
tr
tr
tr
tr
tr

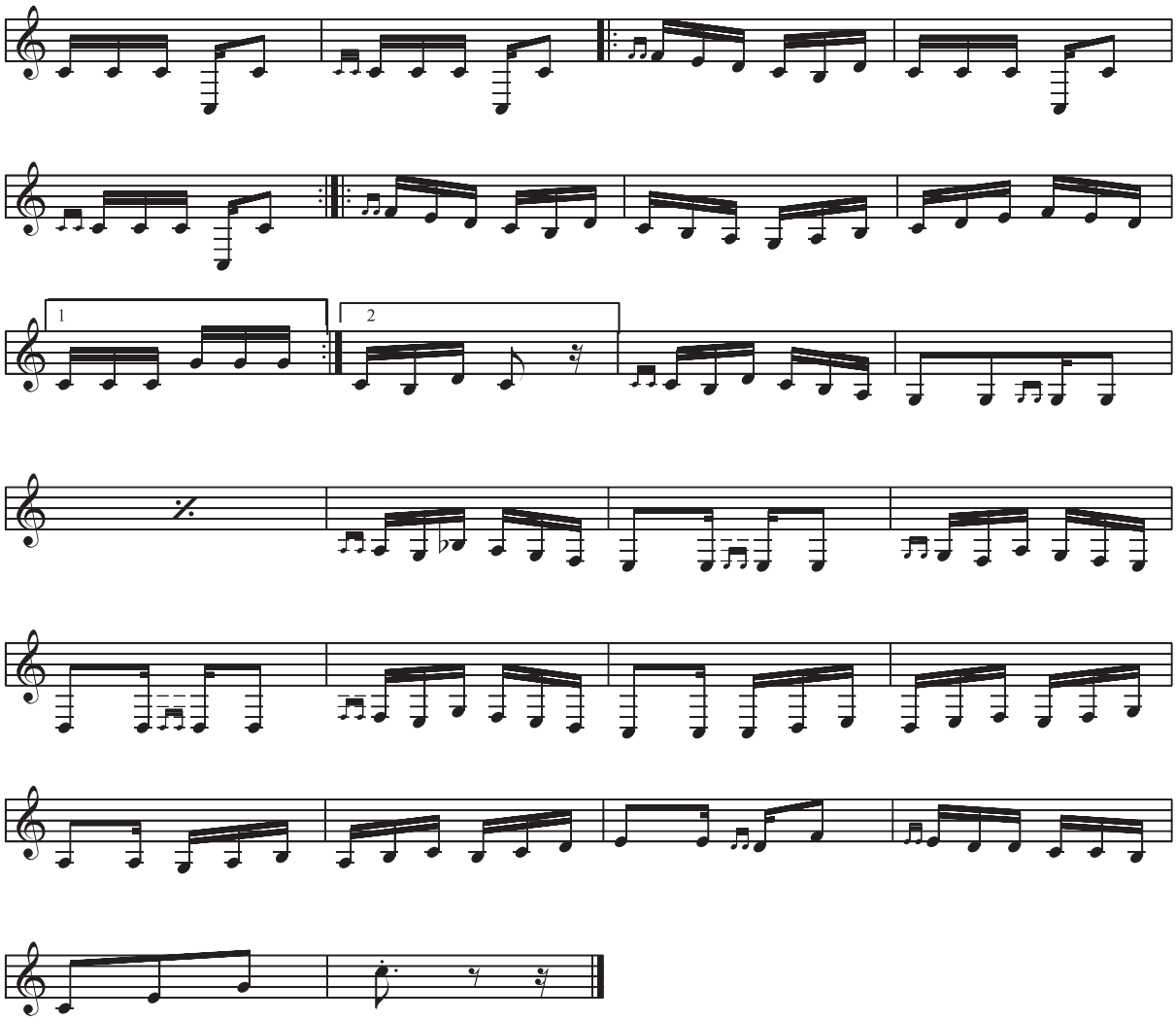
1
2

opus 3

Tasnif-é Zé man négâram

Darvishe - Khân
Lyrics: Malek-o Shoarâ Bahâr

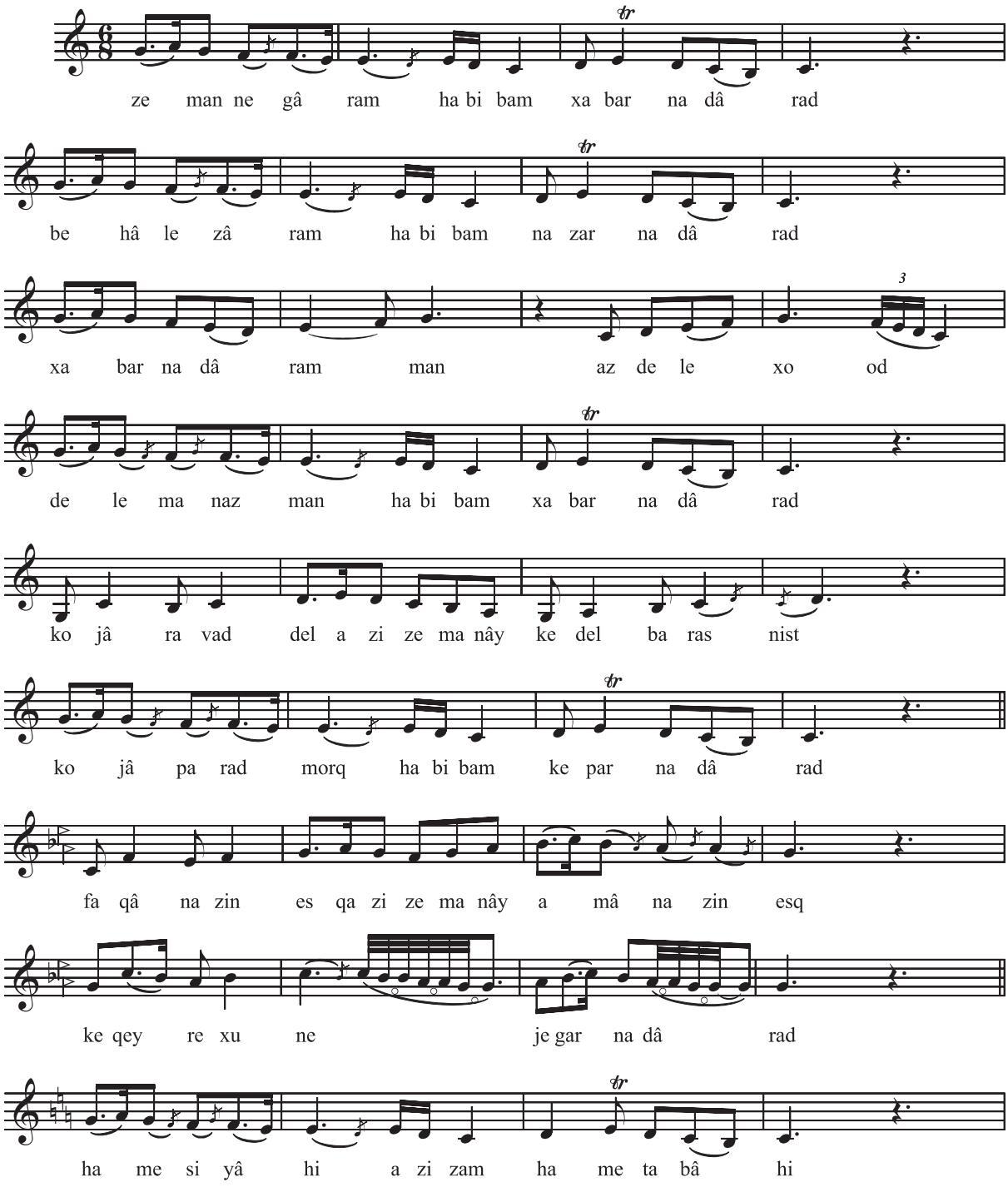

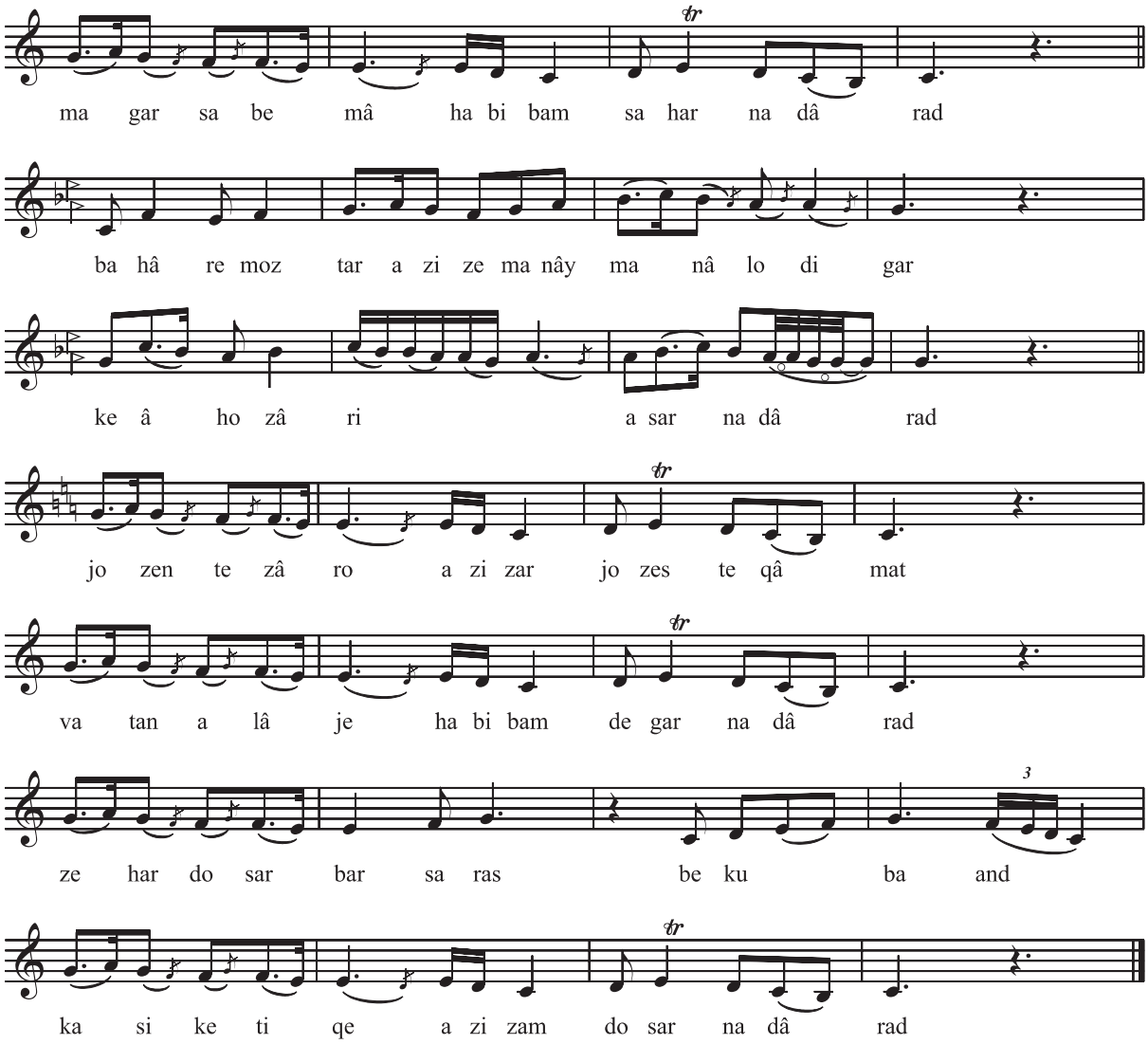
ma gar sa be mâ ha bi bam sa har na dâ rad
ba hâ re moz tar a zi ze ma nây ma nâ lo di gar
ke â ho zâ ri a sar na dâ rad
jo zen te zâ ro a zi zar jo zes te qâ mat
va tan a lâ je ha bi bam de gar na dâ rad
ze har do sar bar sa ras be ku ba and
ka si ke ti qe a zi zam do sar na dâ rad

opus 4

Pish-darâmad-é Râk

Darvishe - Khân

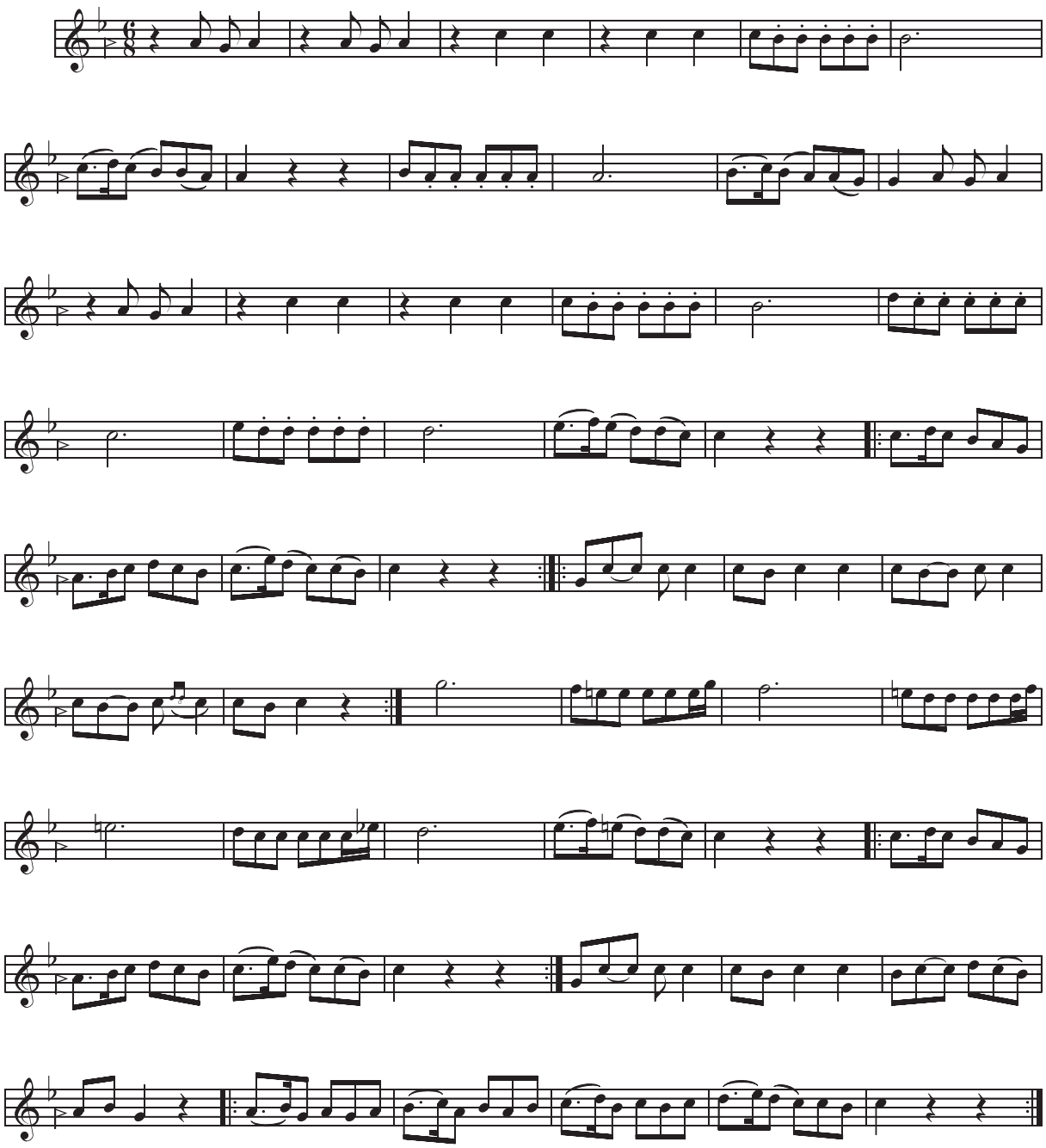

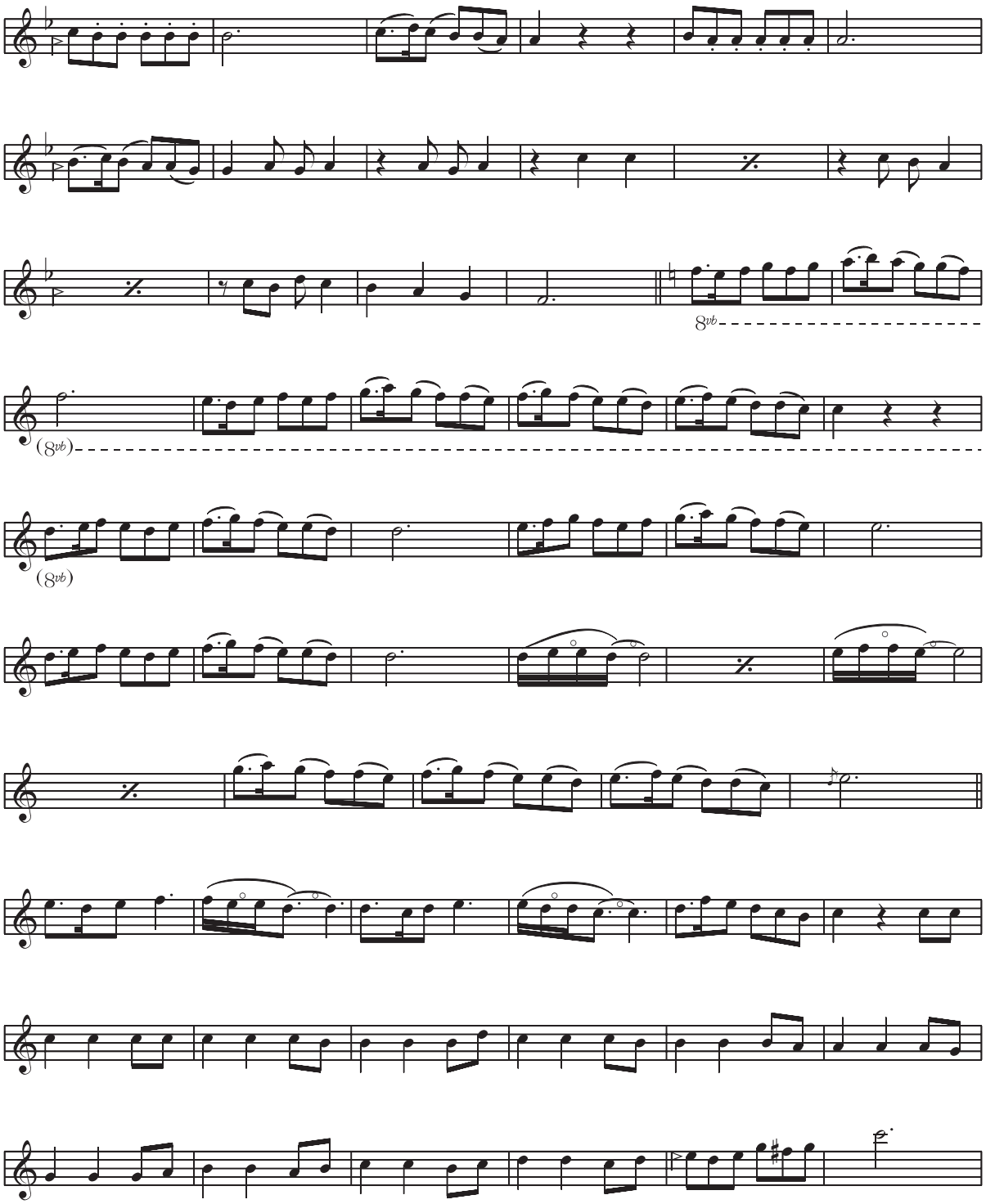
8vb
(8vb)
(8vb)

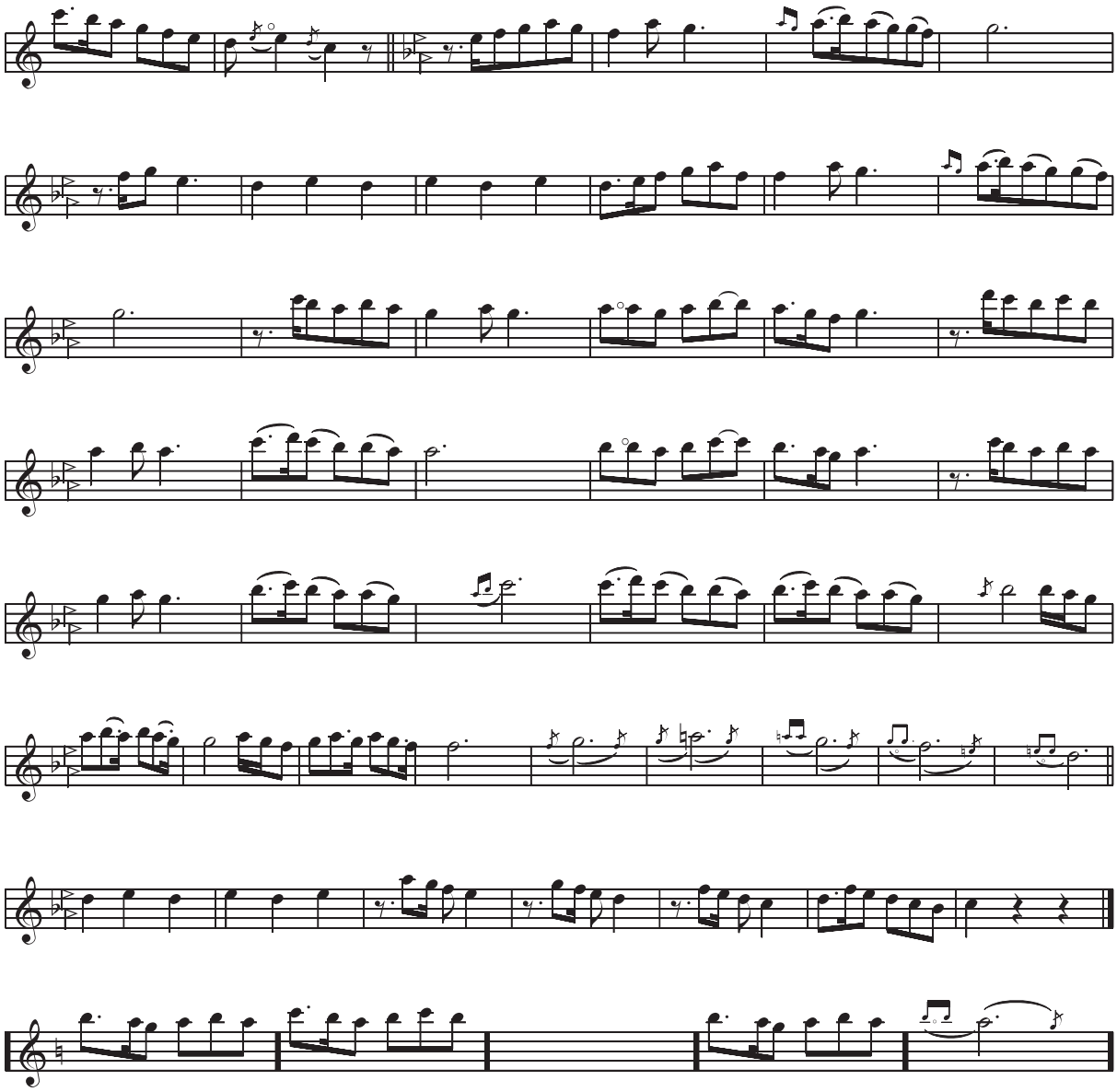

opus 5

Tasnif-é Bé shab-é vaslat

Darvishe - Khân
Lyrics: Malek-o Shoarâ Bahâr

be sa be vas lat bo tâ di vâ ne so dam

ze sam e ru yat jâ nâ par vâ ne so dam jâ nâ

par vâ ne so dam be mâ he ru ye to man jâ nâ

hey râ no mâ tam ze qa me es qe to sod jâ nâ

sab ro sa bâ tam be hâ le man ne gar del bar del bar

zâ ro na zâ ram jâ nâ zâ ro na zâ ram

sey dâ ye to am cas me ta ram ben sin be ba ram

ros vâ ye to am cas me ta ram ben sin be ba ram

â se qam kar di jâ nâ de lam râ bor di

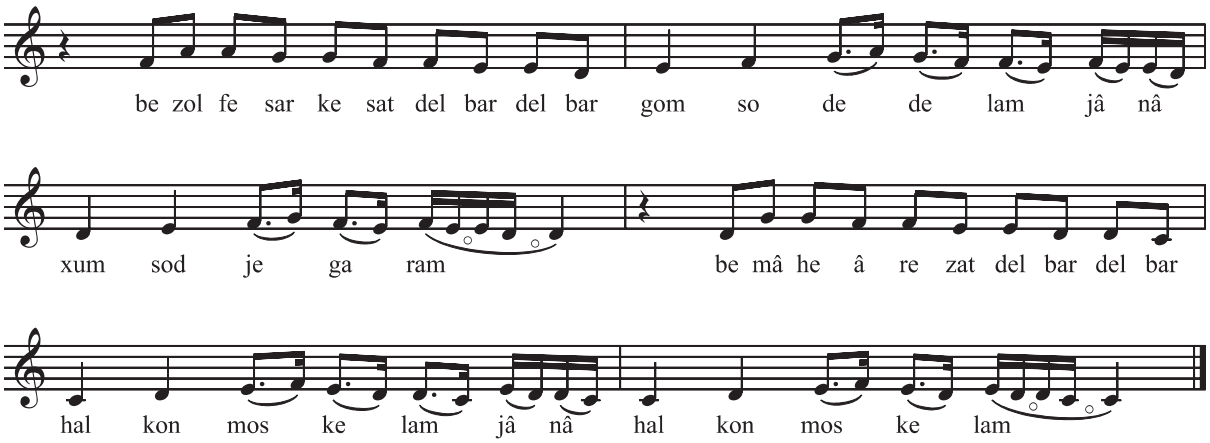
be zol fe sar ke sat del bar del bar gom so de de lam jâ nâ
xum sod je ga ram be mâ he â re zat del bar del bar
hal kon mos ke lam jâ nâ hal kon mos ke lam

opus 6

Reng-é Qahr-o âshti

Darvishe - Khân

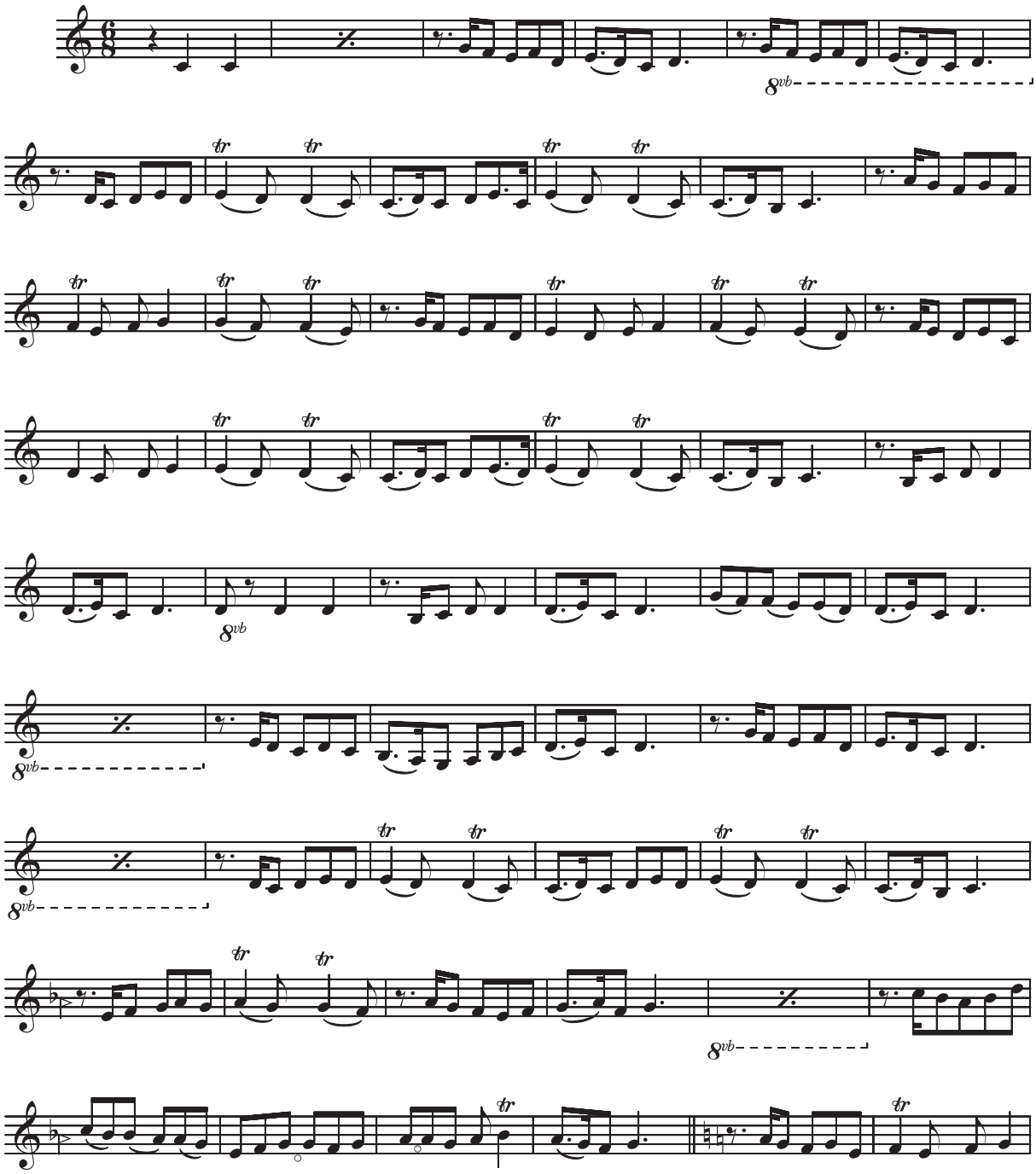

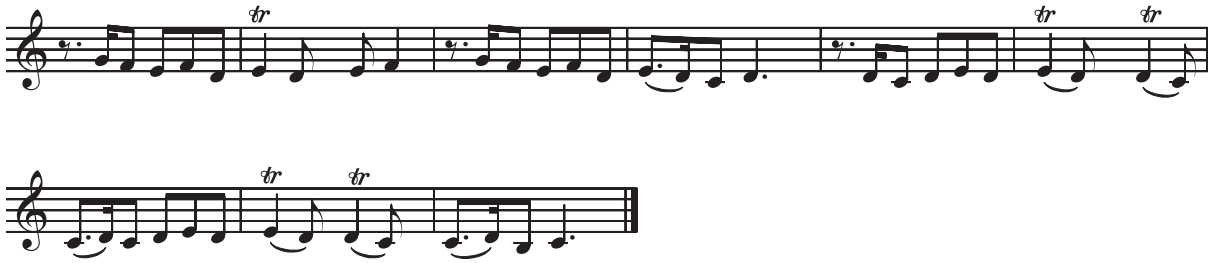

opus 7

Reng-é dovom-é Mâhour

Darvishe - Khân

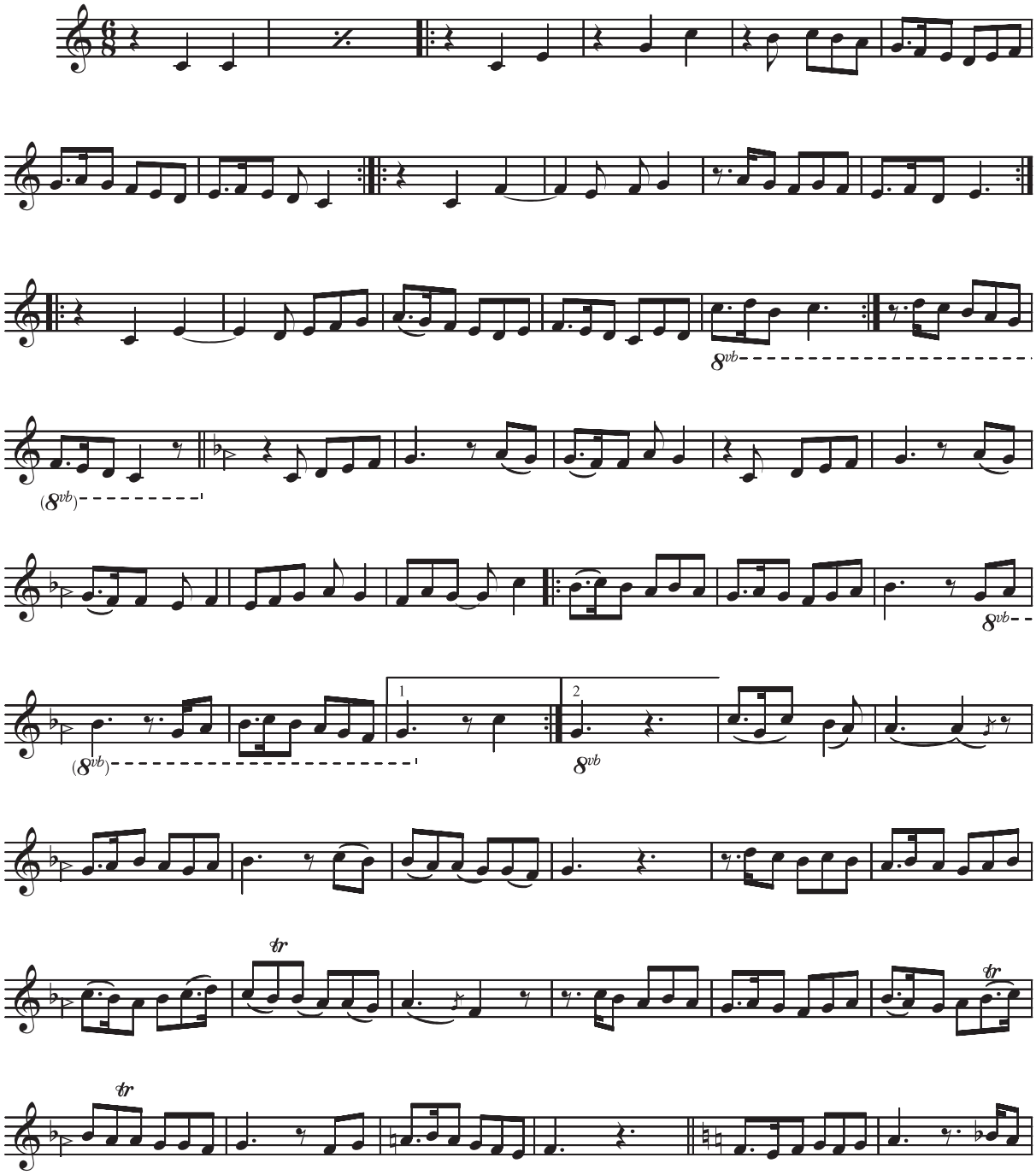

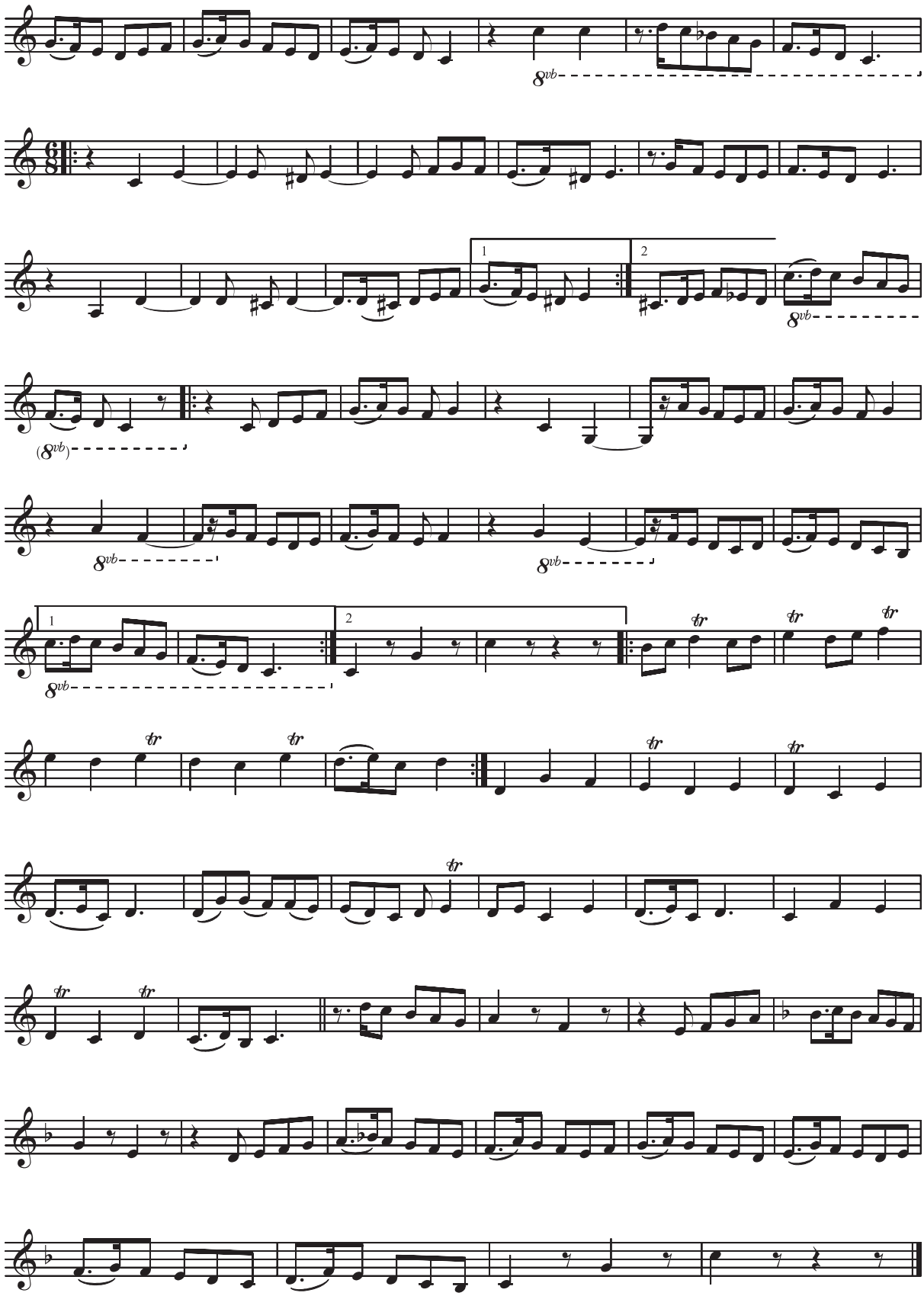
8vb
1
2
8vb
(8vb)
8vb
8vb
1
2
8vb
tr
tr
tr
tr
tr
tr
tr
tr
tr
tr
tr

opus 8

Reng-é sévom-é Mâhour

Darvishe - Khân

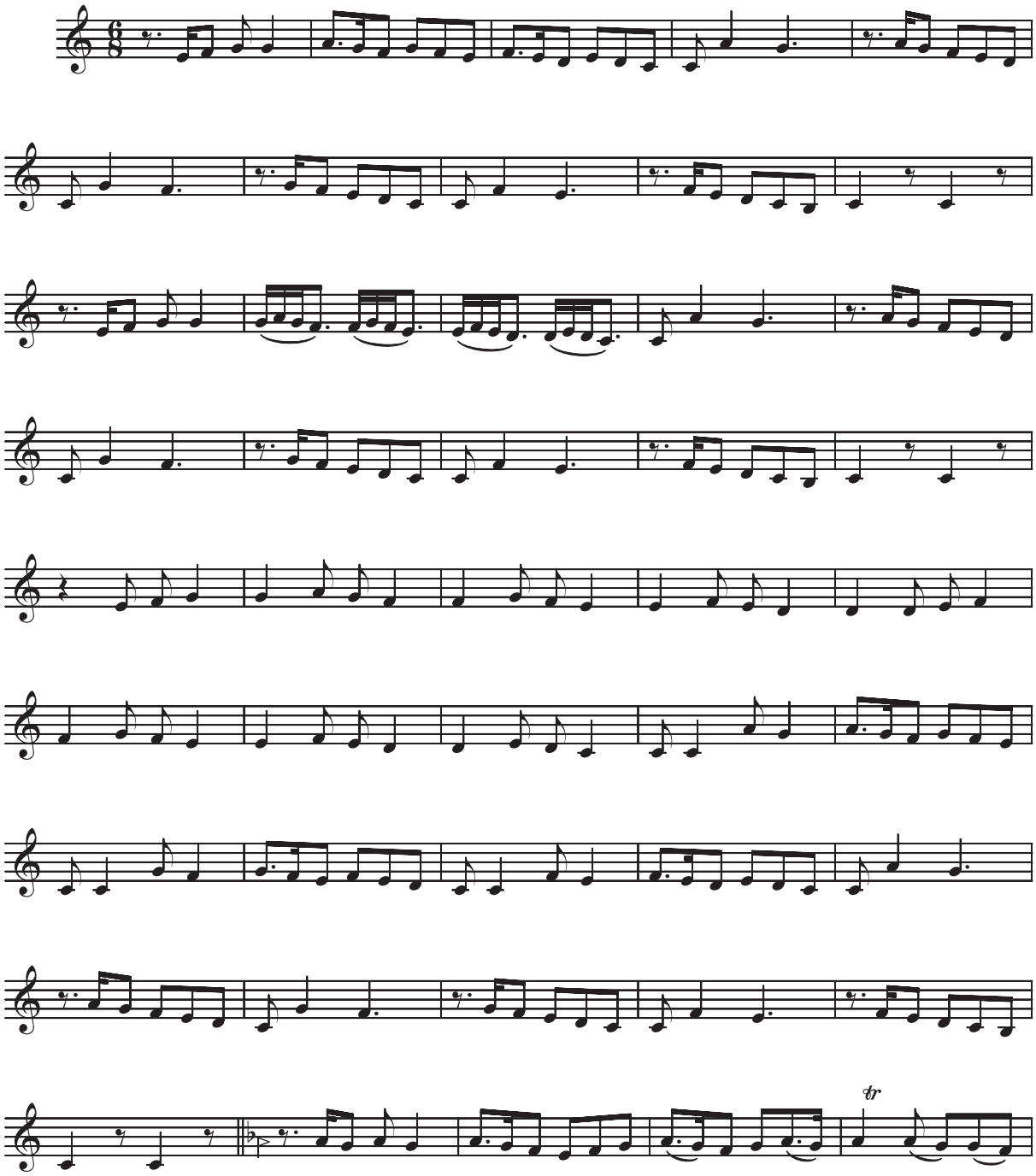

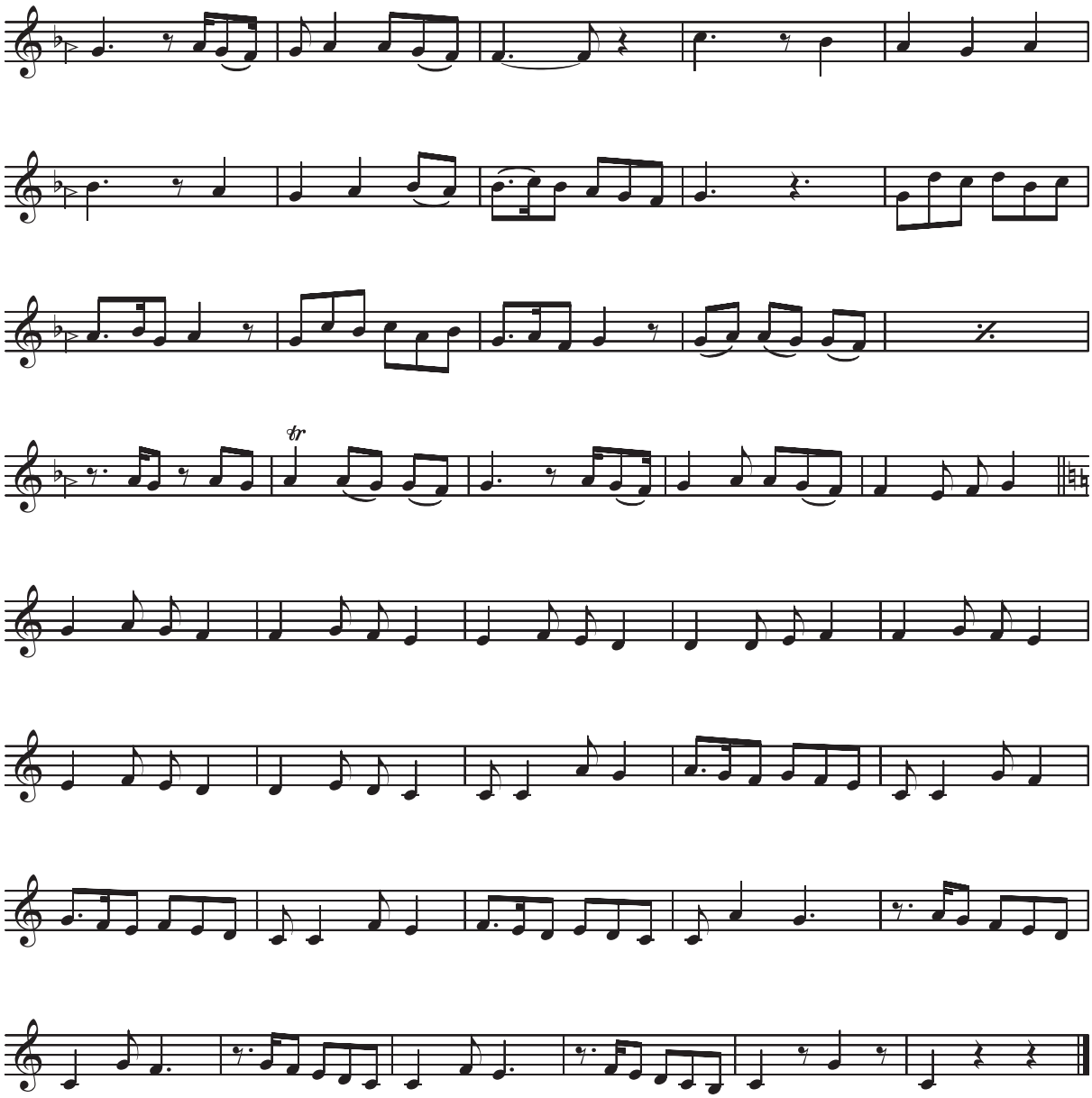
tr

opus 9

Polka (Mâhour & Châhâr-gâh)

Darvishe - Khân

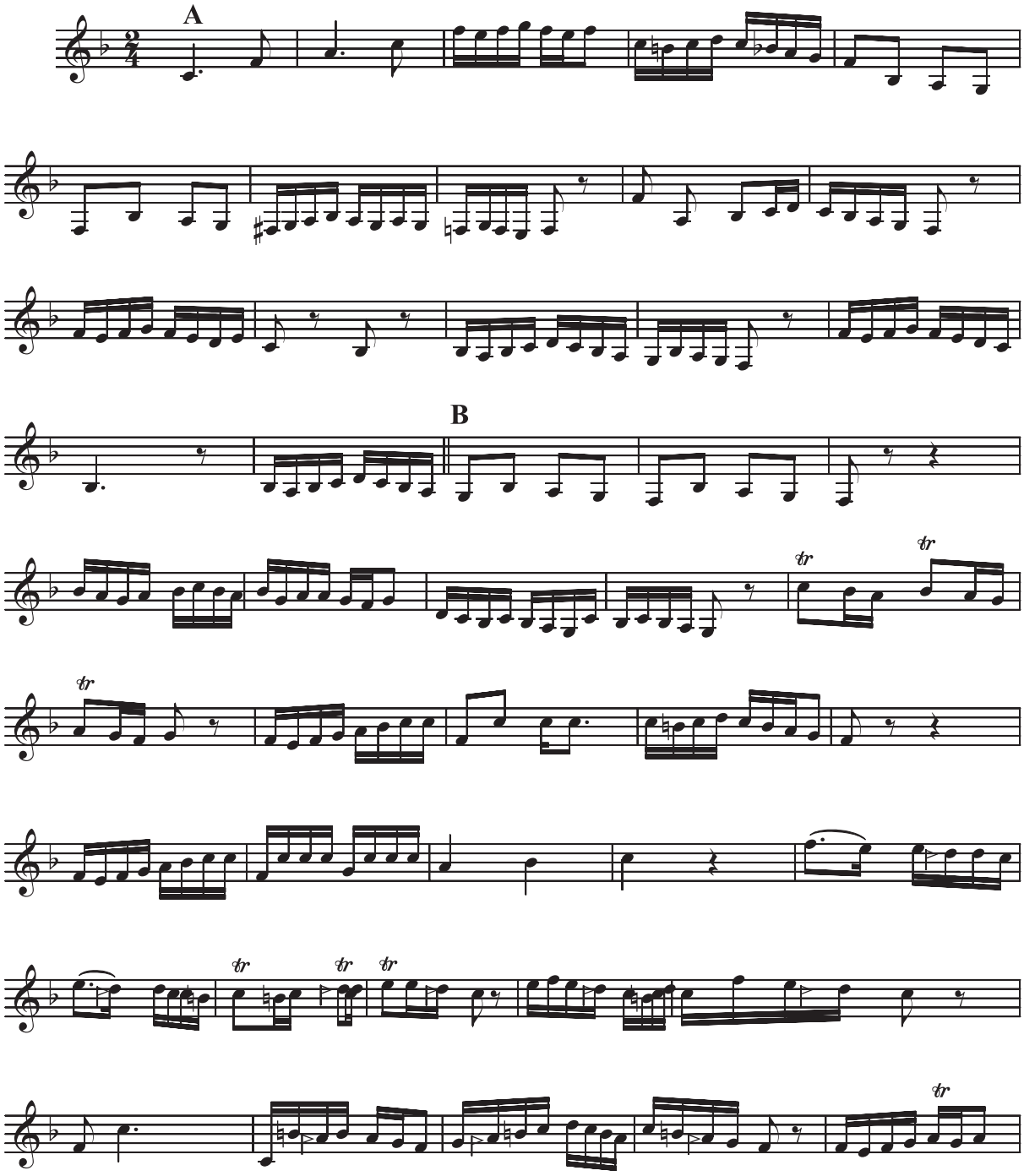

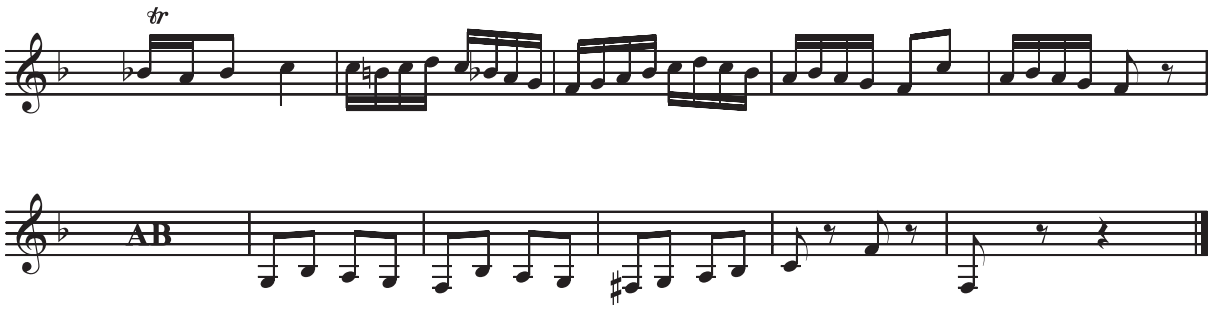
tr
AB

opus 10

Pish-darâmad-é Abou-atâ

Darvishe - Khân

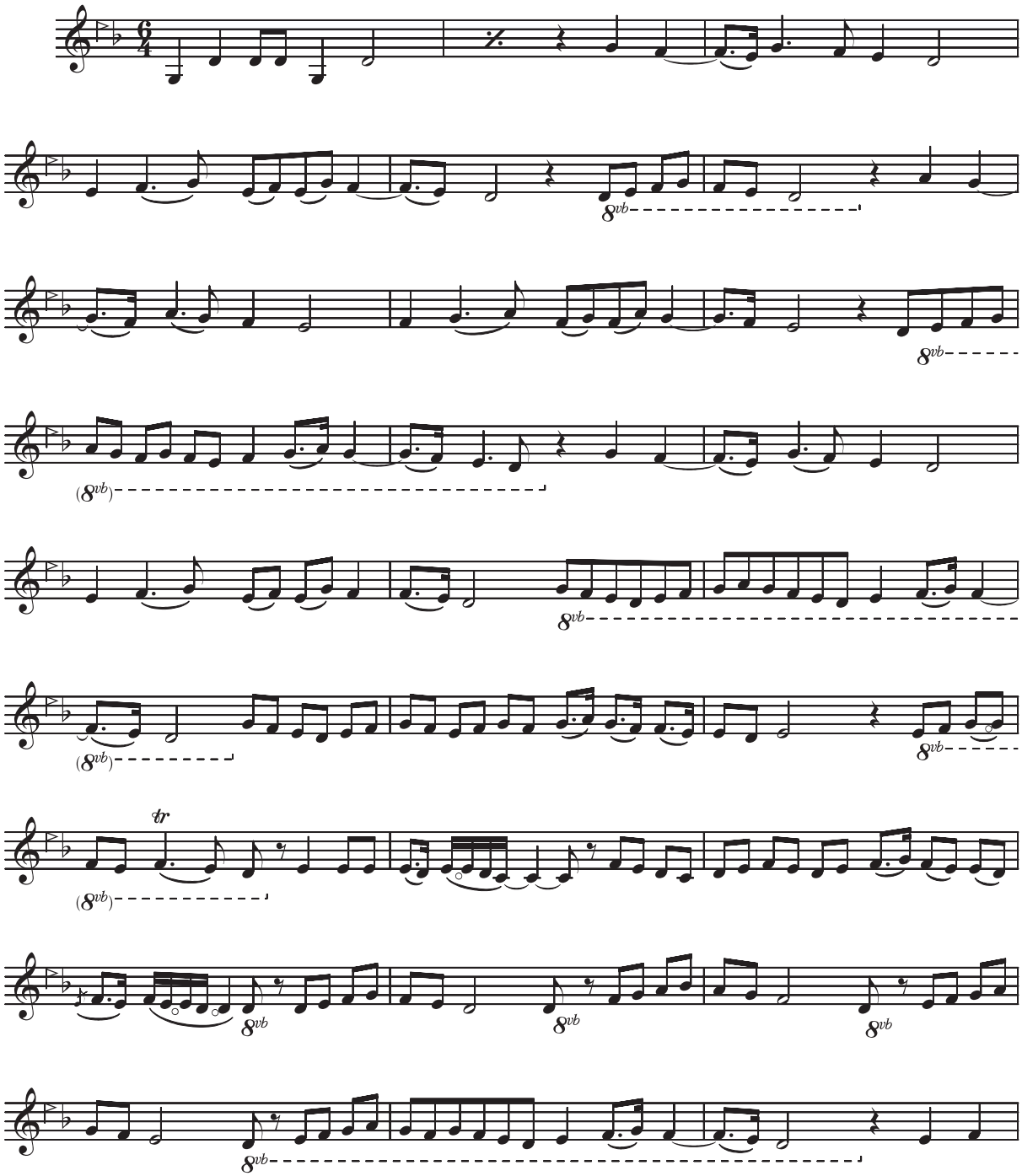

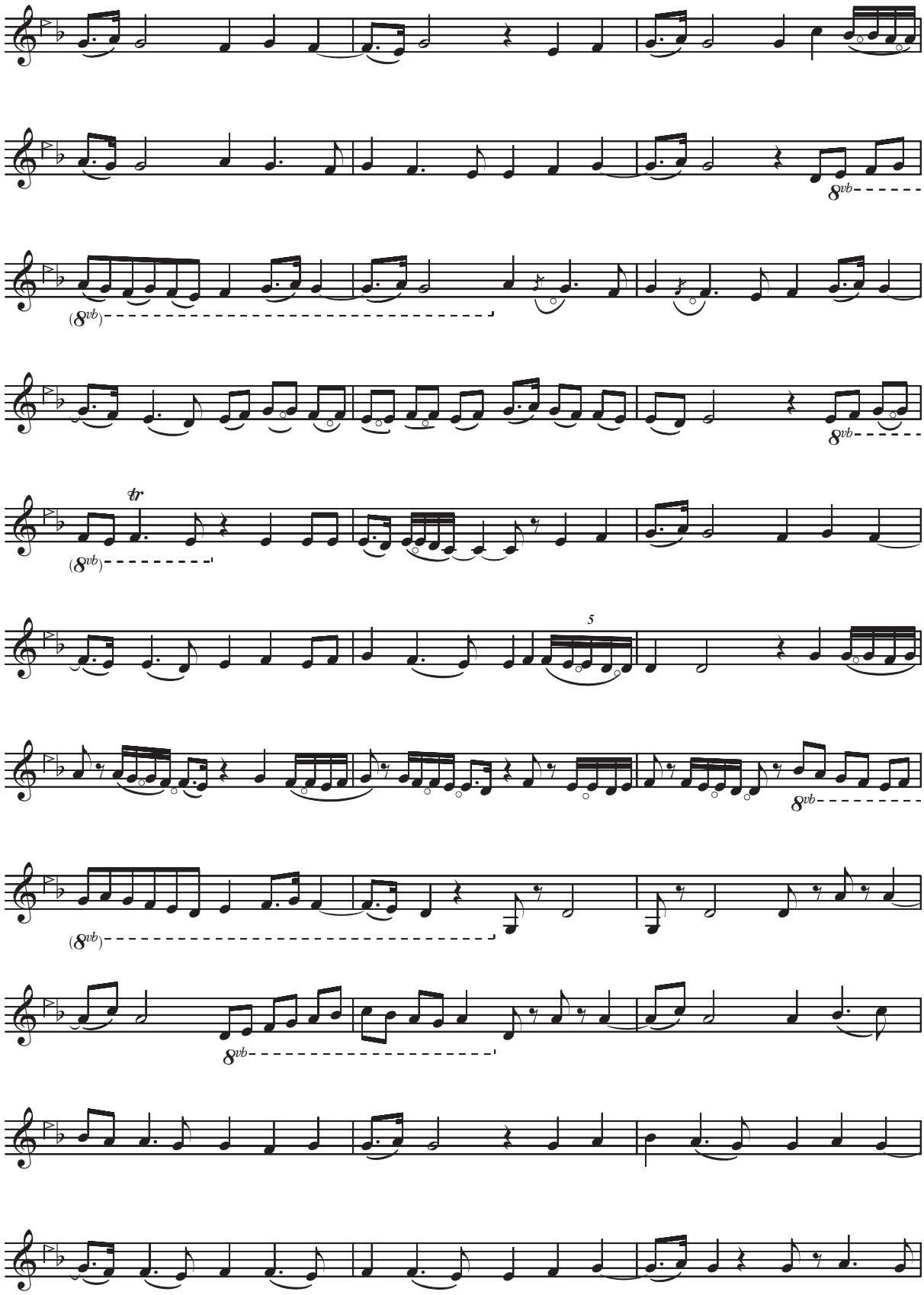
8vb
(8vb)
8vb
(8vb)
tr
5
8vb
(8vb)
8vb

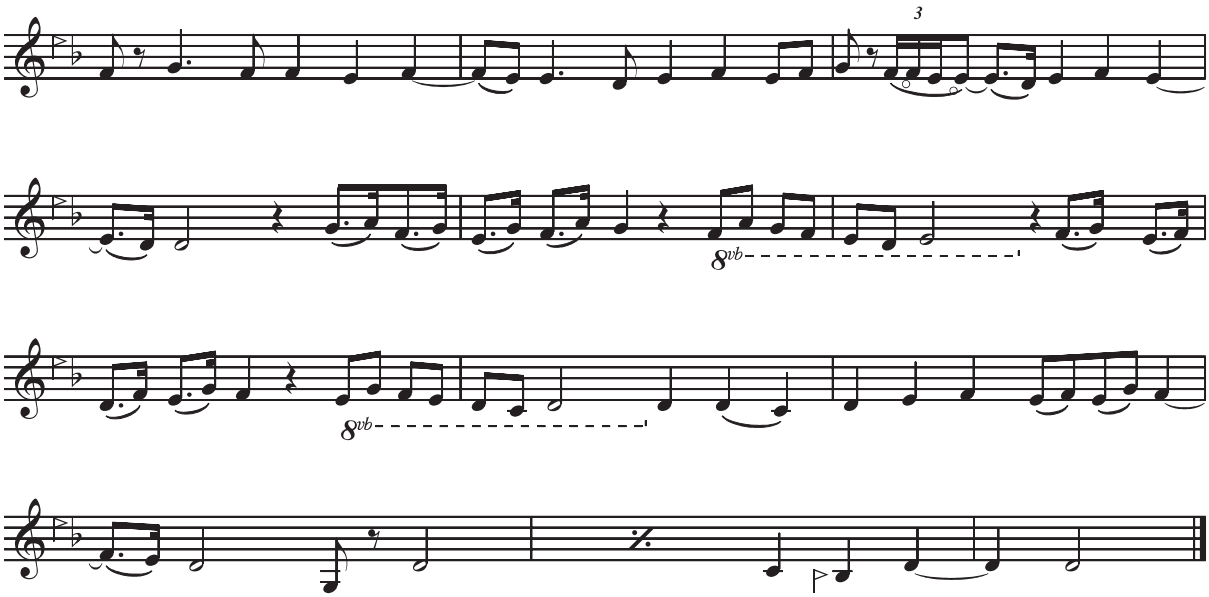
3
8vb
8vb

opus 11

Tasnif-é Bahâr-é Delkash

Darvishe - Khân
Lyrics: Malek-o Shoarâ Bahâr

be hâ re del kas re si do del be jâ na bâ sad a zân ke del bar da mi be fek

re mâ na bâ sad da rin ba hâ rey sa nam bi yâ vo â se ti kon ke jan go kin

bâ ma ne ha zin ra vâ na bâ sad sob he dam bol bol

bar de rax te gol be xan de mi goft mah ja bi

nân râ nâ za ni nân râ va fâ na bâ sad a gar ke bâ

in de le ha zin to ah do bas ti ha bi be man bâ ra qi be man ce râ ne sas

ti ce râ a zi zam de le ma râ ze ki ne xas ti bi ya dar ba ram az va fâ

yek sab ey ma he nax sab bo te ba hâ ri

tâ ze kon ah di ke bar se kas ti

opus 12

Reng-é Abou-atâ

Darvishe - Khân

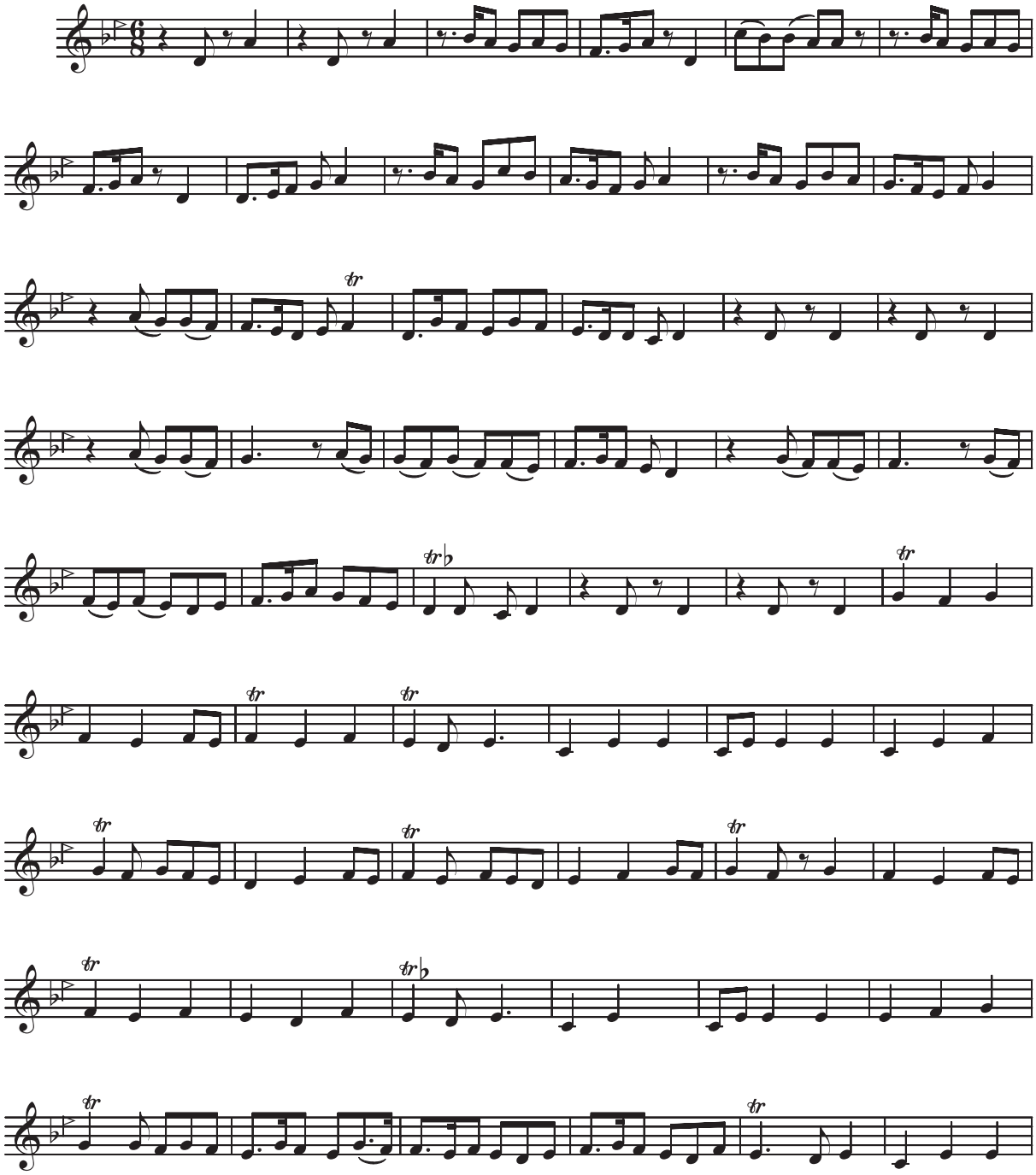

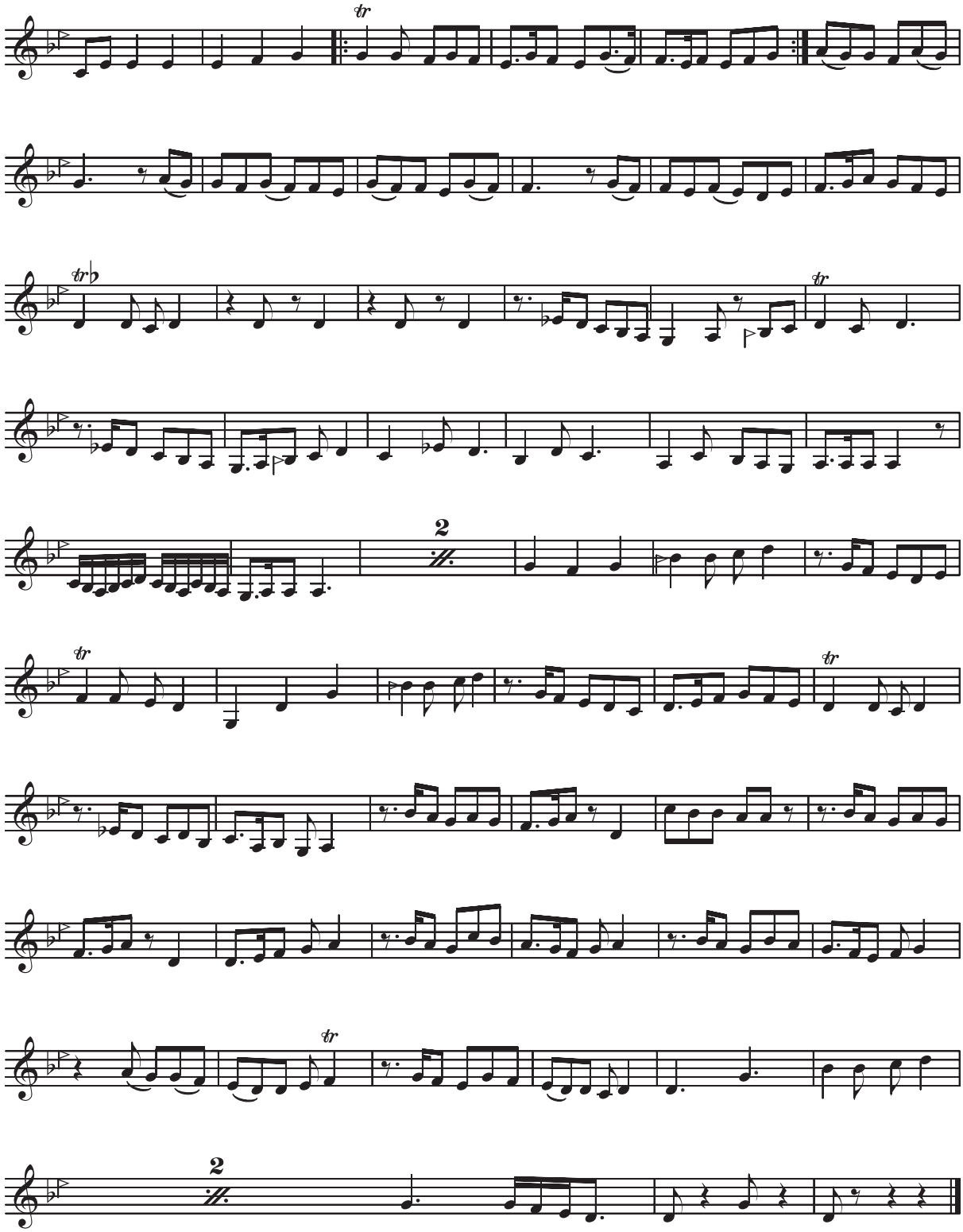
tr
tr♭
tr
2
tr
tr
tr
2

opus 13

Pish-daramâd-é Afshâri

Darvishe - Khân

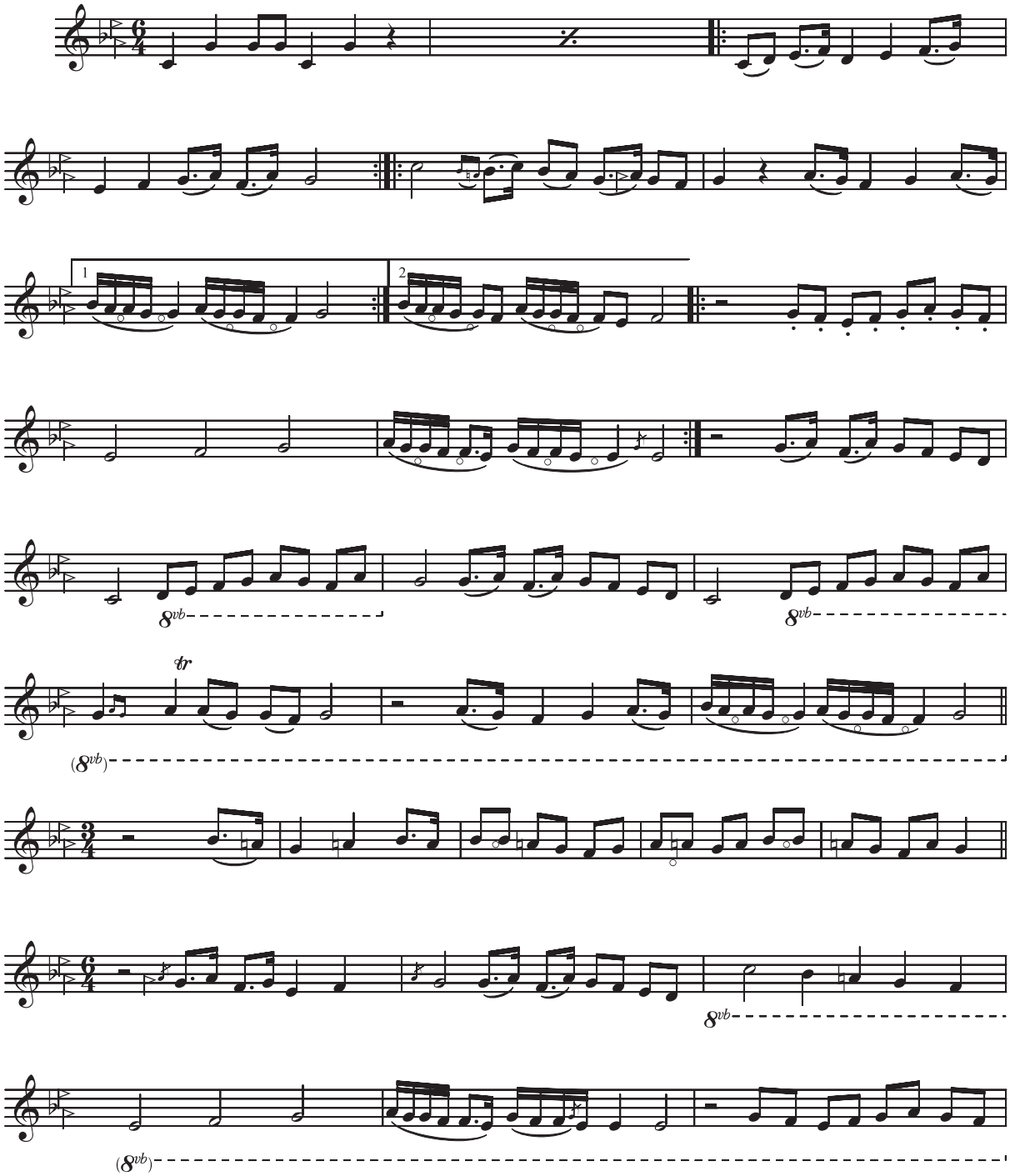

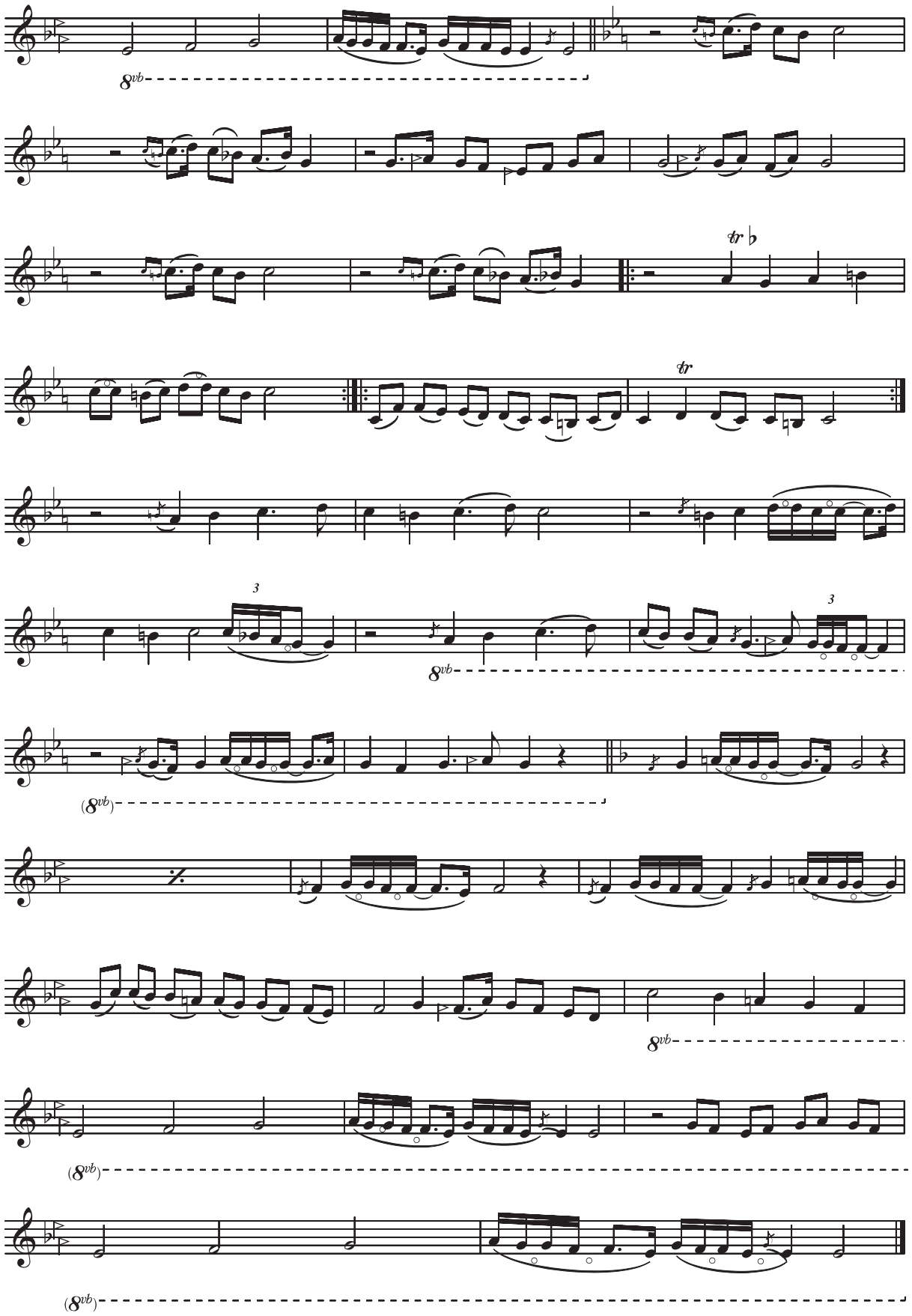
8vb
tr
tr
3
8vb
3
(8vb)
8vb
(8vb)
(8vb)

opus 14

Tasnif-é Bâd-é Khazân

Darvishe - Khân
Lyrics: Malek-o Shoarâ Bahâr

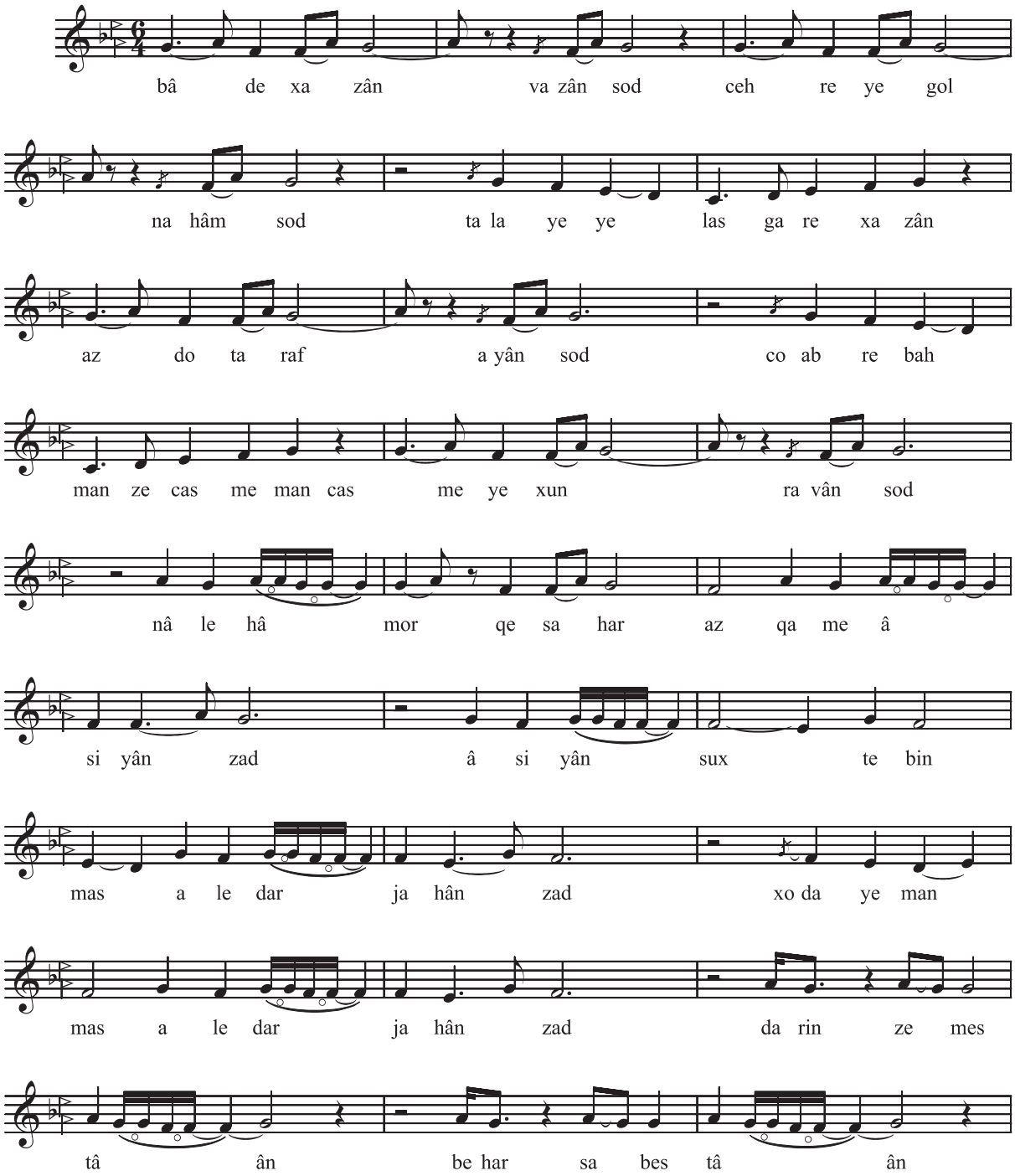

âh ta vân ga rân râ ha to sâ do xan

dan fa qi ro or yâ ân fe tâ

de ger yâ ân âh go ros ne dar

bas ta re bar fo bu rân fa qâ no zâ

ri si yâ ho kâ ri vah ce konam

az qa me ni qa râ ri ta be key ke

sim zel la to bi mâ ri

bi yâ ma he man ra vim a zin var te ye jân

se pâ ri

opus 15

Reng-é Afshâri

Darvishe - Khân

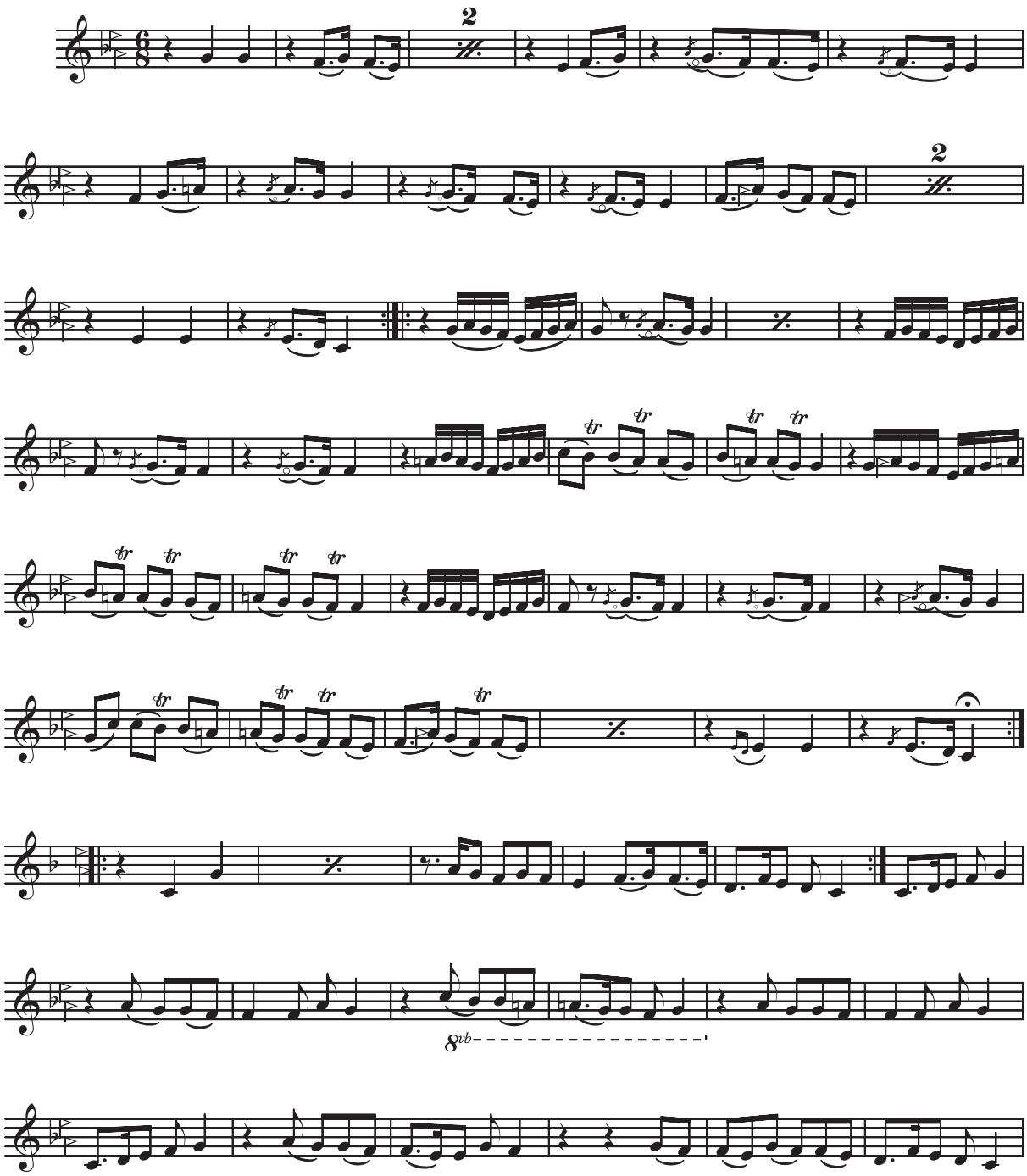

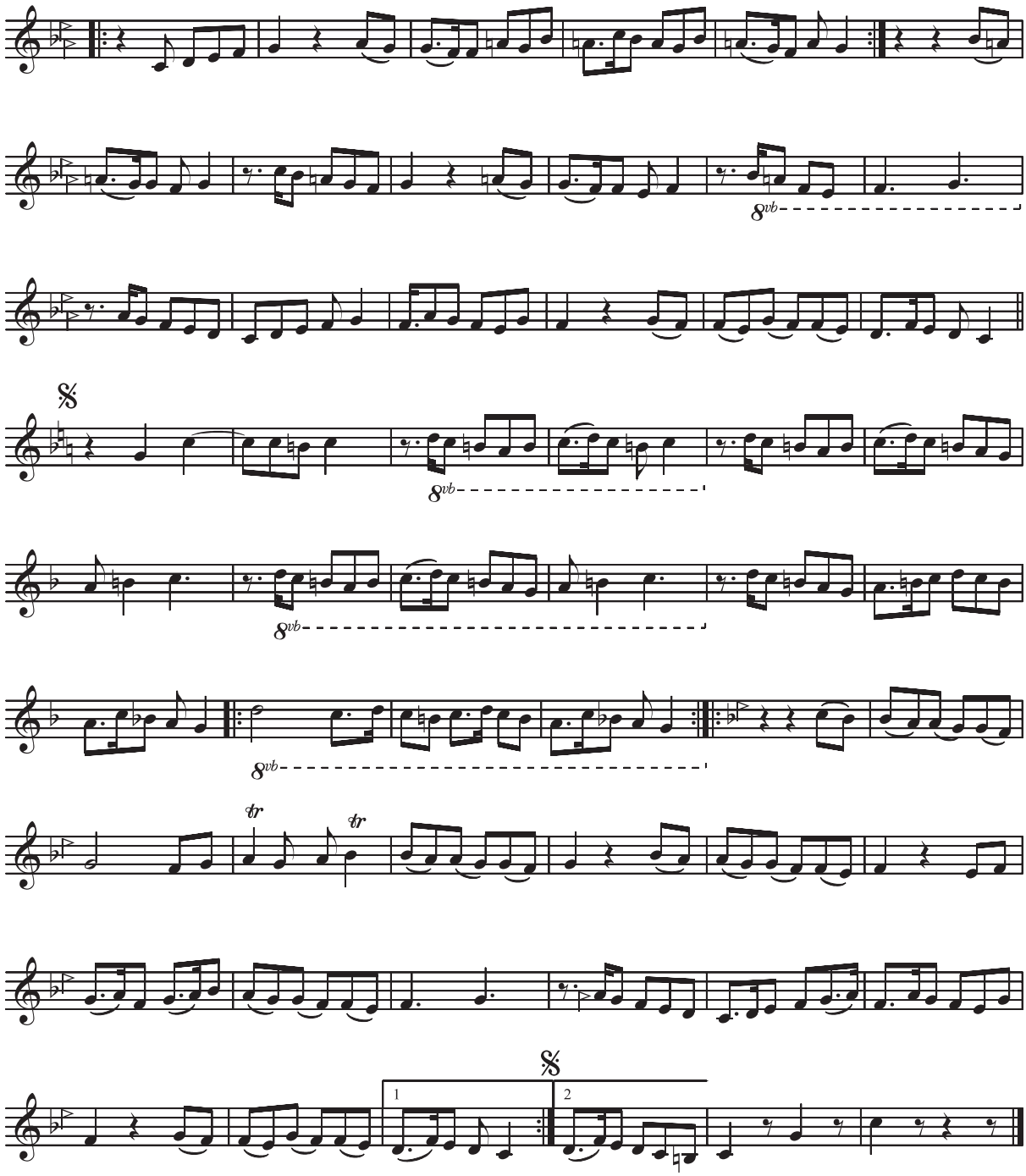
8vb
8vb
8vb
8vb
tr
tr
1
2

opus 16

Reng-é dovom-é Afshâri

Darvishe - Khân

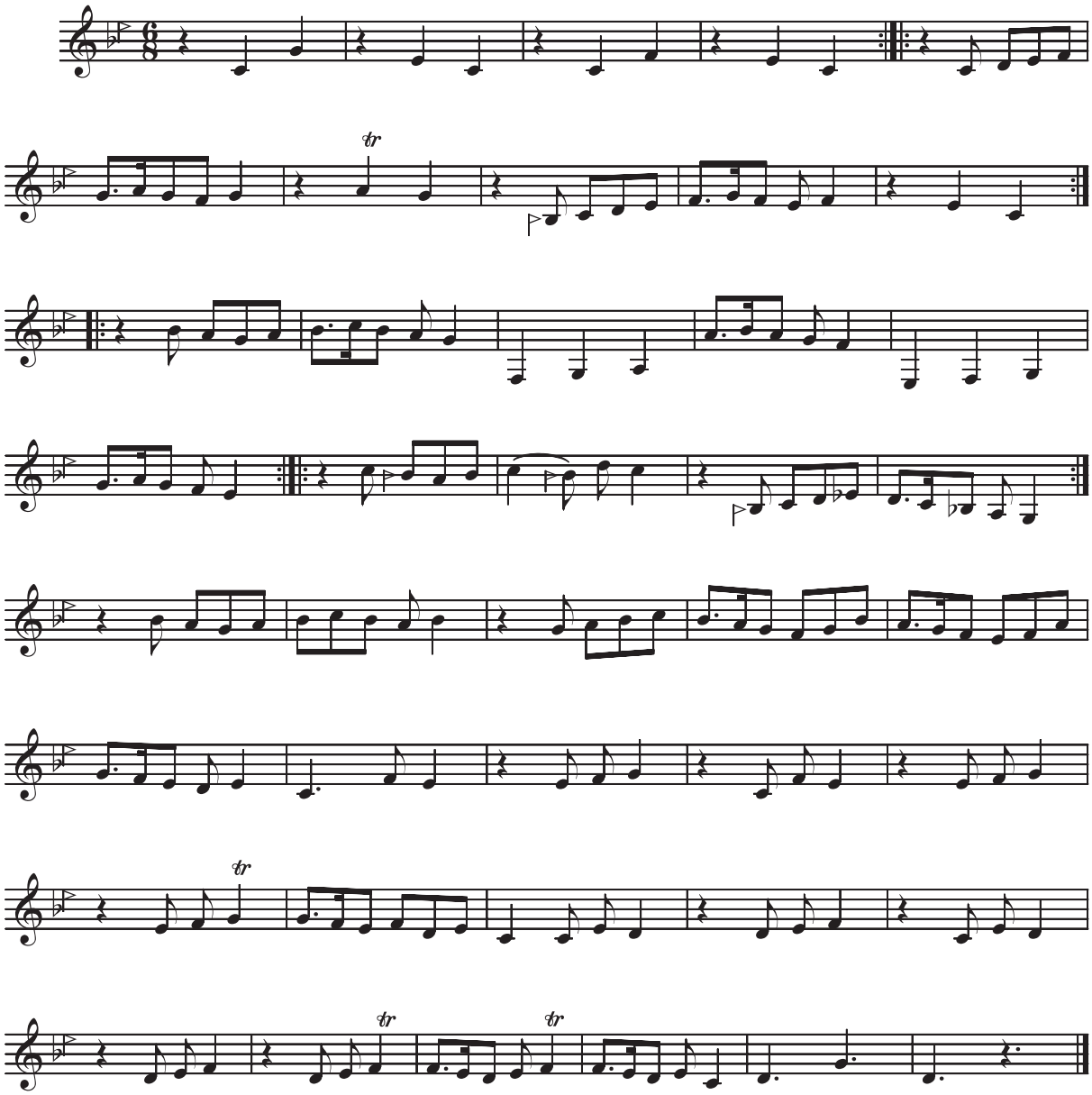

opus 17

Pish-darâmad-é Ségâh

Darvishe - Khân

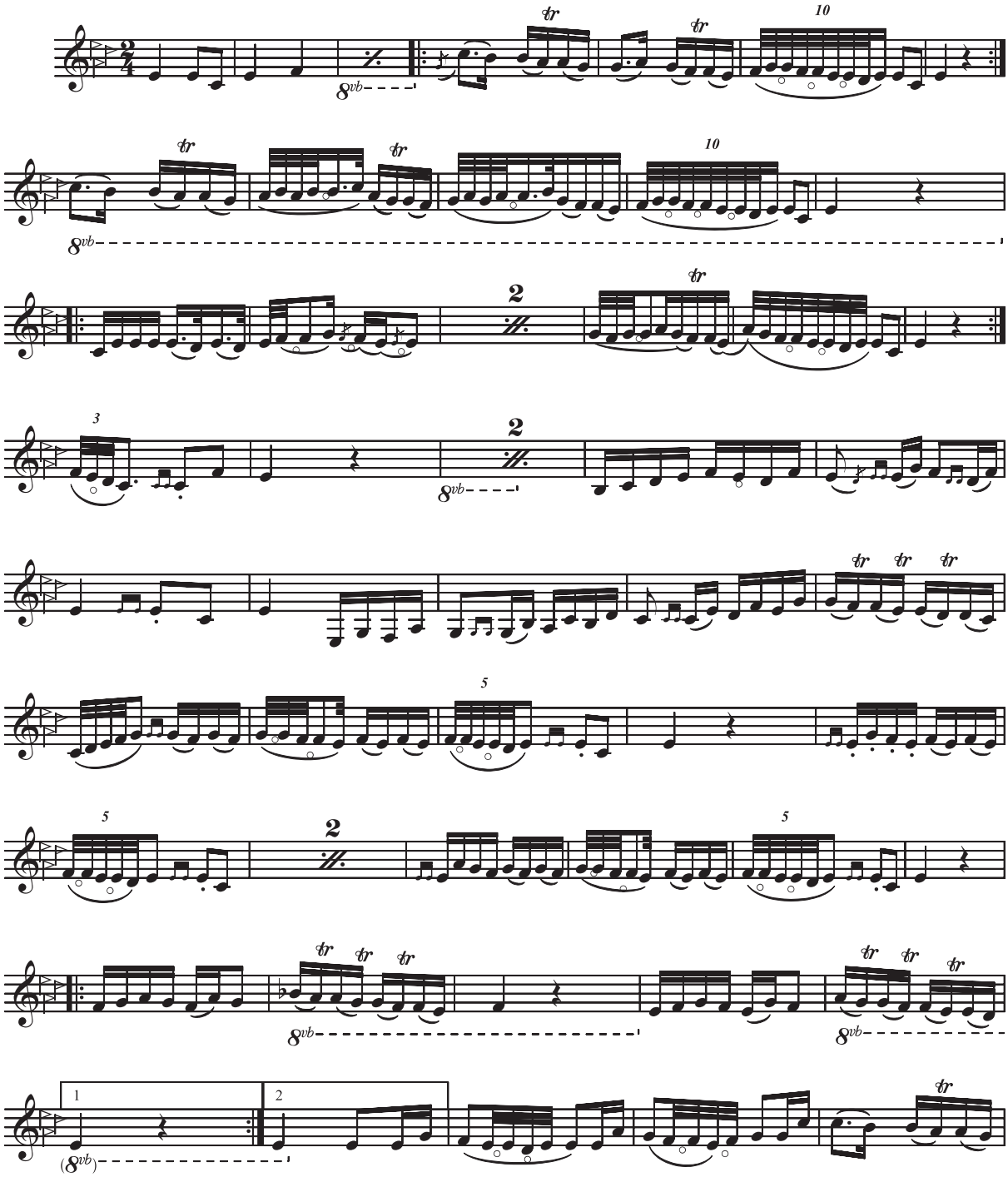

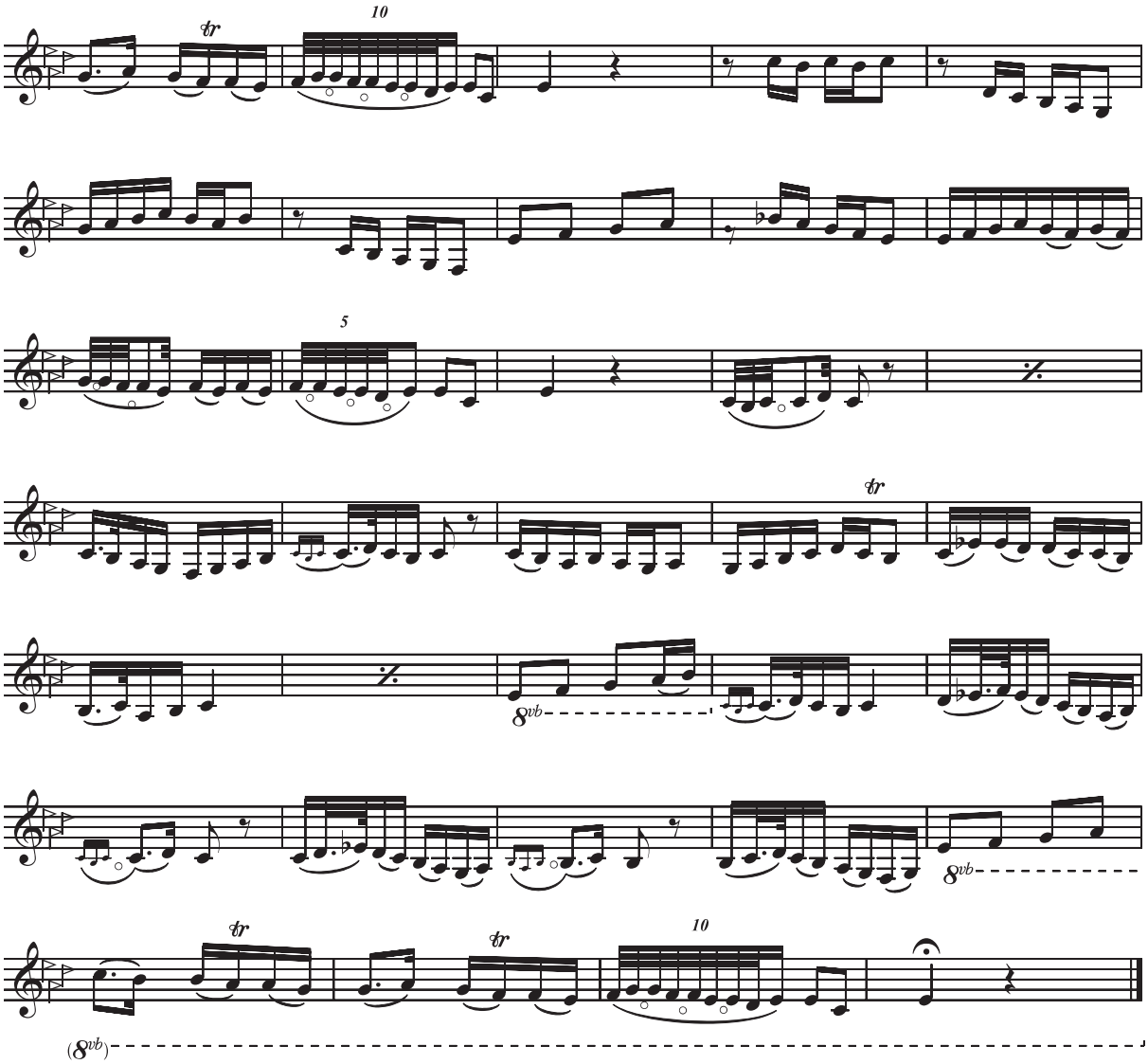
tr
10
5
tr
8vb
8vb
tr
tr
10
(8vb)

opus 18

Tasnif-é Sobhdam

Darvishe - Khân
Lyrics: Hajeb

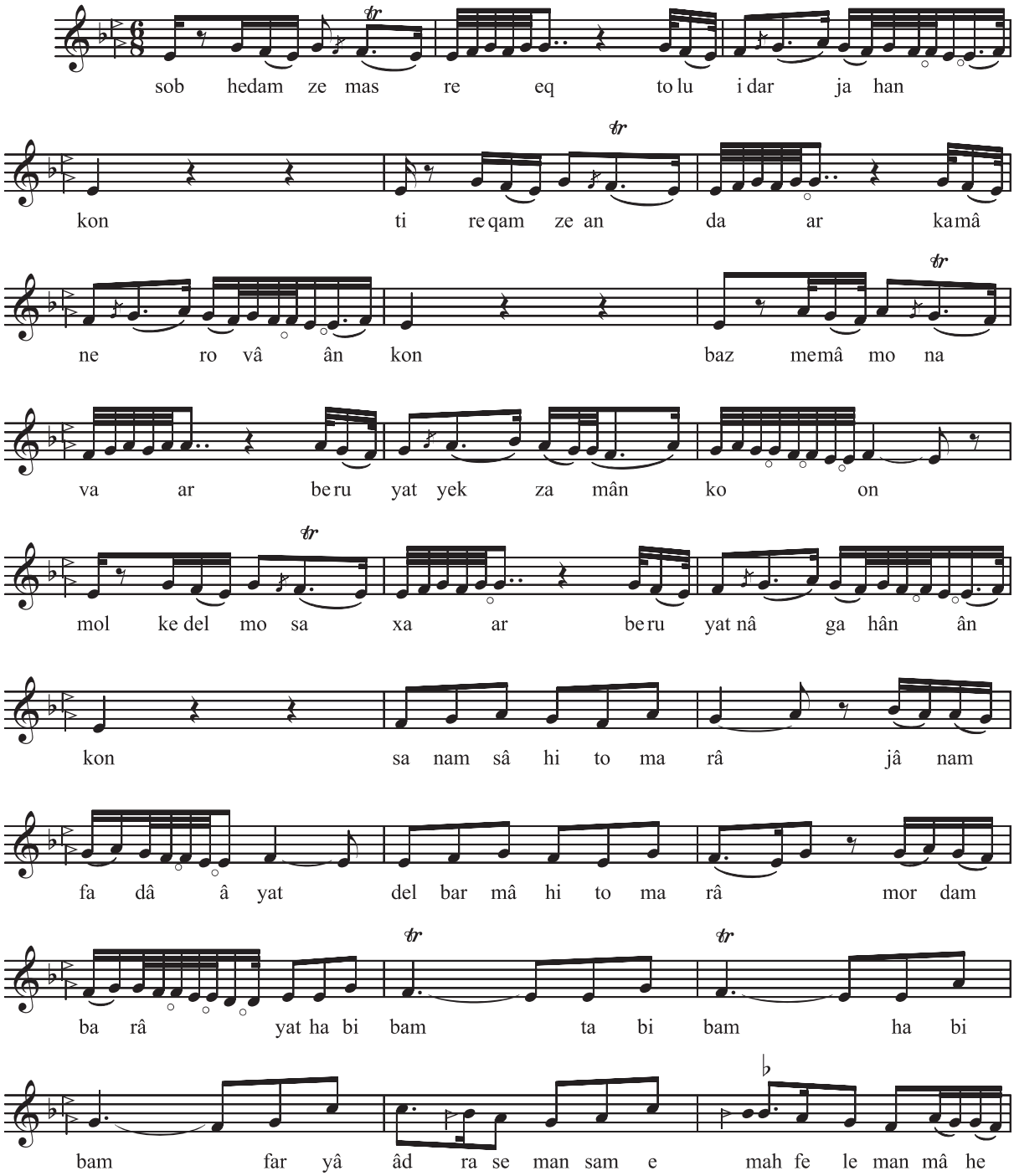

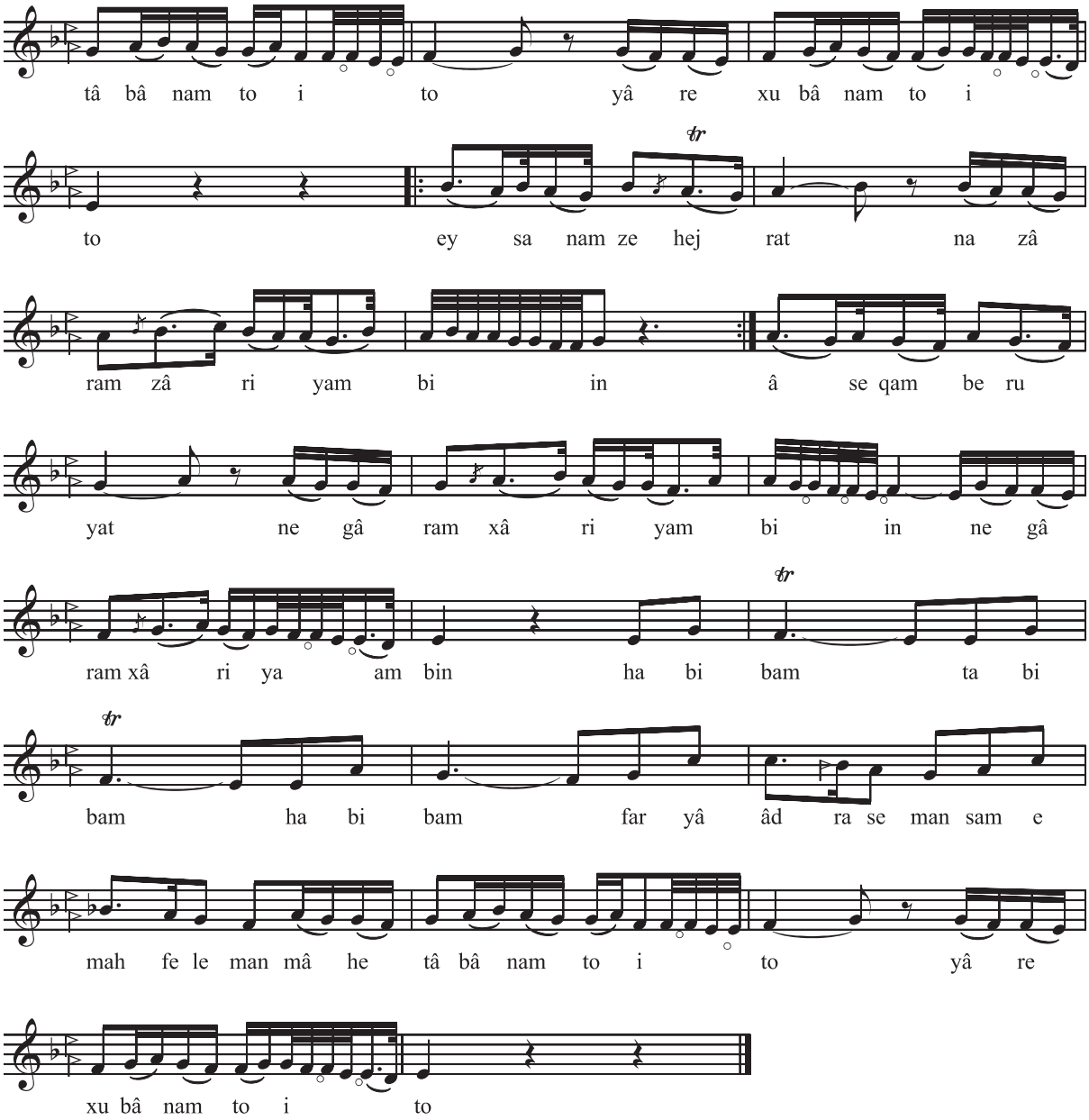
tâ bâ nam to i to yâ re xu bâ nam to i
to ey sa nam ze hej rat na zâ
ram zâ ri yam bi in â se qam be ru
yat ne gâ ram xâ ri yam bi in ne gâ
ram xâ ri ya am bin ha bi bam ta bi
bam ha bi bam far yâ âd ra se man sam e
mah fe le man mâ he tâ bâ nam to i to yâ re
xu bâ nam to i to

opus 19

Tasnif-é Arous-é gol

Darvishe - Khân
Lyrics: Malek-o Shoarâ Bahâr

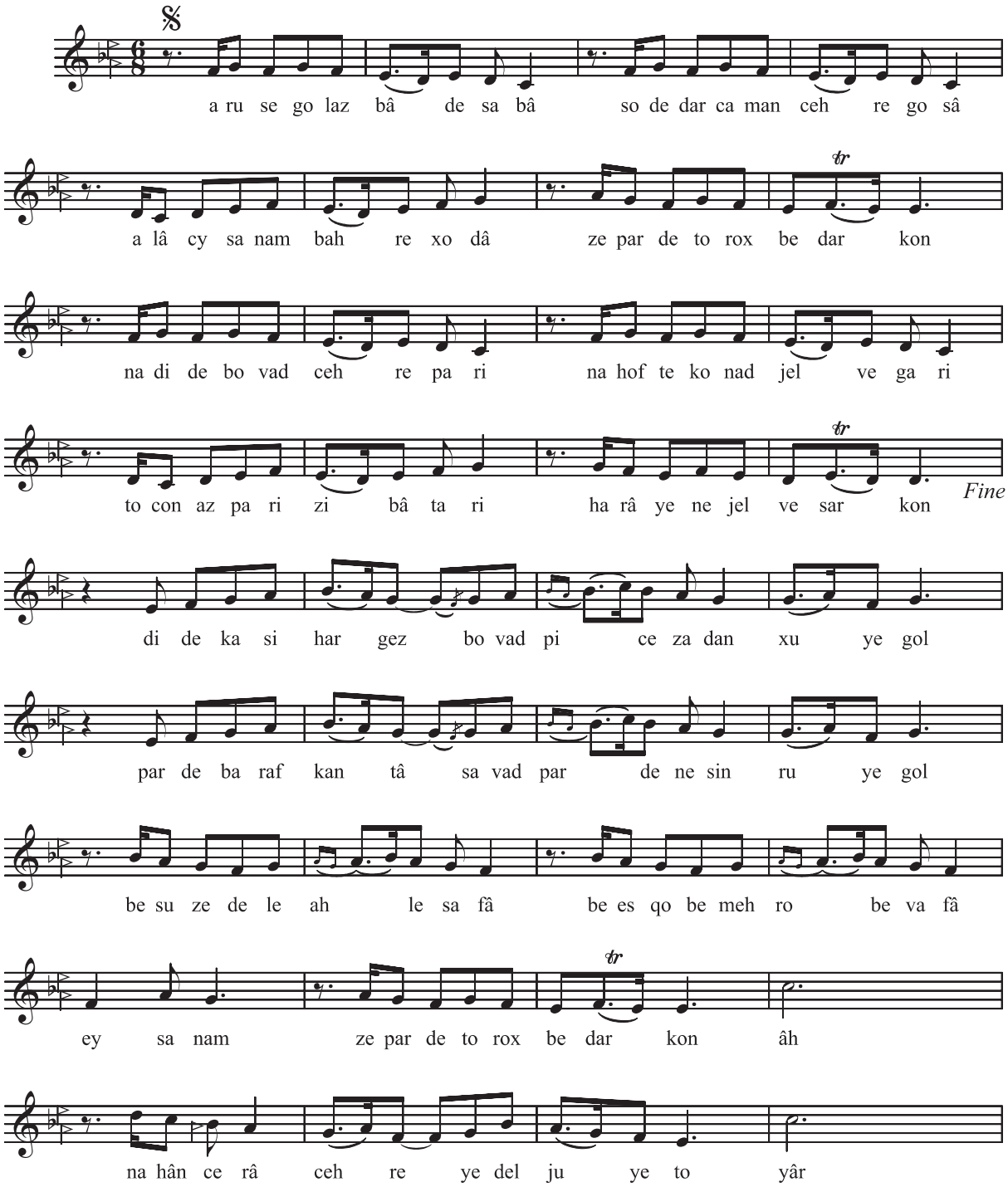

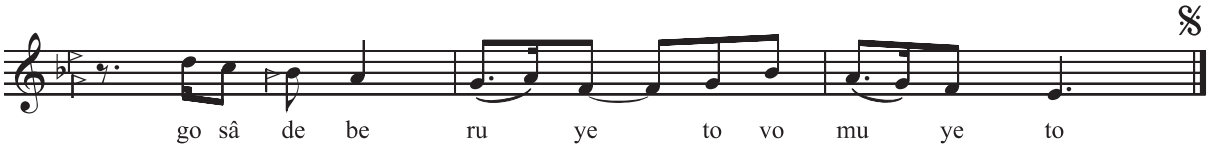
go sâ de be ru ye to vo mu ye to

opus 20

Reng-é Ségâh

Darvishe - Khân

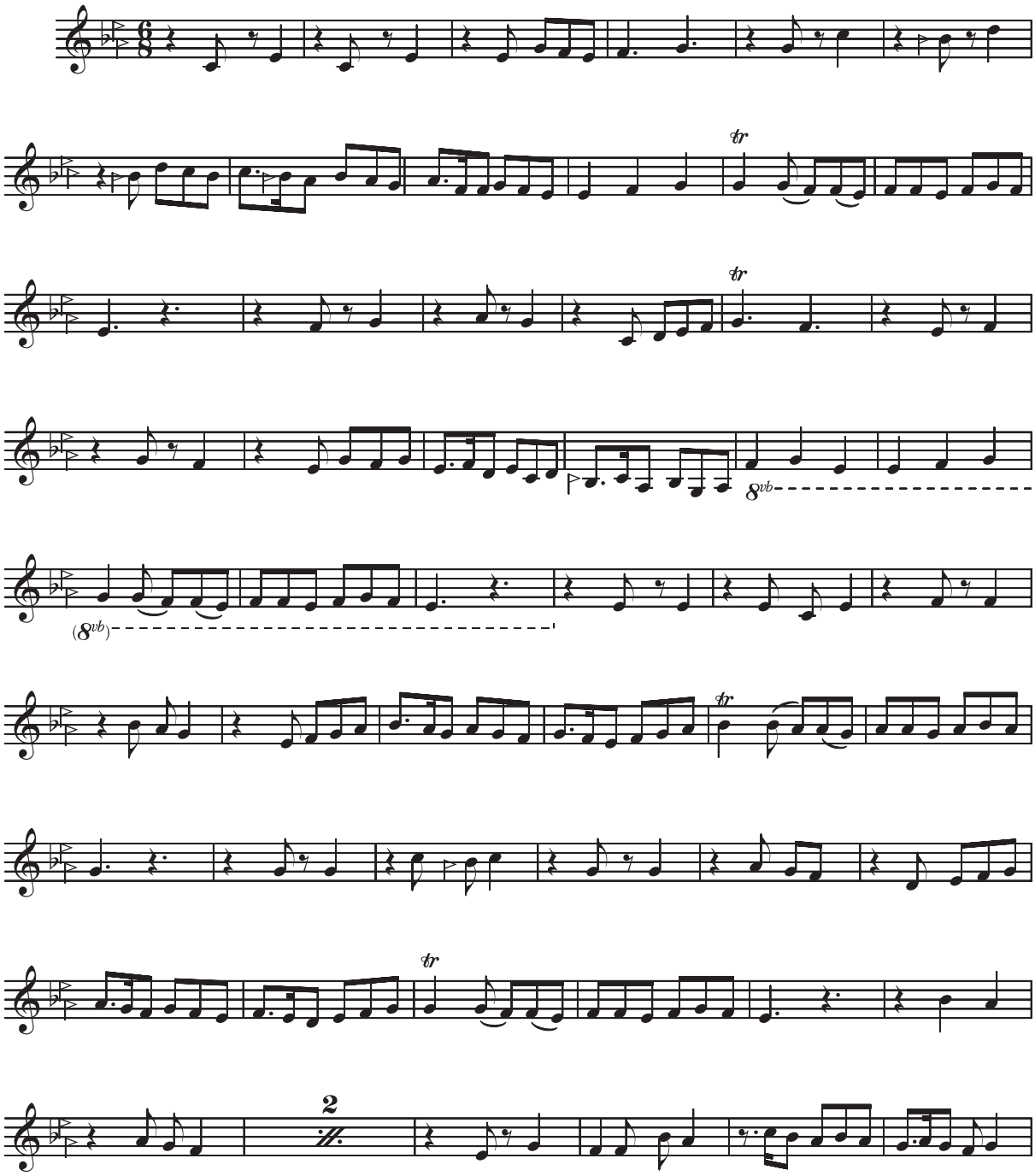

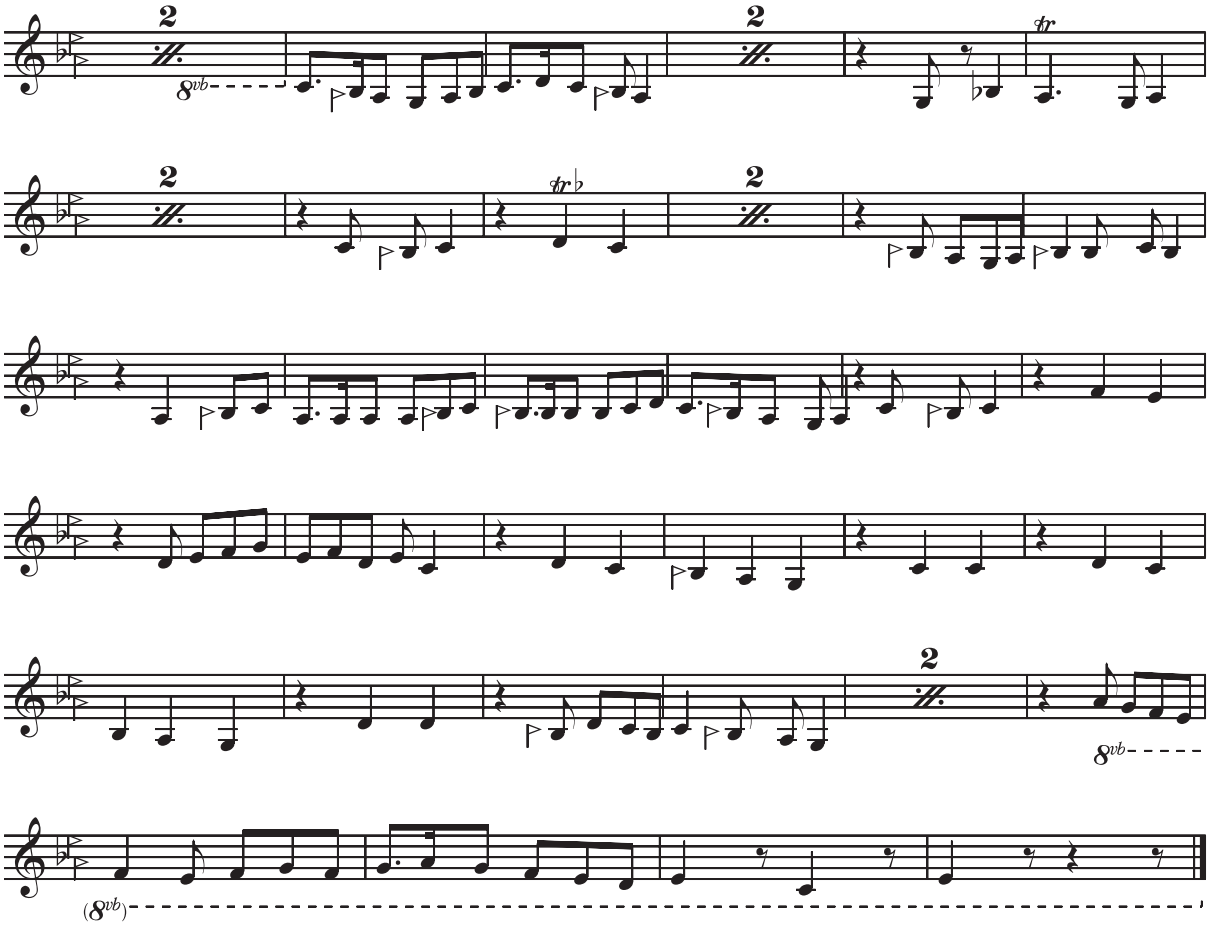
2
8vb
2
tr
2
tr♭
2
2
8vb
(8vb)

opus 21

Reng-é Homâyoun

Darvishe - Khân

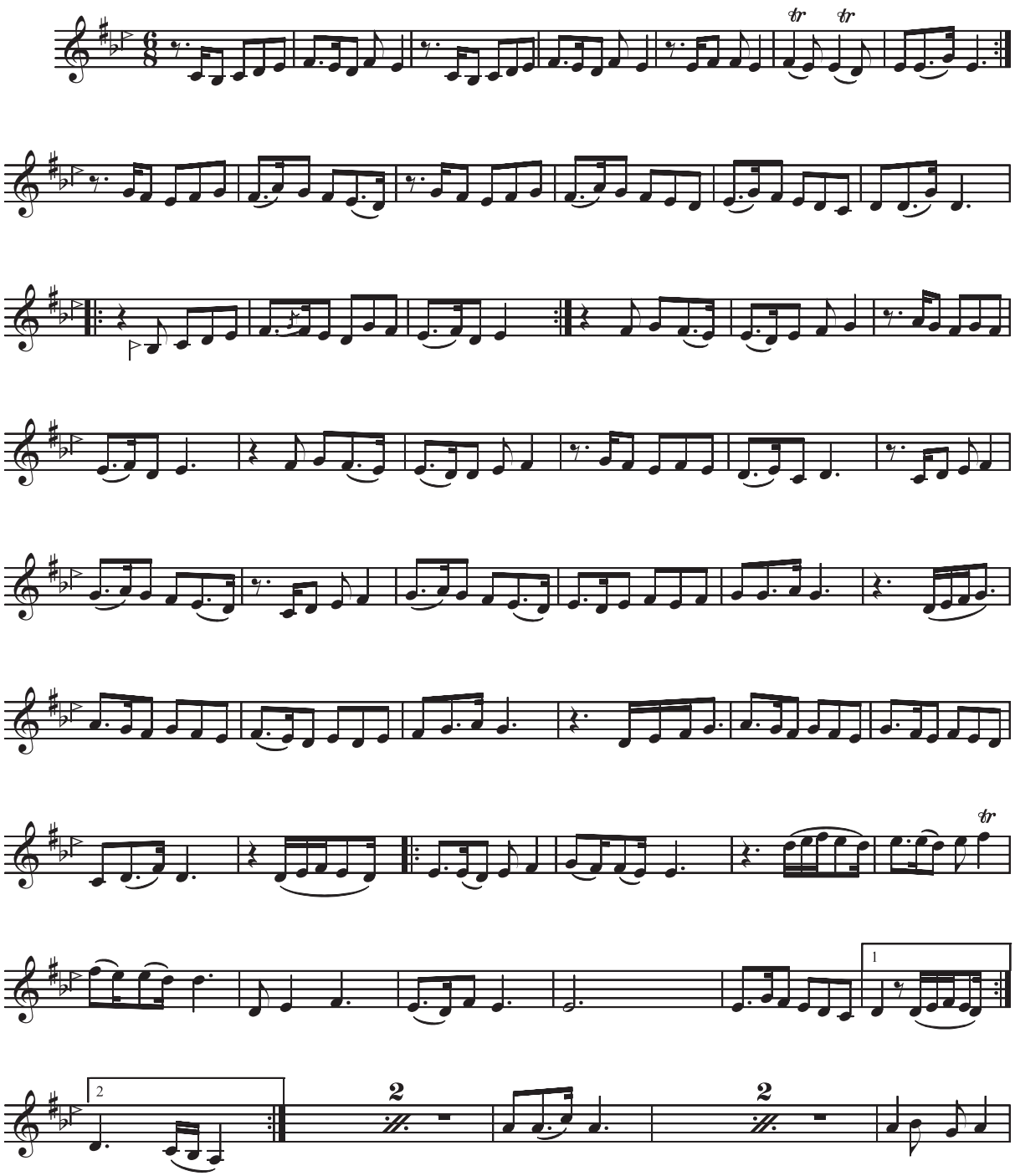

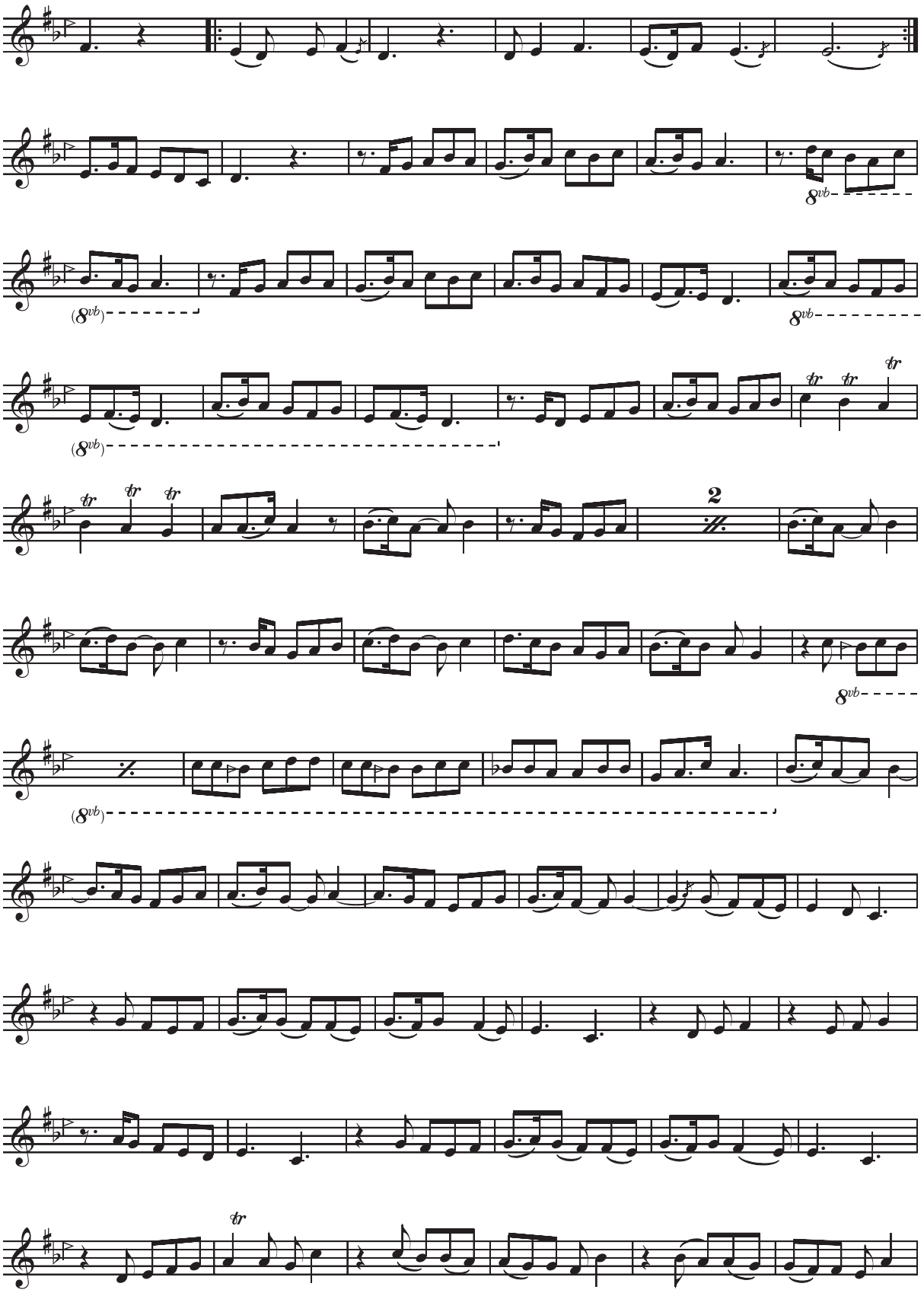
8vb
(8vb)
8vb
(8vb)
tr
2
8vb
(8vb)
tr

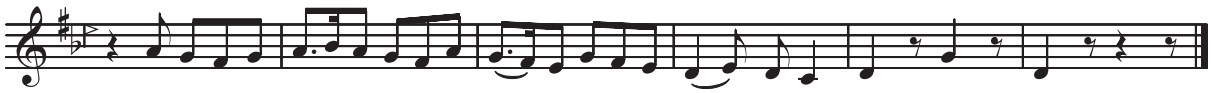

opus 22

Pish-darâmad-é Shoushtari

Darvishe - Khân

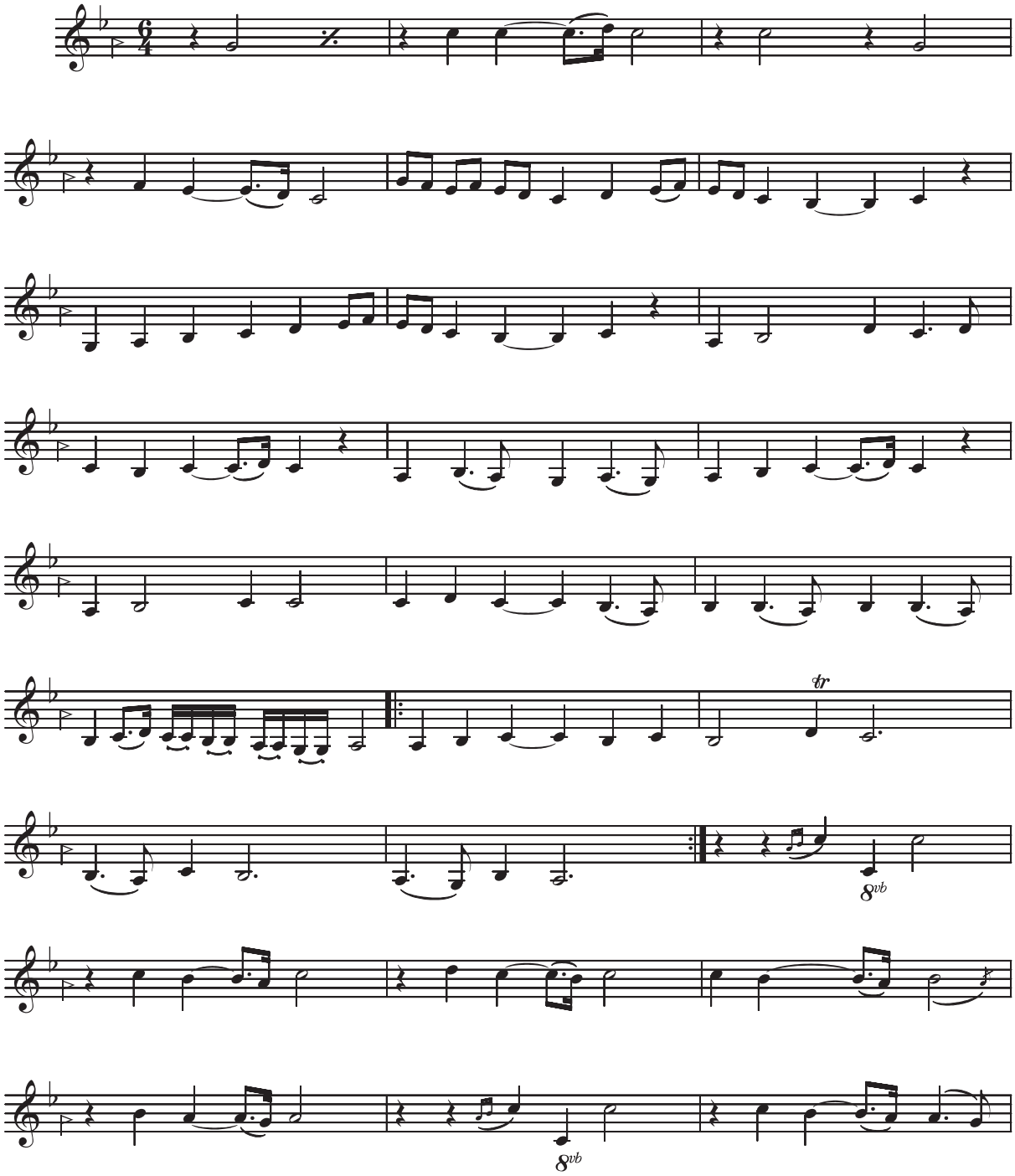

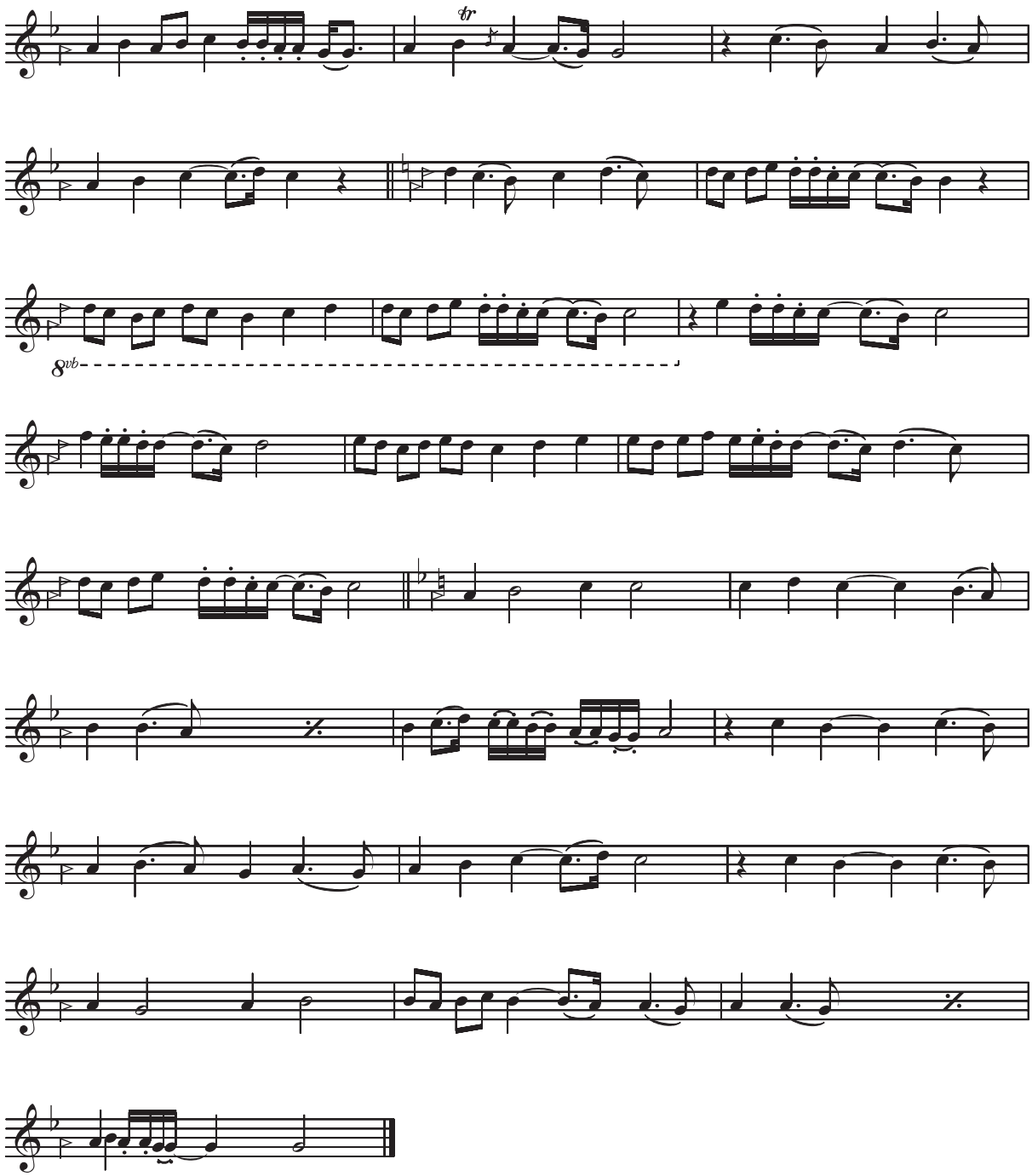
tr
8vb

opus 23

Reng-é Shoushtari

Darvishe - Khân

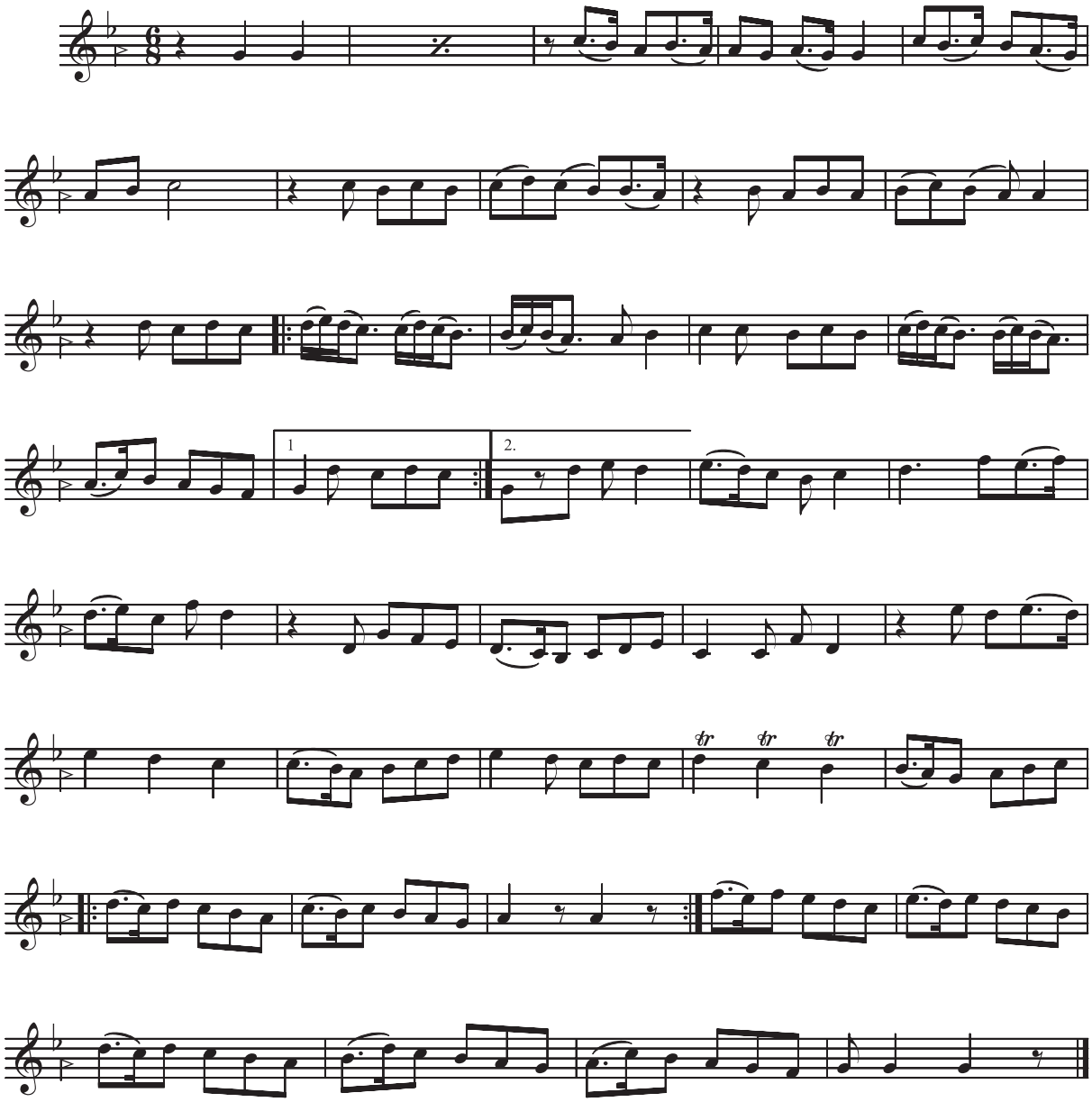

opus 24

Tasnif-é Iran

Darvishe - Khân
Lyrics: Malek-o Shoarâ Bahâr

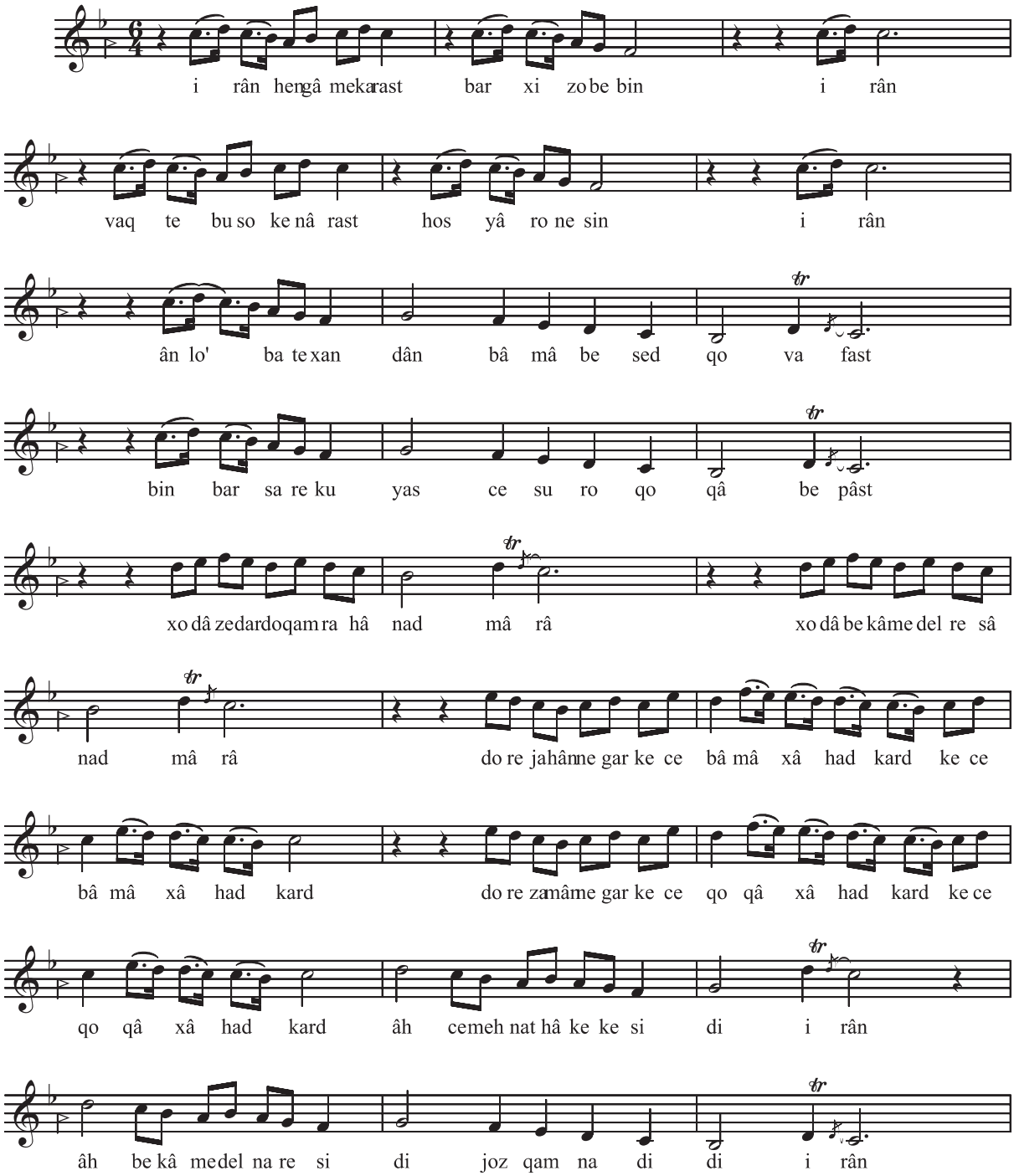

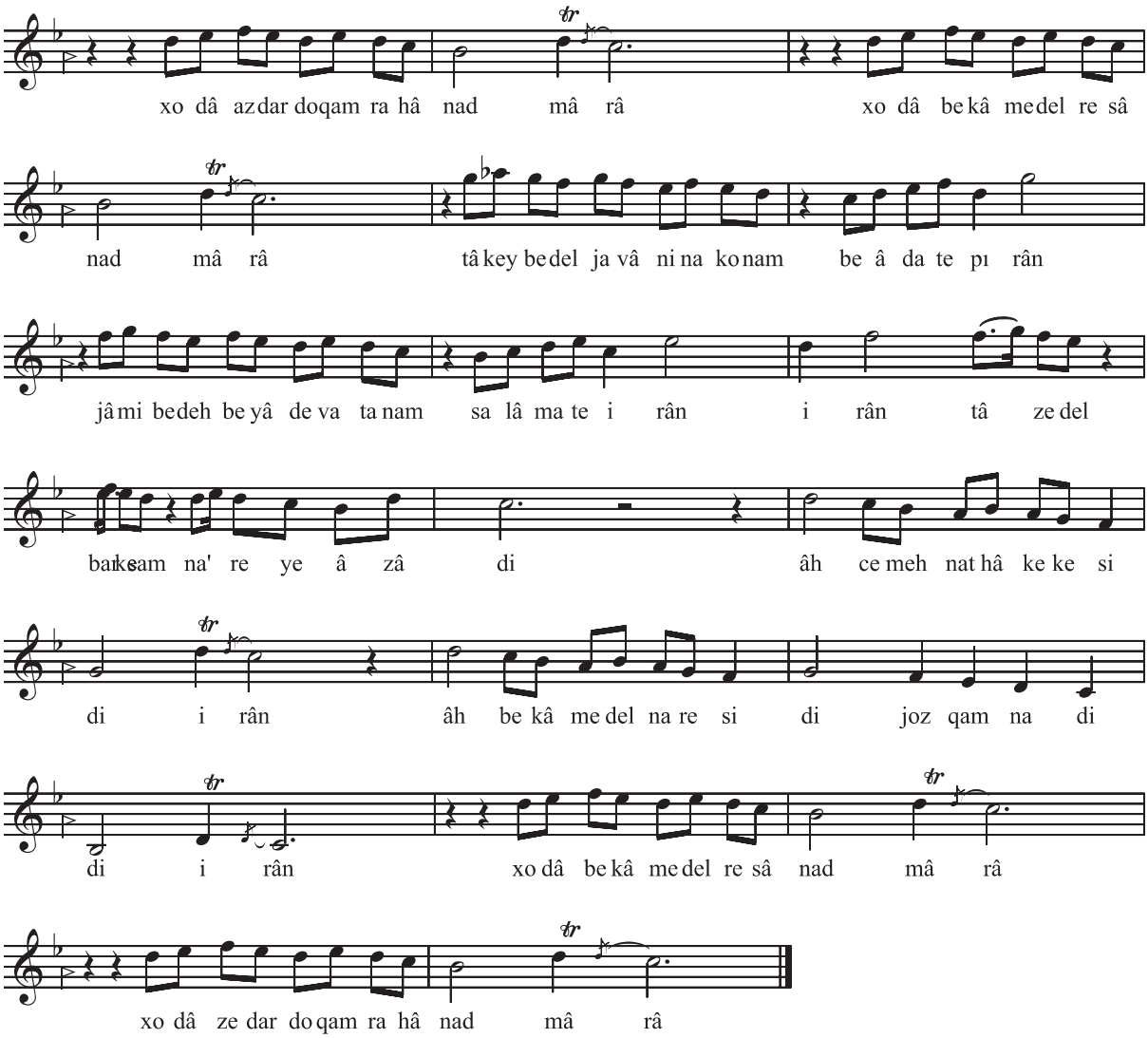
xo dâ az dar do qam ra hâ nad mâ râ
xo dâ be kâ me del re sâ
nad mâ râ
tâ key be del ja vâ ni na ko nam be â da te pı rân
jâ mi be deh be yâ de va ta nam sa lâ ma te i rân i rân tâ ze del
bar ksam na' re ye â zâ di âh ce meh nat hâ ke ke si
di i rân âh be kâ me del na re si di joz qam na di
di i rân xo dâ be kâ me del re sâ nad mâ râ
xo dâ ze dar do qam ra hâ nad mâ râ

opus 25

Reng-é Parichehr-o Parizâd

Darvishe - Khân

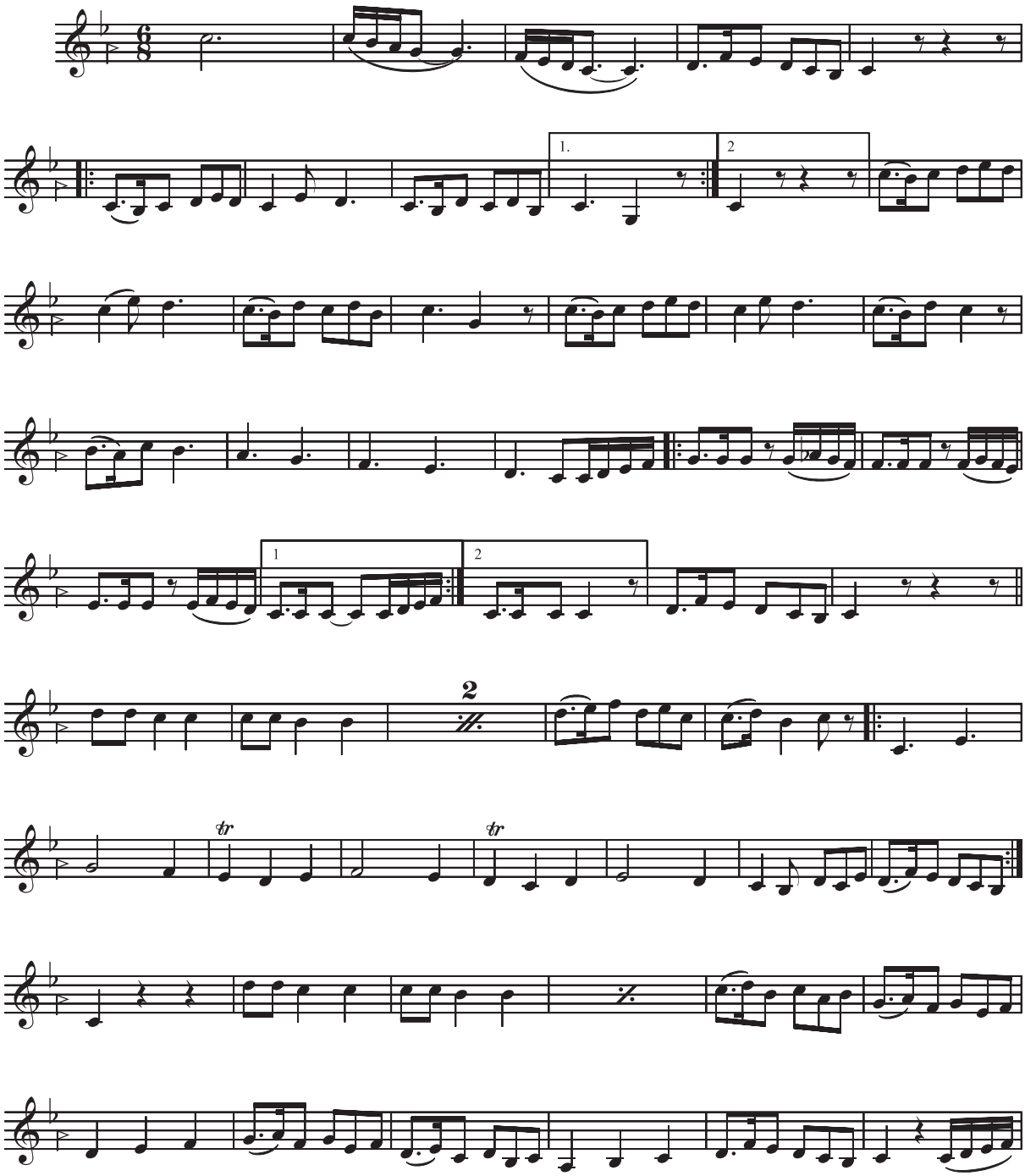

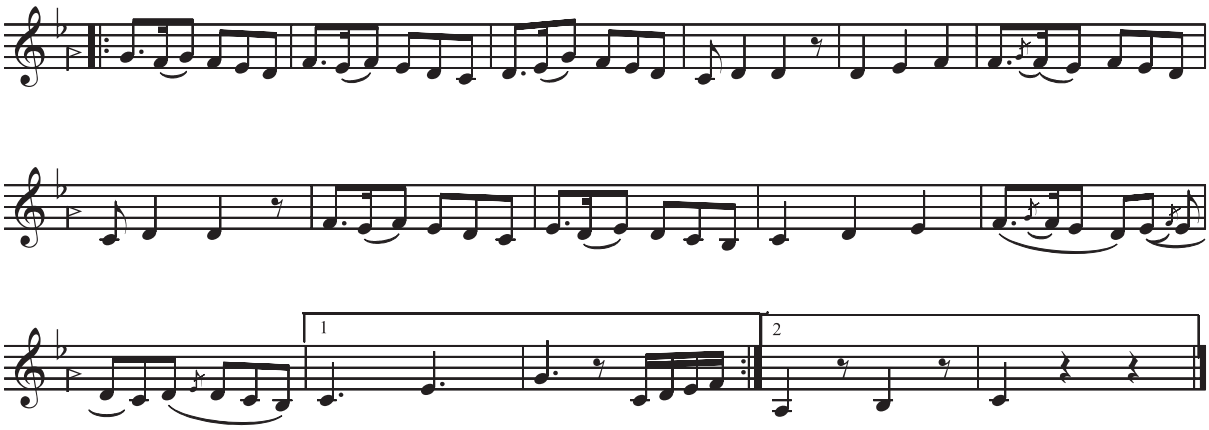
1
2

opus 26

Reng-é Qani-o Faqir

Darvishe - Khân

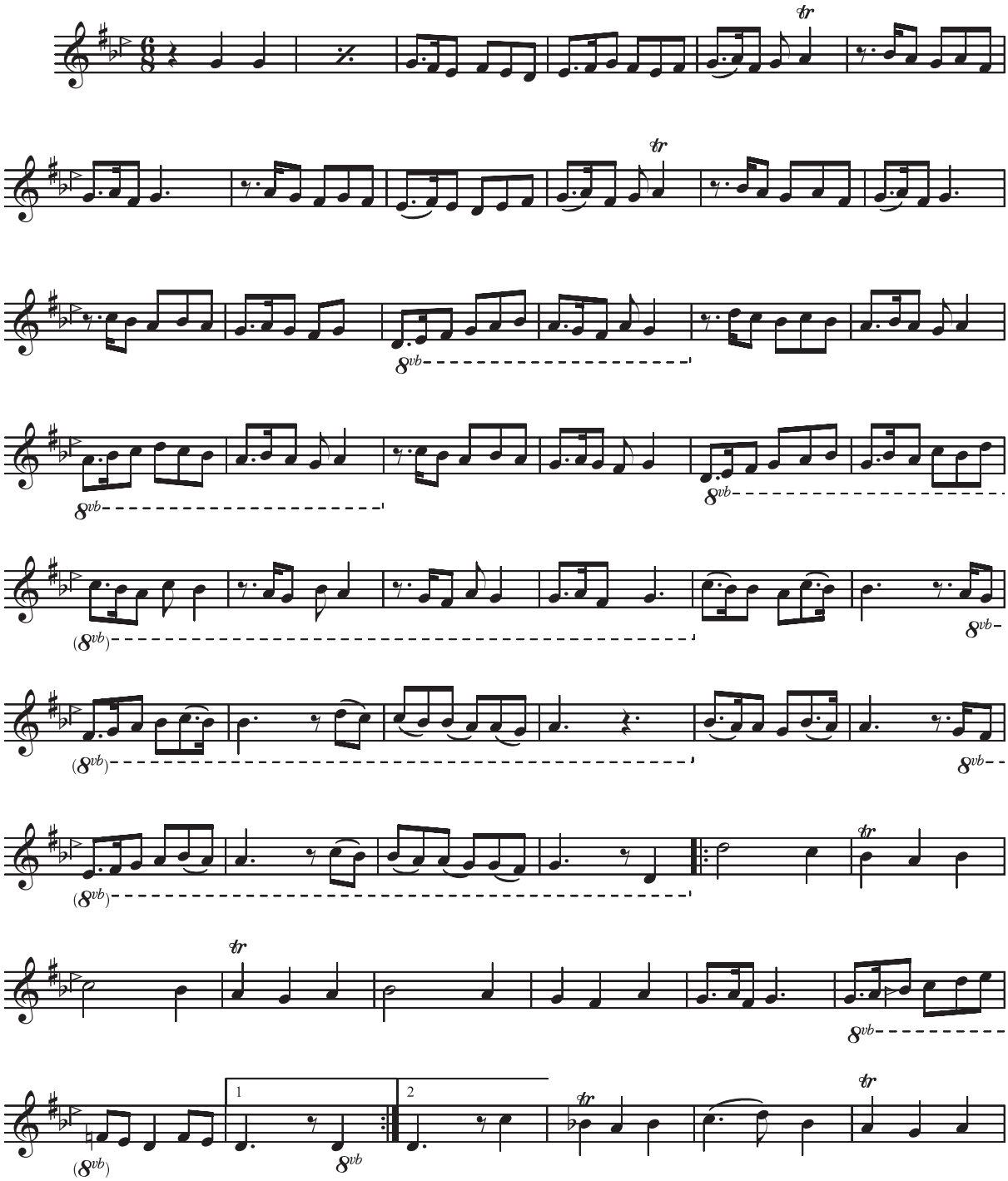

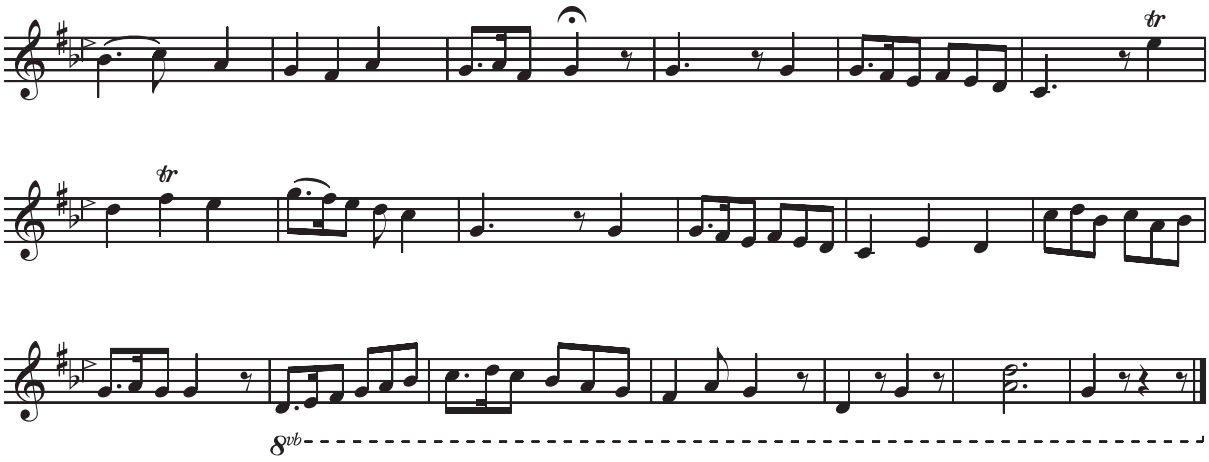
tr
tr
8vb

opus 27

Reng-é sévom-é Esfehân

Darvishe - Khân

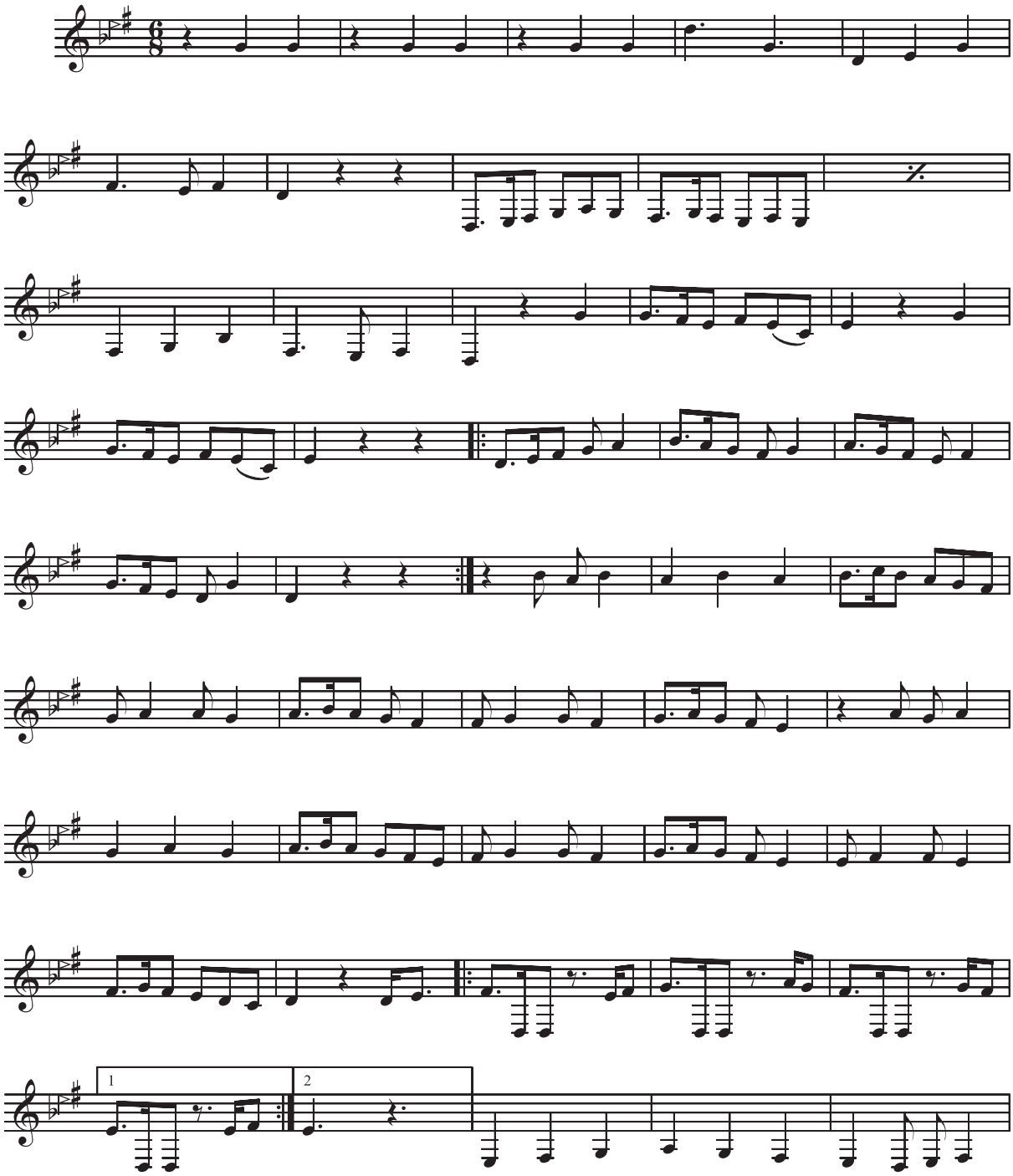

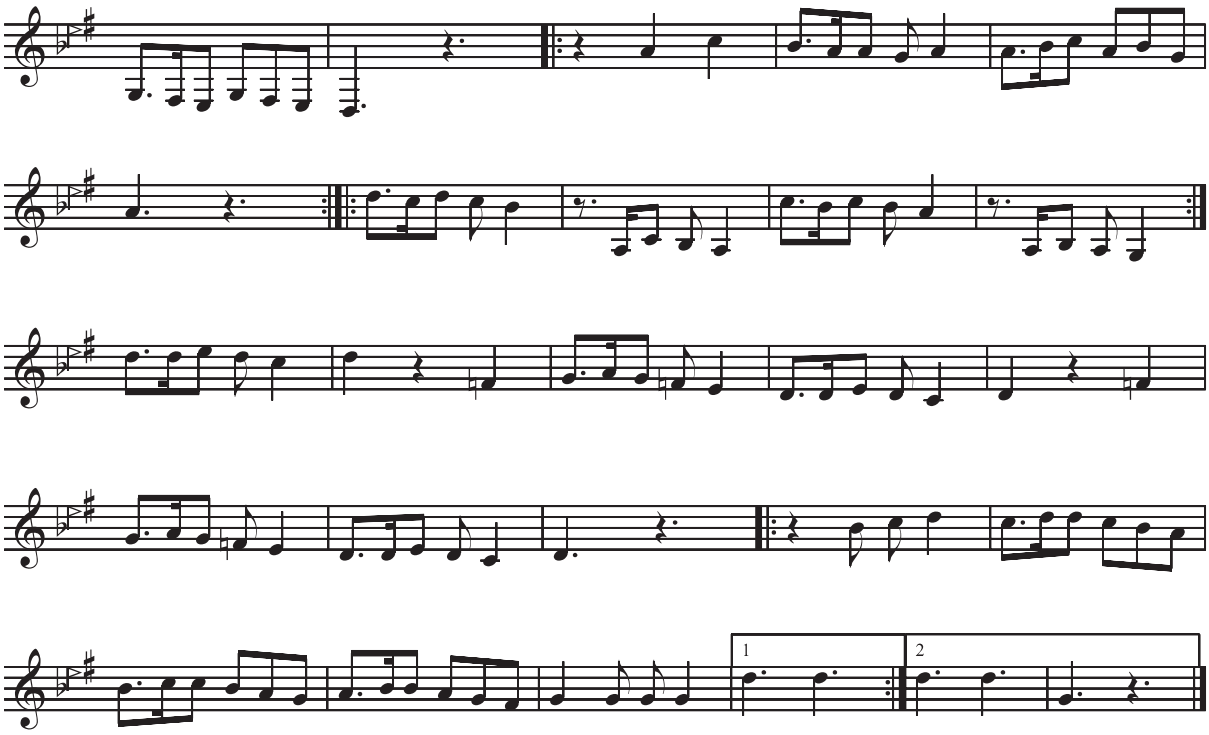
1
2

ΣΤΙΧΟΙ
LYRICS

Opus 3

Ze man negâram habibam xabar nadarad
Be hâle zâram habibam nazar nadârad

Xabar nadâram man az dele xod
Dele man az man habibam xabar nadârad

Kojâ ravad del azize man ây ke delbarash nist
Kojâ parad morq habibam ke par nadârad

Faqân az in eshq azize man ây amân az in eshq
Ke qeyre xoun jegar nadarad

Hame siyâhi azizam hame tabâhi
Magar shabe mâ habibam sahar nadârad

Bahâre moztar azize man ây manâl o digar
Ke âh o zâri asar nadârad

Joz entezâr o azizam joz esteqâmat
Vatan alâje habibam degar nadârad

Ze har do sar bar sarash bekouband
Kasi ke tiqe azizam do sar nadârad.

Opus 5

Be shabe vaslat botâ divâne shodam
Ze shame ruyat jânâ parvâne shodam

Be mâhe rouye to man jânâ heyrân o mâtam
Ze qame eshqe to shod jânâ sabro sabâtam

Be hale man negar delbar delbar
Zâr o nazâram jânâ, zâr o nazâram

Sheydâye toam, chashme taram benshin be baram
Rosvâye toam, chashme taram benshin be baram

Âsheqam kardi jânâ, delam râ bordi
Be zolfe sarkeshat, delbar delbar delam gom shode delam jânâ

Xun shod jegaram be mâhe ârezat delbar delbar
Hal kon moshkelam, jânâ hal kon moshkelam

Opus 11

Bahâre delkash resido del be jâ nabâshad
Az ânke delbar dami be fekre mâ nabâshad

Dar in bahâr ey sanam biyâ vo âsheti kon
Ke jang o kin bâ mane hazin ravâ nabâshad

Sobhdam bolbol, bar deraxte gol, be xande migoft
Mahjabinân râ, nâzaninân râ vafâ nabâshad

Agar ke bâ in dele hazin to ahdo basti
Habibe man bâ raqibe man cherâ neshasti
Chaerâ azizam dele marâ ze kine xasti

Biyâ dar baram az vafâyek shab, ey mahe naxshab, bote bahâri
Tâze kon ahdi, tâze kon ahdi ke bar shakasti

Opus 14

Bâde xazân vazân shod
Chehreye gol nahân shod

Talâye lashkar xazân
Az do taraf ayân shod

Cho abre bahman, ze cheshme man
Chashmeye xoun ravân shod

Nâle hâ morqe sahar az qame âshyân zad
Âshyân souxte bin mashale dar jahân zad
Xodâye man, mashale dar jahân zad

Darin zemestân be har shabestan, âh
Tavângarân râhat o shâd o xandân

Faqir o oryân, fetâde geryân, âh
Gorosne dar bastare barf o bouran

Faqân o zâri, siyâh o kâri
Vah che konamaz qame bi qarâri

Tâ be key keshim zelat o bimâri
Biyâ mahe man, ravim az in varteye jân sepâri

Opus 18

Sobhedam ze mashreq tolui dar jahan kon
Tire gham zade andar kamâne abroân kon

Bazme mâ monavar be rouyat yek jamân
Molke del mosaxar be rouyat nâgahân kon

Sanam shâhi to marâ jânam fadâyat
Delbare mâhi to marâ mordam barâyat

Habibam, tabinam, habibam

Faryâd rase man, sham e mahfele man
Mâhe tâbânam, toyi to, yâre xoubânam, toyi to

Ey sanam, ze hejrat nazâram zâriyam bin
Âsheqam be rouyat negâram, xâriyam bin

Opus 19

Aruse gol az bâde sabâ
Shode dar chaman chehre goshâ

Alâ ey sanam bahre xodâ
Ze parde to rox bedar kon

Nadide boud chehre pari
Nahofte konad jelve gari

To choun az pari zibâ tari
Har âyene jelve sar kon

Dideh kasi hargez bovad piche zadan xouye gol
Parde barafkan tâ shavad parde neshine rouye gol

Be souze del ahle safâ
Be eshq o be mehr o be vafâ ey sanam
Ze parde to rox bedar kon

Âh nahân cherâ chehreye deljouye to
Yâr goshâde be rouye to o mouye to

Opus 24

Iran hengâme kâr ast
Barxiz o bebin Iran
Vaqte bous o kenâr ast
Hoshyâr o neshin Iran

Ân lo'bate xandân
Bâ mâ be sedq o vafâst
Bin bar sare kouyash
Che shour o qoqâ be pâst

Xodâ ze dard o qam nahânad mâ râ
Xodâ be kâme del resânam mâ râ

Dore jahân negar
Ke che bâ mâ xâhad kard
Dore zamân negar
Ke ch qoqâ xâhad kard

Âh, che mehnat hâ ke keshidi Iran
Âh, be kâme del naresidi, joz qam nadidi Iran

Xodâ ze dard o qam nahânad mâ râ
Xodâ be kâme del resânam mâ râ

Tâ key be del javâni nakonam
Be âdate pirân
Jâmi bedeh be yâde vatanam
Salâmate Iran, Iran

Tâ ze del bar kesham na'reye âzâdi.

Âh, che mehnat hâ ke keshidi Iran
Âh, be kâme del naresidi, joz qam nadidi Iran

Xodâ be kâme del resânam mâ râ
Xodâ ze dard o qam nahânad mâ râ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ / CONTENTS

Στοιχεῖα έκδοσης / Credits 6
Πρόλογος / Prologue 8
Ἔργο MediMuses / MediMuses Project 10
Βιογραφία / Biography 13
Ἐργογραφία / Ergography 25
Ἔργα / Works 27
1. Pish-darâmad-é Mâhour 28
2. Châhâr-mezrâb-é Mâhour 30
3. Tasnif-é Zé man négâram, Ze man negâram habibam xabar nadarad, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr 36
4. Pish-darâmad-é Râk 38
5. Tasnif-é Bé shab-é vaslat, Be shabe vaslat botâ divâne shodam, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr 41
6. Reng-é Qahr-o âshti 43
7. Reng-é dovom-é Mâhour 45
8. Reng-é sévom-é Mâhour 47
9. Polka (Mâhour & Châhâr-gâh) 49
10. Pish-darâmad-é Abou-atâ 51
11. Tasnif-é Bahâr-é Delkash, Bahâre delkash resido del be jâ nabâshad, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr 54
12. Reng-é Abou-atâ 55
13. Pish-daramâd-é Afshâri 57
14. Tasnif-é Khazân, Bâde xazân vazân shod, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr 59
15. Reng-é Afshâri 61
16. Reng-é dovom-é Afshâri 63
17. Pish-darâmad-é Ségâh 64
18. Tasnif-é Sobhdam, Sobhedam ze mashreq tolui dar jahan kon, lyrics by: Hajeb 66
19. Tasnif-é Arous-é gol, Aruse gol az bâde sabâ, lyrics by: Malek-o Shoarâ Bahâr 68
20. Reng-é Ségâh 70
21. Reng-é Homâyoun 72
22. Pish-darâmad-é Shoushtari 75
23. Reng-é Shoushtari 77
24. Tasnif-é Iran 78
25. Reng-é Parichehr-o Parizâd 80
26. Reng-é Qani-o Faqir 82
27. Reng-é sévom-é Esfehân 84

Στίχοι / Lyrics 87